

คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

Developmental Surveillance and Promotion Manual (DSPM)

คู่มือ DSPM

ผู้แต่ง/ผู้จัดทำ กระทรวงสาธารณสุข
ถนนติวานนท์ อำเภอเมือง
จังหวัดนนทบุรี 11000
โทร. 0 2590 1000
www.moph.go.th

ปีที่พิมพ์ มิถุนายน ปี 2560
จำนวนพิมพ์ 576,000 เล่ม
ISBN 978-616-11-3268-2
สนับสนุนโดย งบประมาณกรมอนามัย
กระทรวงสาธารณสุข

พิมพ์ที่ สำนักงานกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก

คู่มือ

เฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

Developmental Surveillance and Promotion Manual (DSPM)

ชื่อ - สกุล เด็ก ..... เลขที่บัตรประจำตัวประชาชน เด็ก .....

วัน เดือน ปีเกิด เด็ก ..... สถานที่เกิด โรงพยาบาล .....

น้ำหนักแรกเกิด ..... กรัม Apgar Score .....

ชื่อ - สกุล บิดา หรือมารดา หรือผู้ดูแล ..... โทรศัพท์ .....

สถานที่ติดต่อ .....

คำนำ

ปัจจุบัน คนไทยตื่นตัวในเรื่องส่งเสริมพัฒนาการเด็กมากเพราะกระทรวงสาธารณสุขสำรวจที่ไร้ออกมาว่าเด็กไทยมีพัฒนาการล่าช้าประมาณ 30 % ทุกที่ คู่มือ DSPM เล่มนี้ จึงได้ถูกผลิตขึ้นมา จากการรวมตัวของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านนี้ โดยปรับแนวคิดใหม่ให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง เป็นผู้เฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการของลูกเอง ส่วนเจ้าหน้าที่ที่จะทำการประเมินและคัดกรองพัฒนาการ เมื่อเด็กอายุ 9, 18, 30 และ 42 เดือน และใน พ.ศ. 2558 กระทรวงสาธารณสุขใช้คู่มือนี้เป็นเครื่องมือสำคัญใน “โครงการส่งเสริมพัฒนาการเด็กเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในโอกาสฉลองพระชนมายุ 5 รอบ 2 เมษายน 2558”

ล่าสุดจากการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย (อายุ 0 - 5 ปี) เมื่อ พ.ศ. 2557 พบว่า เด็กอายุ 0 - 2 ปี มีพัฒนาการล่าช้า 22 % และเด็กอายุ 3 - 5 ปี มีพัฒนาการล่าช้า 34 % ปัจจัยสำคัญคือความล่าช้าทางด้านภาษา ส่งผลให้การเรียนไม่มีประสิทธิภาพ เด็กไทย ป.4 - ป.6 ประมาณ 10 - 15 % จึงอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ และคิดไม่เป็น และอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้ใหญ่ที่มีศักยภาพด้อยกว่าที่ควร เด็กอายุ 3 - 5 ปี ส่วนใหญ่อยู่ในศูนย์เด็กเล็กที่พ่อแม่เอาไปฝากเลี้ยง ผู้ดูแลเด็กได้รับค่าตอบแทนต่ำ และภาษาที่ 2 ไม่ได้รับการเอาใจใส่ ที่น่าเป็นห่วงยิ่งกว่าคือยังมีเด็กอีกหลายคนไม่มีโอกาสได้เข้าไปอยู่ในศูนย์เด็กเล็ก โดยเฉพาะเด็กที่ถูกพ่อแม่ทิ้งให้ปู่ ย่า ตา ยาย เลี้ยงดูอย่างขาดความรู้ สอดคล้องกับหลักฐานที่ระบุว่าพัฒนาการล่าช้าส่วนใหญ่เป็นผลกระทบจากความเครียดรุนแรง (Toxic Stress) ที่เกิดจากการที่เด็กถูกทอดทิ้งหรือทำร้ายร่างกาย การลงทุนของท้องถิ่นและรัฐบาลเพื่อป้องกันแก้ไขสาเหตุ และส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยอย่างมีประสิทธิภาพ ได้รับการพิสูจน์แล้วว่า มีผลดีต่อการสร้างคนที่มีประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติอย่างมาก

การฝึกสอนให้เด็กมีความรู้ (what you know) อย่างเดียวไม่พอ เด็กต้องมีความเฉลียวฉลาด (Executive Function) ด้วย EF = The ability to use what you know คู่มือ DSPM นี้จึงมีการฝึกทักษะ EF เพื่อให้เด็กมีการจำและใช้ข้อมูลอย่างเหมาะสม รู้จักรอและให้เกียรติผู้อื่นโดยคิดก่อนทำและปรับการกระทำให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปได้ การใช้ภาษาที่ 2 ทั้งที่บ้านและศูนย์เด็กเล็กเป็นการกระตุ้นการทำงานของสมองอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้เด็กประสบความสำเร็จในการเรียน เป็นผู้ใหญ่ที่มีศักยภาพ ทำงานเพื่อส่วนรวมร่วมกับผู้อื่นได้ดี มีความมุ่งมั่นที่จะสร้างความเจริญให้ประเทศชาติ คณะผู้จัดทำคู่มือ DSPM ประกอบด้วย พญ.ศิริพร กัญชนะ รศ.พญ.นิตยา คชภักดี ศ.เกียรติคุณ พญ.ศิริกุล อิศรานุรักษ์ นพ.สมัย ศิริทองถาวร และคณะ ขอขอบพระคุณทุกท่านที่จะใช้คู่มือนี้ให้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาคนไทยรุ่นต่อไป ให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้

นพ.วัลลภ ไทยเหนือ

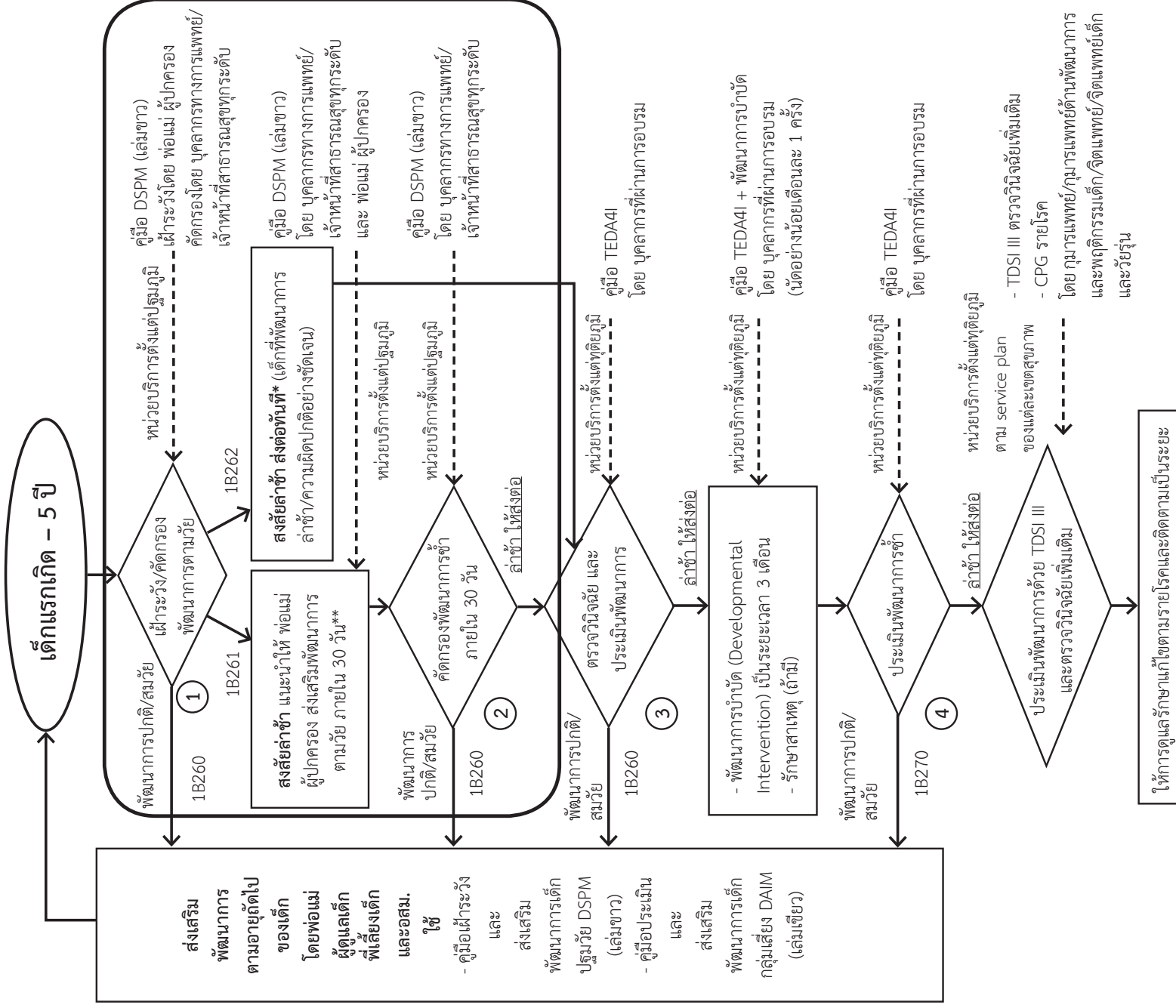
ที่ปรึกษาคณะกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงาน

โครงการส่งเสริมพัฒนาการเด็กเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ

สารบัญ

แผนผังการดูแลเฝ้าระวัง คัดกรอง และส่งเสริมพัฒนาการเด็กที่คลอดปกติ	
วัยแรกเกิด - 5 ปี	4
คำอธิบายแผนผัง	5
การใช้คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย	7
ขั้นตอนการเตรียมความพร้อม	7
ขั้นตอนการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างผู้ประเมินกับเด็กและพ่อแม่ ผู้ปกครอง.....	7
ขั้นตอนการประเมิน	8
ขั้นตอนสรุป	9
การส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยโดยพ่อแม่ ผู้ปกครอง	10
กลยุทธ์ความสำเร็จ	10
ข้อควรคำนึงในการฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็ก	10
คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย	12
ช่วงอายุแรกเกิด - 1 เดือน	12
ช่วงอายุ 1 - 2 เดือน	13
ช่วงอายุ 3 - 4 เดือน	15
ช่วงอายุ 5 - 6 เดือน	17
ช่วงอายุ 7 - 8 เดือน	19
ช่วงอายุ 9 เดือน	22

ช่วงอายุ 10 - 12 เดือน (10 เดือน - 1 ปี)	26
ช่วงอายุ 13 - 15 เดือน (1 ปี 1 เดือน - 1 ปี 3 เดือน)	27
ช่วงอายุ 16 - 17 เดือน (1 ปี 4 เดือน - 1 ปี 5 เดือน)	29
ช่วงอายุ 18 เดือน (1 ปี 6 เดือน)	32
ช่วงอายุ 19 - 24 เดือน (1 ปี 7 เดือน - 2 ปี)	37
ช่วงอายุ 25 - 29 เดือน (2 ปี 1 เดือน - 2 ปี 5 เดือน)	39
ช่วงอายุ 30 เดือน (2 ปี 6 เดือน)	41
ช่วงอายุ 31 - 36 เดือน (2 ปี 7 เดือน - 3 ปี)	46
ช่วงอายุ 37 - 41 เดือน (3 ปี 1 เดือน - 3 ปี 5 เดือน)	48
ช่วงอายุ 42 เดือน (3 ปี 6 เดือน)	51
ช่วงอายุ 43 - 48 เดือน (3 ปี 7 เดือน - 4 ปี)	57
ช่วงอายุ 49 - 54 เดือน (4 ปี 1 เดือน - 4 ปี 6 เดือน)	60
ช่วงอายุ 55 - 60 เดือน (4 ปี 7 เดือน - 5 ปี)	62
วิธีส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยตามช่วงอายุ โดยพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็ก....	65
แบบบันทึกการเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ตามช่วงอายุ โดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุข	67
แบบบันทึกการคัดกรองและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ตามช่วงอายุ โดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุข	70

***สร้างชื่อเด็กสยาล้ำฟ้าให้ อสม./พ่อแม่ กระตุ้นพัฒนาการและตามทุกสัปดาห์ หากสมวัยให้แจ้ง จนท.พ.สต. เพื่อตรวจขึ้นและบันทึกข้อมูลลงสมุดบันทึกพัฒนาการ โดยหากเด็กมาโดยสยาล้ำฟ้าอยู่ให้โอกาสเด็กได้ฝึกจนครบ 30 วัน ถ้ายังไม่พบบันทึกว่า ล้ำฟ้าแล้วส่งต่อ

***สยาล้ำฟ้า ส่งต่อทันที คือเด็กที่พัฒนาการล่าช้า/ความผิดปกติอย่างชัดเจน เช่น ดาวน์ซินโดรม ศีรษะเล็ก เป็นต้น

หมายเหตุ :

- การคัดกรองพัฒนาการเด็กด้วย DSDM ทำโดยบุคลากรทางการแพทย์/เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ทายอายุ 9, 18, 30 และ 42 เดือน
- TED41 คือ คู่มือประเมินเพื่อช่วยเหลือเด็กปฐมวัยที่มีปัญหาพัฒนาการ

คำอธิบายแผนผัง

- คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ; DSPM (เล่มขาว) ใช้สำหรับประเมินพัฒนาการเด็ก ในช่วงอายุน้อยกว่า 2 ปี คือ เด็กที่คลินิกสุขภาพเด็กดี (Well Child Clinic) และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ส่วนช่วงอายุมากกว่า 2 ปี ใช้สำหรับเด็กที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและโรงเรียนอนุบาล ทั้งนี้เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ที่หน่วยบริการตั้งแต่ปฐมภูมิ (รพ.สต./รพช./รพท./รพศ.) จะประเมินพัฒนาการเด็กด้วยคู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ; DSPM (เล่มขาว) ในช่องวิธีประเมิน
  - กรณีมีพัฒนาการสมวัย แนะนำให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ส่งเสริมพัฒนาการตามวัย ตามช่วงวัยฝึกทักษะ ในช่วงอายุต่อไป
  - กรณีมีพัฒนาการไม่สมวัย แนะนำให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ฝึกทักษะเด็กเรื่องนั้นบ่อย ๆ เป็นเวลา 1 เดือน แล้วนัดให้มาพบผู้ประเมิน
- หลังจาก 1 เดือน เจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่หน่วยบริการตั้งแต่ปฐมภูมิ (รพ.สต./รพช./รพท./รพศ.) ประเมินพัฒนาการเด็กซ้ำ ด้วยคู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ; DSPM (เล่มขาว) ในช่องวิธีประเมินโดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ของทักษะที่ไม่ผ่าน และทักษะอื่น ๆ ตามช่วงอายุ
  - หากเด็กผ่านทักษะที่เคยล่าช้าและทักษะอื่น ๆ ตามช่วงอายุ แสดงว่ามีพัฒนาการสมวัย ให้เฝ้าระวังพัฒนาการตามวัยต่อเนื่องตามปกติ
  - หากเด็กผ่านทักษะที่เคยล่าช้า แต่พบทักษะอื่นมีพัฒนาการไม่สมวัยผู้ประเมินแนะนำให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ฝึกพัฒนาเด็กในเรื่องนั้นบ่อย ๆ เป็นเวลา 1 เดือน แล้วนัดให้มาพบผู้ประเมิน
  - หากเด็กยังไม่ผ่านทักษะที่เคยล่าช้า ให้ส่งต่อไปยังหน่วยบริการทุติยภูมิ ที่มีแพทย์ หรือกุมารแพทย์ (รพช./รพท./รพศ./รพ.จิตเวช) ที่มีคลินิกกระตุ้นพัฒนาการ
- หน่วยบริการทุติยภูมิ ที่มีแพทย์ หรือกุมารแพทย์ (รพช./รพท./รพศ./รพ.จิตเวช) ที่มีคลินิกกระตุ้นพัฒนาการ ใช้คู่มือประเมินเพื่อช่วยเหลือเด็กปฐมวัยที่มีปัญหาพัฒนาการ (TEDA4I) โดยบุคลากรที่ผ่านการอบรม โดยใช้โปรแกรมกระตุ้นพัฒนาการของสถานบริการเป็นระยะเวลา 3 เดือน
- หลังจาก 3 เดือน สถานบริการที่มีคลินิกกระตุ้นพัฒนาการ ประเมินพัฒนาการซ้ำด้วยคู่มือประเมินเพื่อช่วยเหลือเด็กปฐมวัยที่มีปัญหาพัฒนาการ (TEDA4I) โดยบุคลากรที่ผ่านการอบรม
  - กรณีเด็กพัฒนาการสมวัย ให้ส่งเสริมพัฒนาการตามวัย ในระบบปกติ
  - กรณีเด็กมีพัฒนาการไม่สมวัย หรือมีปัญหาซ้ำซ้อน ส่งต่อหน่วยบริการทุติยภูมิ ที่มีแพทย์ หรือกุมารแพทย์ (รพช./รพท./รพศ./รพ.จิตเวช)
- สำหรับเด็กที่มีพัฒนาการไม่สมวัย หน่วยบริการที่มีแพทย์ กุมารแพทย์ หรือหน่วยบริการตาม Service Plan ของแต่ละเขตบริการสุขภาพ ประเมินพัฒนาการด้วยคู่มือประเมินและแก้ไข /ฟื้นฟูพัฒนาการเด็กวัยแรกเกิด – 5 ปี สำหรับบุคลากรสาธารณสุข (TDSI III) หากยังพบปัญหาอยู่ให้แก้ไขหรือส่งต่อ และหรือ CPG รายโรค ให้การดูแลรักษาแก้ไขตามรายโรคและติดตามเป็นระยะ เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของเด็กและครอบครัว

นิยามศัพท์ :	เด็กปฐมวัย	หมายถึง	เด็กตั้งแต่แรกเกิดถึงอายุ 5 ปี 11 เดือน 29 วัน
	Gross motor (GM)	หมายถึง	พัฒนาการด้านการเคลื่อนไหว
	Fine Motor (FM)	หมายถึง	พัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กและสติปัญญา

Receptive Language (RL) หมายถึง พัฒนาการด้านการเข้าใจภาษา

Expressive Language (EL) หมายถึง พัฒนาการด้านการใช้ภาษา

Personal and Social (PS) หมายถึง พัฒนาการด้านการช่วยเหลือตนเองและสังคม

EF : Executive Functions of the Brain ทักษะที่เป็นแกนหลัก 3 อย่างในวัยเด็กปฐมวัย หมายถึง การทำงานขั้นสูงของสมองที่ช่วยให้นำเอาความรู้ไปวิเคราะห์ สังเคราะห์ และตัดสินใจในการปฏิบัติ เป็นความสามารถของสมองที่พัฒนาได้อย่างรวดเร็วในช่วงปฐมวัย และเป็นพื้นฐานสำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จในการดำเนินชีวิตในสังคม การศึกษา และการทำงาน ซึ่งในช่วงปฐมวัยประกอบด้วยทักษะสำคัญ 3 อย่าง ดังนี้

1. Working Memory : ทักษะความจำที่นำข้อมูลมาใช้งาน
2. Inhibitory Control/Self-Regulation : ทักษะการยับยั้งชั่งใจและควบคุมตนเอง
3. Cognitive Flexibility : ทักษะการคิดและปรับการกระทำอย่างยืดหยุ่น

การใช้คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

ผู้ใช้งานต้องทำความเข้าใจปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกันจึงจะทำให้ผลการประเมินมีความถูกต้องน่าเชื่อถือและเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมี 4 ขั้นตอน ได้แก่

1. ขั้นตอนการเตรียมความพร้อม

1.1 การเตรียมตัวผู้ประเมินและส่งเสริมพัฒนาการ : ศึกษาทบทวนความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการเด็กปฐมวัย ความสำคัญของการประเมินและส่งเสริมพัฒนาการของเด็กในประเทศไทย สถานการณ์ของเด็กและภูมิหลังครอบครัวในเขตความรับผิดชอบ จำเป็นจะต้องศึกษาเอกสารคู่มือเฝ้าระวังฯ ตั้งแต่ คำนำ ความนำ แผนผัง คำอธิบายแผนผัง แนวทางการใช้คู่มือฯ 4 ขั้นตอน การใช้ทักษะ วิธีการเฝ้าระวัง วิธีการประเมิน เกณฑ์การตัดสิน และรายละเอียดของอุปกรณ์ การใช้อุปกรณ์ และควรเตรียมคำพูดที่จะใช้ในข้อคำถามไว้ล่วงหน้า ในกรณีที่ต้องใช้คำสั่ง เพื่อความรวดเร็ว ทดลองทำหรือฝึกก่อนการประเมินจริง เพื่อให้เกิดความคุ้นเคยและมีความมั่นใจก่อนปฏิบัติจริง ซึ่งรวมถึงแนวทางการแนะนำส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยโดยพ่อแม่ ผู้ปกครองด้วย

1.2 การเตรียมอุปกรณ์

- จัดเตรียมและตรวจสอบอุปกรณ์ให้ครบตามหมวดหมู่และเรียงตามลำดับการใช้ก่อนหลัง
- อุปกรณ์เปิดใช้ครั้งละ 1 ชุด ใช้เสร็จแล้วเก็บทันที แล้วจึงเปิดชุดใหม่ เพื่อความสะดวกในการจัดเก็บและให้เด็กมีสมาธิหรือสนใจในอุปกรณ์เฉพาะที่ต้องการจะใช้ประเมินเท่านั้น
- เมื่อประเมินเด็กในห้องที่มีวัฒนธรรมที่แตกต่าง ผู้ประเมินสามารถดัดแปลงใช้วัสดุในห้องที่มี ทดแทนได้อย่างเหมาะสมในการประเมินเด็ก
- ต้องทำความสะอาดอุปกรณ์และตรวจสอบความปลอดภัยของอุปกรณ์หลังนำไปใช้ทุกครั้ง

1.3 การเตรียมสถานที่สำหรับประเมินพัฒนาการเด็ก : ควรเป็นห้องหรือมุมที่เป็นสัดส่วน ไม่คับแคบเกินไป อากาศถ่ายเทสะดวก เพื่อให้เด็กรู้สึกสุขสบาย ไม่หงุดหงิด และให้ความร่วมมือในการประเมิน ไม่มีสิ่งอื่นที่กระตุ้นหรือรบกวนความสนใจของเด็ก เช่น โทรทัศน์ วิทยุ คอมพิวเตอร์ รูปหรือวัตถุที่มีสีสันฉูดฉาด ควรเป็นห้องที่ไม่มีเสียงดังรบกวน หรือมีคนอื่นผ่านไปมา พื้นห้องสะอาด ปลอดภัย ไม่ลื่น ไม่มีสิ่งของที่ไม่ว่าจะเป็นอยู่ในห้อง อุปกรณ์ต่าง ๆ ภายในห้องต้องมีความปลอดภัย ไม่แหลมคม ไม่มีเหลี่ยมหรือมุมที่อาจก่อให้เกิดอันตราย ควรมีการจัดเบาะ โต๊ะ หรือ เก้าอี้ต่าง ๆ ที่ใช้ในการประเมินในแต่ละช่วงวัยให้เหมาะสม

1.4 การเตรียมเด็ก : เด็กต้องไม่ป่วยทางกาย ไม่หิว ไม่ง่วง อึดเกินไป หรือหงุดหงิด งอแง เนื่องจากจะทำให้เด็กไม่ให้ความร่วมมือในการประเมิน พาเด็กเข้าห้องน้ำ ขับถ่ายให้เรียบร้อยก่อนการประเมิน เพื่อไม่ให้ขาดความต่อเนื่องในการประเมิน ให้เด็กเล่น พูดคุย ทำความคุ้นเคยกับผู้ประเมิน และอุปกรณ์บางส่วน

2. ขั้นตอนการสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้ประเมินกับเด็กและพ่อแม่ ผู้ปกครอง : เด็กแต่ละวัยจะมีพัฒนาการทางร่างกาย ความคิดและอารมณ์ที่ต่างต่างกัน ดังนั้น ผู้ประเมินควรสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับเด็กก่อนที่จะทำการประเมินพัฒนาการ โดยแบ่งตามช่วงอายุได้ดังนี้

2.1 ช่วงวัยแรกเกิด – 9 เดือน

- 2.1.1 ผู้ประเมีนยั้มแย้มแจ่มใส พุดคุย ทักทายกับพ่อแม่ ผู้ปกครองก่อน แล้วจึงพุดคุย เล่นเสียงกับเด็กด้วยน้ำเสียงนุ่มนวล
- 2.1.2 ถ้าเด็กร้องไห้ ให้พ่อแม่ ผู้ปกครองอุ้มปลอบให้เด็กสงบจึงเริ่มประเมีน
- 2.1.3 ช่วงอายุ 6 - 9 เดือน เด็กเริ่มมีความกังวล เมื่อพบคนแปลกหน้า ควรให้เวลากับเด็กทำความคุ้นเคยก่อนประเมีน

2.2 ช่วงอายุ 10 เดือน – 2 ปี

- 2.2.1 ผู้ประเมีนควรเริ่มด้วยการพุดคุยกับพ่อแม่ ผู้ปกครอง เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน พฤติกรรมและพัฒนาการของเด็ก เพื่อให้เวลาเด็กปรับตัวคุ้นเคยกับผู้ประเมีน และได้สังเกตพฤติกรรมเด็ก
- 2.2.2 เมื่อเด็กเริ่มสนใจและคุ้นเคยกับผู้ประเมีนให้พุดคุยกับเด็กด้วยน้ำเสียงนุ่มนวลและนำอุปกรณ์ประเมีนพัฒนาการบางส่วนชวนให้เด็กเล่นหรืออาจสาธิตให้เด็กดู
- 2.2.3 หากเด็กร้องไห้ไม่ให้ความร่วมมือ ผู้ประเมีนควรเปลี่ยนไปประเมีนข้อทักษะที่ใช้การสังเกตหรือสอบถามจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง ก่อนแล้วจึงกลับมาทำเมื่อเด็กพร้อม

2.3 ช่วงอายุ 3 – 5 ปี

- 2.3.1 ช่วงวัยนี้เด็กสามารถสื่อสารโต้ตอบและทำตามคำสั่งได้ดี ดังนั้นผู้ประเมีนสามารถที่จะพุดคุยกับเด็กได้โดยตรง
- 2.3.2 การพุดคุยกับเด็กควรใช้น้ำเสียงนุ่มนวล ระดับเสียงปกติ แต่เมื่อเด็กเริ่มคุ้นเคยกับผู้ประเมีนแล้วควรปรับสัทนะและน้ำเสียงให้ดูน่าสนใจ เช่น พุดเสียงสูงต่ำ เพื่อเร้าความสนใจ หรือทำสัทนะตื้อๆ ตื่นเต้น ให้ชัดเจนขึ้น เพื่อให้เด็กมีความสนใจในกิจกรรมที่จะเริ่มประเมีน โดยคำพุดที่เหมาะสมในการสร้างสัมพันธ์ภาพกับเด็กวัยนี้ ได้แก่ การชวนคุยทั่ว ๆ ไป หรือการชม เช่น
  - ผมเปี่ยหนูสวยจังเลย ใครเป็นคนถักให้หนูคะ
  - วันนี้ใครเป็นคนมาส่งหนูที่โรงเรียนคะ
  - วันนี้หนูกินข้าวกับอะไรเอ่ย เป็นต้น
- 2.3.3 เมื่อเด็กให้ความร่วมมือในการประเมีนหรือสามารถเริ่มประเมีนได้ ควรพุดชมเชยเด็กทุกครั้ง

2.4 ผู้ประเมีนแนะนำตัวเอง “ชื่อ ....เป็น .... วันนี้ประเมีนพัฒนาการน้อง .... ระยะเวลาที่ใช้ทั้งหมด ประมาณ 10 - 20 นาที จะทำโดยสังเกตถามจากผู้ปกครอง และให้เด็กเล่นของเล่นหรืออุปกรณ์ที่เตรียมมาให้เด็กเล่นในขณะที่กำลังประเมีนเด็ก ผู้ปกครองอยู่กับเด็กได้ตลอดเวลา แต่ไม่ต้องช่วยเด็กทำกิจกรรม บอก แนะนำ หรือทำแทนเด็ก เพราะจะทำให้ผลการประเมีนไม่ตรงกับความเป็นจริง ถ้าเด็กและผู้ปกครองพร้อมแล้วเราจะเริ่มกันเลยนะคะ”

3. ขั้นตอนการประเมีน คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยฉบับนี้ อธิบายข้อประเมีน DSPM ให้ชัดเจน รวมจำนวน 42 ข้อ ประกอบด้วย

1. วิธีการประเมีนให้ชัดเจน (เป็นข้อซ้ำกับข้อที่อธิบายเนื้อหาส่งเสริม EF (Executive Function) จำนวน 20 ข้อ) จำนวน 32 ข้อ
2. วิธีส่งเสริมพัฒนาการและฝึกทักษะ EF (Executive Function) (✳) จำนวน 30 ข้อ

3.1. สอบถามวันเดือนปีเกิดเด็กจากผู้ปกครองแล้วคำนวณอายุเด็ก

วิธีการคำนวณ : เริ่มจาก วัน เดือน และปีที่ทำการประเมินเป็นตัวตั้ง วัน เดือน และปีเกิดเด็กเป็นตัวเลข ถ้าวันตัวตั้งจำนวนน้อยกว่าให้ยืมที่เดือนมา 1 เดือน (30 วัน) ถ้าตัวตั้งเดือนน้อยกว่าตัวเลขให้ยืมที่ปี 1 ปี (12 เดือน)

ตัวอย่างที่ 1

	ปี	เดือน	วัน
วันที่ทำการประเมิน	2556	3	5
วัน เดือน ปีเกิด	2551	8	10
เด็กอายุ	4	6	25

ตัวอย่างที่ 2

	ปี	เดือน	วัน
วันที่ทำการประเมิน	2557	3	15
วัน เดือน ปีเกิด	2554	2	27
เด็กอายุ	3	0	18

3.2 เริ่มประเมินพัฒนาการจากด้านใดก่อนก็ได้ ที่ตรงกับช่วงอายุจริงของเด็ก

3.2.1 ใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่อง ☐ ผ่าน เมื่อเด็กประเมินผ่าน

3.2.2 ในกรณีที่เด็กประเมินไม่ผ่าน ให้ใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ไม่ผ่าน

3.2.3 ในช่วงอายุใดที่มีข้อประเมิน 2 หรือ 3 ข้อ หากเด็กไม่ผ่านข้อใดข้อหนึ่งให้ถือว่าไม่ผ่านในช่วงอายุนั้น

3.3 ในกรณีที่มีการประเมินเพื่อติดตามพัฒนาการในครั้งต่อไป ให้เริ่มต้นประเมินข้อที่เด็กประเมินไม่ผ่าน ในครั้งที่ผ่านมา

หมายเหตุ : - เมื่อประเมินเด็กในท้องถิ่นที่ใช้ภาษาหรือวัฒนธรรมที่แตกต่าง ผู้ประเมินจะต้องทำความเข้าใจ ใช้คำพูด และ/หรือวัสดุทดแทนที่เหมาะสมในการประเมินเด็ก

- ข้อทดสอบทุกข้อได้มีการทดสอบเพื่อหาค่าเฉลี่ยความสามารถของเด็กไทยอย่างน้อยร้อยละ 75 สามารถทำได้
- ข้อทดสอบที่มีเกณฑ์ผ่านเป็นจำนวนครั้ง เช่น ....อย่างน้อย 1 ใน 3 ครั้ง หมายถึง ให้โอกาสเด็กได้ทดสอบ 3 ครั้ง หากผ่านแล้วครั้งต่อไป

ไม่ต้องทดสอบ

4. ขั้นตอนสรุป : เมื่อประเมินพัฒนาการเด็กเสร็จแล้วทุกครั้ง ผู้ประเมินจะต้องสรุปผลการประเมินและให้ข้อมูลแก่พ่อแม่ ผู้ปกครองเด็ก ดังนี้

4.1 กรณีประเมินแล้วพบว่าสมวัย ให้แนะนำพ่อแม่ ผู้ปกครองส่งเสริมพัฒนาการเด็กในช่วงอายุต่อไปตามคู่มือฯ

4.2 กรณีที่เด็กประเมินแล้วพบว่าไม่สมวัย ผู้ประเมินให้คำแนะนำพ่อแม่ ผู้ปกครอง ส่งเสริมพัฒนาการเด็กตามคู่มือฯ ในข้อทักษะที่เด็กไม่ผ่านการประเมินบ่อย ๆ หลังจากนั้นอีก 1 เดือน กลับมาประเมินซ้ำ

4.3 กรณีประเมินซ้ำ หลังจากการกระตุ้นแล้วยังไม่สมวัย ต้องให้ข้อมูลแก่พ่อแม่ ผู้ปกครองเด็กในการส่งต่อ เพื่อตรวจและวินิจฉัยเพิ่มเติมที่โรงพยาบาล (รพช./รพท./รพศ./รพ.จิตเวช) พร้อมใบส่งตัว

การส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยโดยพ่อแม่ ผู้ปกครอง

กุญแจสู่ความสำเร็จ

- รักลูกแสดงออกอย่างสม่ำเสมอในการดูแลเด็กทุก ๆ วันตั้งแต่การกิน นอน เล่น ออกกำลังกาย และเรียนรู้ที่เหมาะสมสนุกสนานและปลอดภัย
- ไม่เปรียบเทียบกันระหว่างเด็ก เพราะเด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกัน
- การเรียนรู้ของเด็กเริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิ เป็นแบบค่อยเป็นค่อยไปและต่อเนื่อง
- เด็กเรียนรู้ผ่านการฟัง การดู การจับต้อง การเล่น การทำตามแบบอย่าง และลองทำ พ่อแม่ ผู้ปกครองจึงควรคุยกับลูกตั้งแต่วัยทารก เล่น เล่าเรื่องสิ่งที่กำลังทำกับเด็ก เล่นนิทาน อ่านหนังสือให้ฟัง ชื่นชมดูสิ่งต่างๆ รอบตัว ดูรูป การมีกิจกรรมศิลปะและดนตรี กิจกรรมในบ้าน และประสบการณ์ตรงอื่น ๆ
- พ่อแม่ ผู้ปกครอง ต้องฟังเด็ก ส่งเสริมให้เด็กถามและสังเกต ชื่นชมกันสนทนาและให้เด็กมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น
- ไม่ใช้วิธีบังคับฝืนใจ ไม่กดดันหรือเร่งรัดเด็ก ไม่ก้าวร้าวหรือทำร้ายเด็กทั้งทางร่างกาย จิตใจ และวาจา
- เด็กต้องได้รับโอกาสฝึกการมีวินัยในตนเอง เช่น การกิน การนอนเป็นเวลา การเก็บของเล่น การทิ้งขยะในที่ทิ้งขยะ การล้างมือ การไม่แย่งของของคนอื่น การไม่ทุบตีทำร้ายคนอื่น เป็นต้น
- โทรทัศน์หรือสื่อทำนองเดียวกันอาจขัดขวางพัฒนาการรอบด้านของเด็กอายุต่ำกว่า 2 ปี และรบกวนการนอนหลับของเด็ก
- พ่อแม่ ผู้ปกครอง ต้องเป็นตัวอย่างพฤติกรรมที่ดีสำหรับเด็ก เปิดโอกาสให้เด็กได้ฝึกทำ และควรชื่นชมเมื่อเด็กทำผิดพลาด เปลี่ยนเป็นให้กำลังใจ เมื่อเด็กพยายาม

ทำสิ่งที่พึงปรารถนา และชมเชย เมื่อเด็กทำได้ เด็กจะค่อย ๆ รู้จักใช้เหตุผลและรักษาคำพูดตามแบบที่พ่อแม่ปฏิบัติ

ข้อควรคำนึงในการฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็ก

การฝึกทักษะเด็กมีเป้าหมายส่งเสริมพัฒนาการเด็กให้ก้าวหน้าเป็นไปตามวัย สามารถใช้ในชีวิตรจริงและในสภาพแวดล้อมจริง โดยควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

- คำพูดที่ใช้ควรง่าย สั้น ชัดเจน และคงเส้นคงวา
- ให้ความรู้เด็กปฏิบัติตาม 3 - 5 วินาที ถ้าเด็กยังไม่ได้ทำให้พูดซ้ำ (ข้อความเหมือนเดิม) พร้อมให้การช่วยเหลือเด็กทำจนเสร็จ
- ให้ความช่วยเหลือเด็กเท่าที่จำเป็น ลดการช่วยเหลือลงเมื่อเด็กทำได้ ซึ่งอาจช่วยเหลือโดย
  - ทางกาย : จับมือทำ แต่ข้อศอกกระตุ้น
  - ทางวาจา : บอกให้เด็กลองทำดู หากจำเป็นอาจจะบอกให้เด็กทราบวิธี ทีละขั้น
  - ทางท่าทาง : ชี้ ผงกศีรษะ สายหน้า ขัดขวางไม่ให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่ต้องการ เช่น เมื่อบอกให้เด็กชี้แปรงสีฟัน แต่เด็กจะชี้แก้วน้ำ ให้ใช้มือปิดแก้วน้ำ เพื่อให้เด็กรู้ว่าจะต้องชี้แปรงสีฟัน

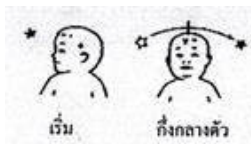
เมื่อเด็กเกิดการเรียนรู้แล้ว ให้เปลี่ยนข้อความแบบต่าง ๆ แต่มีความหมายเหมือนกัน เพื่อให้เด็กรู้จักสิ่งที่แตกต่างกัน การให้แรงเสริมควรให้ทันทีเมื่อเด็กทำได้ถูกต้อง ไม่ว่าจะเป็นการช่วยเพื่อให้เด็กทำได้หรือเด็กทำได้เอง เช่น ชมเชย ยิ้ม ประทับมือ สัมผัส ให้ขนม แต่ควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. แรงเสริมควรเหมาะสมกับวัย เป็นสิ่งที่เด็กชอบแต่ทุกคนไม่เหมือนกัน
2. ควรให้แรงเสริมบ่อย ๆ เมื่อต้องการให้เกิดทักษะหรือพฤติกรรมใหม่
3. การลดแรงเสริมลงเมื่อเด็กทำได้ สังเกตว่าเด็กมีความพอใจรู้สึกดีในสิ่งที่ตนทำได้ จึงไม่จำเป็นต้องอาศัยแรงเสริมจากภายนอก
4. การให้รางวัล เช่น การแสดงความเอาใจใส่ ยิ้ม กอด ประทับมือให้หรือให้ของ เมื่อเด็กตั้งใจทำหรือทำสำเร็จจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการของเด็กในระยะยาว ต่างกับ

การให้สินบนและการขู่เชิญบังคับให้ทำ

"ควรใช้การสอนโดยอธิบายอย่างเหมาะสมแต่นักเน้น"

คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ เจ้าหน้าที่	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ ผู้ดูแลเด็ก
แรกเกิด - 1 เดือน	1 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ท่านอนคว่ำยกศีรษะและหัน ไปข้างใดข้างหนึ่งได้ (GM)	จัดให้เด็กอยู่ในท่านอนคว่ำบนเบาะนอน แขนทั้งสองข้างอยู่หน้าไหล่ สังเกตเด็ก ยกศีรษะ ผ่าน : เด็กสามารถยกศีรษะและหันไป ข้างใดข้างหนึ่งได้	จัดให้เด็กอยู่ในท่านอนคว่ำ เข่าของเล่นที่มีเสียงตรงหน้าเด็ก ระยะ ห่างประมาณ 30 ซม. เมื่อเด็กมองที่ของเล่นแล้วค่อย ๆ เคลื่อนของ เล่นมาทางด้านซ้ายหรือขวา เพื่อให้เด็กหันศีรษะมองตาม ถ้าเด็กทำ ไม่ได้ช่วยประคองศีรษะเด็กให้หันตาม ทำซ้ำอีกครั้งโดยเปลี่ยนให้ เคลื่อนของเล่นมาทางด้านตรงข้าม
	2 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	มองตามถึงกึ่งกลางลำตัว (FM) อุปกรณ์: ลูกบอลผ้าสีแดง 	จัดให้เด็กอยู่ในท่านอนหงาย ถือลูกบอลผ้า สีแดงห่างจากหน้าเด็กประมาณ 20 ซม. ขยับลูกบอลผ้าสีแดงเพื่อกระตุ้นให้เด็ก สนใจ แล้วเคลื่อนลูกบอลผ้าสีแดงเข้าไป ไปทางด้านข้างลำตัวเด็กข้างใดข้างหนึ่ง เคลื่อนลูกบอลผ้าสีแดงกลับมาที่จุด กึ่งกลางลำตัวเด็ก ผ่าน : เด็กมองตามลูกบอลผ้าสีแดง จาก ด้านข้างถึงระยะกึ่งกลางลำตัวได้	1. จัดให้เด็กอยู่ในท่านอนหงาย ก้มหน้าให้อยู่ใกล้ ๆ เด็กห่างจาก หน้าเด็กประมาณ 20 ซม. 2. เรียกให้เด็กสนใจ โดยเรียกชื่อเด็ก เมื่อเด็กสนใจมองให้เคลื่อน หรือเอียงหน้าไปทางด้านข้างลำตัวเด็กอย่างช้า ๆ เพื่อให้เด็กมองตาม 3. ถ้าเด็กไม่มองให้ช่วยเหลือโดยการประคองหน้าเด็กให้มองตาม 4. ฝึกเพิ่มเติมโดยใช้ของเล่นที่มีสีสันสดใสกระตุ้นให้เด็กสนใจและ มองตาม ของเล่นที่ใช้แทนได้ : อุปกรณ์ที่มีสีสันสดใส เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 10 ซม. เช่น ผ้า/ลูกบอลผ้า พู่ไหมพรม
	3 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	สะดุ้งหรือเคลื่อนไหวร่างกาย เมื่อได้ยินเสียงพูดระดับปกติ (RL)	1. จัดให้เด็กอยู่ในท่านอนหงาย 2. อยู่ห่างจากเด็กประมาณ 60 ซม. เรียกชื่อเด็กจากด้านข้างที่ละข้างทั้งซ้าย และขวา โดยพูดเสียงดังปกติ ผ่าน : เด็กแสดงการรับรู้ด้วยการกะพริบ ตา สะดุ้ง หรือเคลื่อนไหวร่างกาย	1. จัดให้เด็กอยู่ในท่านอนหงาย เรียกชื่อหรือพูดคุยกับเด็กจาก ด้านข้างที่ละข้างทั้งซ้ายและขวาโดยพูดเสียงดังกว่าปกติ 2. หากเด็กสะดุ้งหรือขยับตัวให้ยื้มและสัมผัสตัวเด็ก ลดเสียงพูดคุ ยลงเรื่อย ๆ จนให้อยู่ในระดับปกติ

ช่วงอายุแรกเกิด - 1 เดือน
<https://youtu.be/GapGV-TIH54>

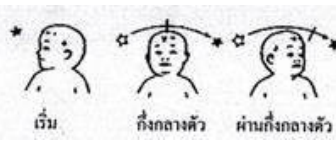
คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ เจ้าหน้าที่	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ ผู้ดูแลเด็ก
แรกเกิด - 1 เดือน	4 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ส่งเสียงอ้อแอ้ (EL)	สังเกตว่าเด็กส่งเสียงอ้อแอ้ในระหว่าง ทำการประเมิน หรือถามจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง ผ่าน : เด็กทำเสียงอ้อแอ้ได้	อุ้มหรือสัมผัสตัวเด็กเบา ๆ มองสบตา แล้วพูดคุยกับเด็กด้วยเสียงสูง ๆ ต่ำ ๆ เพื่อให้เด็กสนใจและหยุดรอให้เด็กส่งเสียงอ้อแอ้ตอบ
	5 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	มองจ้องหน้าได้นาน 1 - 2 วินาที (PS)	อุ้มเด็กให้ห่างจากหน้าพ่อแม่ผู้ปกครอง หรือผู้ประเมินประมาณ 30 ซม. ยิ้มและ พูดคุยกับเด็ก ผ่าน : เด็กสามารถมองจ้องหน้าได้ อย่างน้อย 1 วินาที	1. จัดให้เด็กอยู่ในท่านอนหงายหรืออุ้มเด็ก 2. สบตา พูดคุย ส่งเสียง ยิ้ม หรือทำท่าลักษณะต่าง ๆ เช่น ตาโต กะพริบตา เพื่อให้เด็กสนใจมอง
1 - 2	6 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ท่านอนคว่ำ ยกศีรษะตั้งขึ้นได้ 45 องศา นาน 3 วินาที (GM) อุปกรณ์: กรรเชียง 	จัดให้เด็กอยู่ในท่านอนคว่ำ ข้อศอกงอ มือ ทั้งสองข้างวางที่พื้น เขย่งกรรเชียงด้านหน้า เด็ก แล้วเคลื่อนขึ้นด้านบน กระตุ้นให้เด็ก มองตาม ผ่าน : เด็กสามารถยกศีรษะขึ้นได้ 45 องศา นาน 3 วินาที อย่างน้อย 2 ครั้ง	1. จัดให้เด็กอยู่ในท่านอนคว่ำ ข้อศอกงอ 2. ใช้หน้าและเสียงของพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็กพูดคุยกับเด็ก ตรงหน้าเด็ก เมื่อเด็กมองตามค่อย ๆ เคลื่อนหน้าพ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแลเด็กขึ้นด้านบนเพื่อให้เด็กเงยหน้าจนศีรษะยกขึ้น นับ 1, 2 ค่อย ๆ เคลื่อนหน้าพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็กลงมาอยู่ตรงหน้า เด็กเหมือนเดิม 3. เคลื่อนหน้าพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็กให้สูงขึ้น จนเด็กยก ศีรษะตามได้ในแนว 45 องศา และนับ 1, 2, 3 4. ฝึกเพิ่มเติมโดยใช้ของเล่นที่มีสีสันสดใสกระตุ้นให้เด็กสนใจและ มองตาม ของเล่นที่ใช้แทนได้: อุปกรณ์ที่มีสีและเสียง เช่น กรรเชียงทำด้วยพลาสติก/ ผ้า ลูกบอลยางบีบ/สัตว์ยางบีบ ขวดพลาสติกใส่เม็ดถั่ว/ทรายพ่นให้แน่น

ช่วงอายุ 1 - 2 เดือน
<https://youtu.be/MsLeODIVSZ4>

คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ เจ้าหน้าที่	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ ผู้ดูแลเด็ก
	7 ผ่าน ไม่ผ่าน	มองตามผ่านกึ่งกลางลำตัว (FM) อุปกรณ์: ลูกบอลผ้าสีแดง	- จัดให้เด็กอยู่ในท่านอนหงาย ถือลูกบอลผ้าสีแดงห่างจากหน้าเด็ก 30 ซม. โดยให้อยู่เยื้องจุดกึ่งกลางลำตัวเด็กเล็กน้อย - กระตุ้นให้เด็กจ้องมองที่ลูกบอลผ้าสีแดง - เคลื่อนลูกบอลผ้าสีแดงผ่านจุดกึ่งกลางลำตัวเด็กไปอีกด้านหนึ่งอย่างช้า ๆ ผ่าน : เด็กมองตามลูกบอลผ้าสีแดง ผ่านจุดกึ่งกลางลำตัวได้ตลอด โดยไม่หันไปมองทางอื่น	- จัดให้เด็กอยู่ในท่านอนหงาย ยื่นใบหน้าที่ห่างจากหน้าเด็กประมาณ 20 ซม. กระตุ้นให้เด็กมองหน้าและเคลื่อนไหวใบหน้าผ่านกึ่งกลางลำตัวเพื่อให้เด็กมองตาม - 如果孩子ไม่มองให้ประคองหน้าเด็กให้หันมองตาม หลังจากที่ได้สามารถมองตามใบหน้าได้แล้ว ให้ถือของเล่นที่มีสีสันสดใสห่างจากหน้าเด็กประมาณ 20 ซม. กระตุ้นให้เด็กมองที่ของเล่น และเคลื่อนไหวของเล่นผ่านกึ่งกลางลำตัวเพื่อให้เด็กมองตาม - เมื่อเด็กมองตามได้ดีแล้ว ควรเพิ่มระยะห่างของใบหน้า หรือของเล่นจนถึงระยะ 30 ซม. ของเล่นที่ใช้แทนได้ : อุปกรณ์ที่มีสีสันสดใส เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 10 ซม. เช่น ผ้า/ลูกบอลผ้า พู่ไหมพรม
1 - 2	8 ผ่าน ไม่ผ่าน	มองหน้าผู้พูดคุย ได้นาน 5 วินาที (RL)	- จัดให้เด็กอยู่ในท่านอนหงายหรืออุ้มเด็กให้ใบหน้าผู้ประเมินห่างจากเด็กประมาณ 60 ซม. - พูดคุยกับเด็กในขณะที่เด็กไม่ได้มองหน้าผู้ประเมิน ผ่าน : เด็กหันมามองหน้าผู้พูดได้อย่างน้อย 5 วินาที	- จัดให้เด็กอยู่ในท่านอนหงายหรืออุ้มเด็ก ให้หน้าห่างจากเด็กประมาณ 60 ซม. - สบตาและพูดคุยหรือทำท่าทางให้เด็กสนใจ เช่น ทำตาโต ขยับริมฝีปาก ยิ้ม หัวเราะ - หยิบของเล่นสีสันสดใสมาใกล้ ๆ หน้า กระตุ้นให้เด็กมองของเล่นและมองหน้า เมื่อเด็กมองแล้วให้นำของเล่นออก วัตถุประสงค์ : เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเด็ก กับพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็ก

คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ เจ้าหน้าที่	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ ผู้ดูแลเด็ก
1 - 2	9 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ทำเสียงในลำคอ (เสียง “อุ” หรือ “อา” หรือ “อือ”) อย่างชัดเจน (EL)	ฟังเสียงเด็กขณะประเมิน โดยอยู่ห่างจากเด็กประมาณ 60 ซม. หรือถามจากพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็ก ว่าเด็กทำเสียง “อุ” หรือ “อือ” หรือ “อา” ได้หรือไม่ ผ่าน : เด็กทำเสียงอุ หรือ อือ หรือ อา อย่างชัดเจน	1. จัดเด็กอยู่ในท่านอนหงาย หรืออุ้มเด็ก 2. ยื่นหน้าเข้าไปหาเด็ก สบตาและพูดคุยให้เด็กสนใจ แล้วทำเสียง อุ หรือ อือ หรือ อา ในลำคอให้เด็กได้ยิน หยุดฟังเพื่อรอจังหวะให้เด็กส่งเสียงตาม 3. เมื่อเด็กออกเสียงได้ ให้ยื่นหน้าห่างจากเด็กเพิ่มขึ้นจนถึงประมาณ 60 ซม.
	10 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ยิ้มตอบหรือส่งเสียงตอบได้ เมื่อพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือ ผู้ประเมินยิ้มและพูดคุยด้วย (PS)	จัดเด็กอยู่ในท่านอนหงายพร้อมก้มหน้าไปใกล้เด็ก ยิ้มและพูดคุยกับเด็ก โดยไม่แตะต้องตัวเด็ก ผ่าน : เด็กสามารถยิ้มตอบหรือส่งเสียงตอบได้	อุ้มเด็กอยู่ในท่านอนหงาย มองตาเด็กและสัมผัสเบาๆ พร้อมกับพูดคุยกับเด็กเป็นคำพูดสั้น ๆ ซ้ำ ๆ ซ้ำ ๆ เช่น “ว่าไงจ๊ะ.. (ชื่อลูก)..คนเก่ง” “ยิ้มซิ” “เด็กดี” “.. (ชื่อลูก)..ลูกรัก” “แม่รักลูกนะ” หยุดฟังเพื่อรอจังหวะให้เด็กยิ้มหรือส่งเสียงตอบ
3 - 4	11 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ท่านอนคว่ำยกศีรษะและอก พันพื้น (GM) อุปกรณ์: กริ้งกริ้ง 	1. จัดให้เด็กอยู่ในท่านอนคว่ำบนพื้นราบ 2. เขย่ากริ้งกริ้งด้านหน้าเด็กเพื่อให้เด็กสนใจ แล้วเคลื่อนขึ้นด้านบน กระตุ้นให้เด็กมองตาม ผ่าน : เด็กยกศีรษะและอกโดยใช้แขนยันกับพื้นพุงตัวไว้อย่างน้อย 5 วินาที	1. จัดให้เด็กอยู่ในท่านอนคว่ำ ข้อศอกงอ 2. ใช้หน้าและเสียงของพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็กพูดคุยกับเด็ก ตรงหน้าเด็ก เมื่อเด็กมองตามค่อย ๆ เคลื่อนหน้าพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็กขึ้นด้านบนเพื่อให้เด็กสนใจยกศีรษะ โดยมีมือยันพื้นไว้ แขนเหยียดตรงและหน้าอกพ้นพื้น 3. ฝึกเพิ่มเติมโดยใช้ของเล่นที่มีสีสันสดใสกระตุ้นให้เด็กสนใจและมองตาม ของเล่นที่ใช้แทนได้ : อุปกรณ์ที่มีสีและเสียง เช่น กริ้งกริ้งทำด้วยพลาสติก/ผ้า ลูกบอลยาง บิ๊บ/สั้วยางบิ๊บ ขวดพลาสติกใส่เม็ดถั่ว/ทราย พันให้แน่น

ช่วงอายุ 3 - 4 เดือน
<https://youtu.be/qxmObNV1tPw>

คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ เจ้าหน้าที่	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ ผู้ดูแลเด็ก
3 - 4	12 ผ่าน ไม่ผ่าน	มองตามสิ่งของที่เคลื่อนที่ได้ เป็นมุม 180 องศา (FM) อุปกรณ์ : ลูกบอลผ้าสีแดง	- จัดให้เด็กอยู่ในท่านอนหงาย - ถือลูกบอลผ้าสีแดงห่างจากหน้าเด็ก ประมาณ 30 ซม. - กระตุ้นเด็กให้มองที่ลูกบอลผ้าสีแดง - เคลื่อนลูกบอลผ้าสีแดงเป็นแนวโค้ง ไปทางด้านขวาหรือด้านซ้ายของเด็กอย่าง ช้า ๆ แล้วเคลื่อนกลับมาทางด้านตรงข้าม ให้โอกาสประเมิน 3 ครั้ง ผ่าน : เด็กมองตามลูกบอลผ้าสีแดงได้ 180 องศา อย่างน้อย 1 ใน 3 ครั้ง	- จัดเด็กอยู่ในท่านอนหงายโดยศีรษะเด็กอยู่ในแนวกึ่งกลางลำตัว - ก้มหน้าให้อยู่ใกล้ ๆ เด็ก ห่างจากหน้าเด็กประมาณ 30 ซม. (1 ไม่บรรทัด) - เรียกชื่อเด็กเพื่อกระตุ้นเด็กให้สนใจจ้องมอง จากนั้นเคลื่อนหน้า พ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็กอย่างช้า ๆ เป็นแนวโค้งไปทางด้านซ้าย - ทำซ้ำโดยเปลี่ยนเป็นเคลื่อนหน้าพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็ก จากทางด้านซ้ายไปด้านขวา - ถ้าเด็กยังไม่มองตาม ให้ช่วยประคองหน้าเด็กเพื่อให้หันหน้ามา มองตาม - ฝึกเพิ่มเติมโดยใช้ของเล่นที่มีสีสันสดใสกระตุ้นให้เด็กสนใจและ มองตาม ของเล่นที่ใช้แทนได้ : อุปกรณ์ที่มีสีสันสดใส เส้นผ่านศูนย์กลาง ประมาณ 10 ซม. เช่น ผ้า/ลูกบอลผ้า พู่ไหมพรม
	13 ผ่าน ไม่ผ่าน	หันตามเสียงได้ (RL) อุปกรณ์ : กรุงกริ่ง	- จัดให้เด็กอยู่ในท่านอนหงายหรืออู้งอน นั่งตัก หันหน้าออกจากผู้ประเมิน - เขย่ากรุงกริ่งด้านซ้ายและขวาของตัว เด็กทีละข้างโดยห่างประมาณ 60 ซม. และ ไม่ให้เด็กเห็น ผ่าน : เด็กหันตามเสียงและมองที่กรุงกริ่งได้	- จัดให้เด็กอยู่ในท่านอนหงาย หรืออู้งอนเด็กนั่งบนตักโดยหันหน้า ออกจากพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็ก - เขย่าของเล่นให้เด็กดู - เขย่าของเล่นทางด้านข้าง ห่างจากเด็กประมาณ 30 – 45 ซม. และ รอให้เด็กหันมาทางของเล่นที่มีเสียง - จากนั้นให้พูดคุยและยิ้มกับเด็ก ถ้าเด็กไม่หันมามองของเล่น ให้ประคองหน้าเด็กเพื่อให้หันตามเสียงค่อย ๆ เพิ่มระยะห่างจนถึง 60 ซม. ของเล่นที่ใช้แทนได้ : อุปกรณ์ที่มีสีและเสียง เช่น กรุงกริ่งทำด้วยพลาสติก/ ผ้า ลูกบอลยางบีบ/สั้วยางบีบ ขวดพลาสติกใส่เม็ดถั่ว/ทราย พันให้แน่น

คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ เจ้าหน้าที่	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ ผู้ดูแลเด็ก
3 - 4	14 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ทำเสียงสูง ๆ ต่ำ ๆ เพื่อแสดง ความรู้สึก (EL)	ในระหว่างที่ประเมิน สังเกตว่าเด็กส่งเสียง สูง ๆ ต่ำ ๆ ได้หรือไม่ หรือถามพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็ก ผ่าน : เด็กส่งเสียงสูง ๆ ต่ำ ๆ เพื่อแสดง ความรู้สึกอย่างน้อย 2 ความรู้สึก	มองสบตาเด็ก และพูดด้วยเสียงสูง ๆ ต่ำ ๆ เล่นหัวเราะกับเด็ก หรือ สัมผัสจุดต่าง ๆ ของร่างกายเด็ก เช่น ใช้นิ้วสัมผัสเบา ๆ ที่ฝ่าเท้า ท้อง เอว หรือใช้จุกสัมผัสหน้าผาก แก้ม จมูก ปากและท้องเด็ก โดยการ สัมผัสแต่ละครั้งควรมีจังหวะหนักเบาแตกต่างกันไป
	15 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ยิ้มทักคนที่คุ้นเคย (PS)	สังเกตขณะอยู่กับเด็กหรือถามพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็กว่า “เด็กยิ้มทัก คนที่คุ้นเคยก่อนได้หรือไม่” ผ่าน : เด็กยิ้มทักพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือ ผู้ดูแลเด็ก หรือคนที่คุ้นเคยก่อนได้	1. ยิ้มและพูดคุยกับเด็กเมื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้เด็กทุกครั้ง 2. อุ้มเด็กไปหาคนที่คุ้นเคย เช่น ปู่ ย่า ตา ยาย พ่อแม่ ผู้ปกครองยิ้ม ทักคนที่คุ้นเคยให้เด็กดู 3. พูดกระตุ้นให้เด็กทำตาม เช่น “ยิ้มให้คุณพ่อซิลูก” “ยิ้มให้.....ซิลูก” วัตถุประสงค์ : สร้างเสริมอารมณ์ดี
5 - 6	16 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ยืนตัวขึ้นจากท่านอนคว่ำโดย เหยียดแขนตรงทั้งสองข้างได้ (GM) อุปกรณ์ : กรุ๊งกริ้ง 	จัดให้เด็กอยู่ในท่านอนคว่ำ เขย่ากรุ๊งกริ้ง ด้านหน้าเด็ก กระตุ้นให้เด็กมองสนใจ แล้วเคลื่อนขึ้นด้านบน กระตุ้นให้เด็ก มองตาม ผ่าน : เด็กสามารถใช้ฝ่ามือทั้งสองข้างยัน ตัวขึ้นจนข้อศอกเหยียดตรง ท้องและ หน้าอกต้องยกขึ้นพ้นพื้น	1. จัดให้เด็กอยู่ในท่านอนคว่ำ 2. ถือของเล่นไว้ด้านหน้าเหนือศีรษะเด็ก 3. เรียกชื่อเด็กให้มองดูของเล่นแล้วเคลื่อนของเล่นให้สูงขึ้นเหนือ ศีรษะอย่างช้า ๆ เพื่อให้เด็กยกศีรษะตาม โดยมีแขนพื้นไว้ แขนเหยียด ตรงจนหน้าอกและท้องพ้นพื้น ของเล่นที่ใช้แทนได้ : อุปกรณ์ที่มีสีและเสียง เช่น กรุ๊งกริ้งทำด้วย พลาสติก/ผ้า ลูกบอลยางบีบ/สัตว์ยางบีบ ขวดพลาสติกใส่เม็ดถั่ว/ ทราย พั่นให้แน่น

ช่วงอายุ 5 - 6 เดือน
<https://youtu.be/loDZZ90-Rzg>

คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ เจ้าหน้าที่	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ ผู้ดูแลเด็ก
5 - 6	17 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	เอื้อมมือหยิบ และถือวัตถุไว้ ขณะอยู่ในท่านอนหงาย (FM) อุปกรณ์ : กรรุงกริ่ง 	จัดให้เด็กอยู่ในท่านอนหงาย ถือกรรุงกริ่ง ให้ห่างจากตัวเด็กประมาณ 20 - 30 ซม. ที่จุดกึ่งกลางลำตัวอาจกระตุ้นให้เด็กสนใจ และหยิบกรรุงกริ่งได้ ผ่าน : เด็กสามารถเอื้อมมือข้างใดข้างหนึ่ง ไปหยิบและถือกรรุงกริ่งได้ (อาจจะมีการ เคลื่อนไหวแบบสะเปะสะปะเพื่อหยิบ กรรุงกริ่ง)	1. จัดให้เด็กอยู่ในท่านอนหงาย เขย่าของเล่นให้ห่างจากตัวเด็ก ในระยะที่เด็กเอื้อมถึง 2. ถ้าเด็กไม่เอื้อมมือออกมาคว้าของเล่น ให้ใช้ของเล่นตะเบา ๆ ที่หลังมือเด็ก หรือจับมือเด็กให้เอื้อมมาหยิบของเล่น ทำซ้ำจนเด็ก สามารถเอื้อมมือมาหยิบของเล่นได้เอง 3. อาจแขวนโมบายในระยะที่เด็กเอื้อมถึง เพื่อให้เด็กสนใจคว้าหยิบ ของเล่นที่ใช้แทนได้ : อุปกรณ์ที่มีสีและเสียง เช่น กรรุงกริ่งทำด้วยพลาสติก/ ผ้า ลูกบอลยางบีบ/สัตรี่ยงบีบ ขวดพลาสติกใสเม็ดถั่ว/ทราย พันให้แน่น
	18 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	หันตามเสียงเรียก (RL)	อยู่ข้างหลังเด็กเอียงไปทางซ้ายหรือขวา ห่างจากเด็กประมาณ 20 - 30 ซม. ใช้มือ ป้องปากแล้วพูดคุยและเรียกเด็กหลาย ๆ ครั้ง และทำซ้ำโดยเอียงไปอีกด้านตรงข้าม ผ่าน : เด็กหันตามเสียงเรียกหรือเสียง พูดคุย	1. ให้เด็กล้มบนเบาะนอน 2. พยุงอยู่ด้านหลังระยะห่างตัวเด็ก 30 ซม. พูดคุยกับเด็กด้วยเสียง ปกติ รอให้เด็กหันมาทางทิศของเสียง ให้ยิ้มและเล่นกับเด็ก (ขณะ ฝึกอย่าให้มีเสียงอื่นรบกวน) 3. ถ้าเด็กไม่มองให้ประคองหน้าเด็กหันตามเสียงจนเด็กสามารถหัน ตามเสียงได้เอง ถ้าเด็กยังไม่หันให้พูดเสียงดังขึ้น เมื่อหันมองลดระดับ เสียงลงจนเสียงปกติ
	19 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	เลียนแบบการเล่นทำเสียงได้ (EL)	ใช้ปากทำเสียงให้เด็กดู เช่น จูบ หรือ ถาม พ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็กกว่าเด็ก สามารถขยับปากทำเสียง จูบ ได้หรือไม่ ผ่าน : เด็กสามารถเลียนแบบการเล่นทำ เสียงตามได้	1. สบตาและพูดคุยกับเด็ก ใช้ริมฝีปากทำเสียง เช่น “จูบจูบ” เคาะลิ้น หรือจับมือเด็กมาไว้ที่ปากแล้วขยับตีปากเบา ๆ กระตุ้นให้ออกเสียง “วา..วา” ให้เด็กดูหลาย ๆ ครั้ง แล้วรอให้เด็กทำตาม จนเด็กสามารถ เลียนแบบได้ 2. ร้องเพลงง่าย ๆ ที่มีเสียงสูง ๆ ต่ำ ๆ ให้เด็กฟัง เช่น เพลงช้าง เพลงเป็ด เป็นต้น

คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ เจ้าหน้าที่	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ ผู้ดูแลเด็ก
5 - 6	20 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	สนใจฟังคนพูดและสามารถ มองไปที่ของเล่นที่ผู้ทดสอบ เล่นกับเด็ก (PS) อุปกรณ์ : ตุ๊กตาผ้า 	นั่งหันหน้าเข้าหาเด็กแล้วเรียกชื่อเด็ก เมื่อเด็กมองแล้วหยิบตุ๊กตาผ้าให้เด็กเห็น ในระดับสายตาเด็ก กระตุ้นให้เด็กสนใจ ตุ๊กตาผ้าด้วยคำพูด ถ้าเด็กทำไม่ได้ใน ครั้งแรก ให้ทำซ้ำได้รวมไม่เกิน 3 ครั้ง ผ่าน : เด็กสบตากับผู้ประเมิน และมองที่ ตุ๊กตาผ้าได้นาน 5 วินาที อย่างน้อย 1 ใน 3 ครั้ง	1. จัดเด็กล้มหันหน้าเข้าหาพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็ก 2. เรียกชื่อและสบตา พูดคุยกับเด็กเมื่อเด็กมองสบตาแล้ว นำของ เล่นมาอยู่ในระดับสายตาเด็ก พูดคุยกับเด็กเกี่ยวกับของเล่น เช่น “วันนี้แม่มีตุ๊กตามาเล่นกับหนู ตุ๊กตามีผมสีน้ำตาลใส่ชุดสีเขียว” ของเล่นที่ใช้แทนได้ : ของเล่นใด ๆ ก็ได้ที่เด็กสนใจหรือคุ้นเคยที่มี ในบ้าน เช่น ลูกบอล รถ หนังสือภาพ ตุ๊กตาอื่น ๆ
7 - 8	21 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	นั่งได้มั่นคง และเอี้ยวตัวใช้มือ เล่นได้อย่างอิสระ (sit stable) (GM) อุปกรณ์ : กรุ๊งกริ้ง 	1. จัดเด็กอยู่ในท่านั่ง 2. วางกรุ๊งกริ้งไว้ด้านข้างเอียงไปทาง ด้านหลัง กระตุ้นให้เด็กสนใจหยิบกรุ๊งกริ้ง ผ่าน : เด็กสามารถนั่งได้มั่นคง และเอี้ยวตัว หรือหมุนตัวไปหยิบกรุ๊งกริ้งแล้วกลับมา ตัวตรงอีก	1. จัดเด็กอยู่ในท่านั่ง วางของเล่นไว้ที่พื้นทางด้านข้างเอียงไป ด้านหลังของเด็กในระยะที่เด็กเอื้อมถึง 2. เรียกชื่อเด็กให้สนใจของเล่นเพื่อจะได้เอี้ยวตัวไปหยิบของเล่น ถ้าเด็กทำไม่ได้ให้เลื่อนของเล่นใกล้ตัวเด็กอีกเล็กน้อย แล้วช่วยจับ แขนเด็กให้เอี้ยวตัวไปหยิบของเล่นนั้น ทำอีกข้างสลับกันไป จนเด็ก หยิบได้เอง ของเล่นที่ใช้แทนได้ : อุปกรณ์ที่มีสีและเสียง เช่น กรุ๊งกริ้งทำด้วย พลาสติก/ผ้า ลูกบอลยางบีบ/สัตร้อยยางบีบ ขวดพลาสติกใสเม็ดถั่ว/ ทราย พันให้แน่น

ช่วงอายุ 7 - 8 เดือน
<https://youtu.be/37Ntmq91L4>

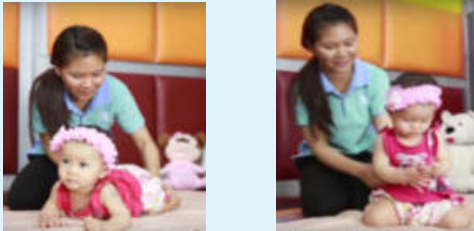
คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ เจ้าหน้าที่	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ ผู้ดูแลเด็ก
7 - 8	22 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ยีนเกาะ เครื่องเรือนสูงระดับ อกได้ (GM) อุปกรณ์ : กรรไกร 	1. วางกรรไกรไว้บนเครื่องเรือน เช่น โต๊ะ หรือเก้าอี้ 2. จัดเด็กยีนเกาะเครื่องเรือน 3. กระตุ้นให้เด็กสนใจที่กรรไกร ผ่าน : เด็กสามารถยีนเกาะเครื่องเรือน ได้เอง อย่างน้อย 10 วินาที โดยใช้แขนพยุง ตัวไว้และสามารถยับยั้งได้	1. จัดเด็กให้ยีนเกาะพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็ก/เครื่องเรือน 2. จับที่สะโพกเด็กก่อน ต่อมาเปลี่ยนจับที่เข่า แล้วจึงจับมือเด็ก เกาะที่เครื่องเรือน 3. เมื่อเด็กเริ่มทำได้ ให้เด็กยีนเกาะเครื่องเรือนเอง โดยไม่ใช้หน้าอก พิง หรือเท้าแขนเพื่อพยุงตัว 4. คอยอยู่ใกล้ ๆ เด็ก อาจเปิดเพลงแล้ว กระตุ้นให้เต้นตามจังหวะเพลง ของเล่นที่ใช้แทนได้ : อุปกรณ์ที่มีสีและเสียง เช่น กรรไกรที่ทำด้วยพลาสติก/ ผ้า ลูกบอลยางบีบ/สัตรยางบีบ ขวดพลาสติกใสเม็ดถั่ว/ทราย พันให้แน่น
	23 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	จ้องมองไปที่หนังสือพร้อมกับ ผู้ใหญ่ 2 - 3 วินาที (FM) อุปกรณ์ : หนังสือรูปภาพ 	จัดเด็กล้มบนตัก ให้พ่อแม่ ผู้ปกครองหรือ ผู้ดูแลเด็กเปิดหนังสือ ชี้ชวนและพูดกับ เด็กเกี่ยวกับรูปภาพนั้น ๆ ผ่าน : เด็กจ้องมองที่รูปภาพขณะที่พ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็กพูดด้วยเป็นเวลา 2 - 3 วินาที	1. อุ้มเด็กล้มบนตัก เปิดหนังสือพร้อมกับพูดคุย ชี้ชวนให้เด็กดู รูปภาพในหนังสือ 2. หากเด็กยังไม่มอง ให้ประคองหน้าเด็กให้มองที่รูปภาพในหนังสือ หนังสือที่ใช้แทนได้ : หนังสือเด็กที่มีรูปภาพชัดเจน
	24 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	เด็กหันตามเสียงเรียกชื่อ (RL)	1. ให้เด็กเล่นอย่างอิสระ ผู้ประเมินอยู่ห่าง จากเด็ก 2. ประมาณ 120 ซม. แล้วเรียกชื่อเด็ก ด้วยเสียงปกติ ผ่าน : เด็กสามารถตอบสนองโดยหันมา มองผู้ประเมิน	เรียกชื่อเด็กด้วยน้ำเสียงปกติบ่อย ๆ ในระยะห่างประมาณ 120 ซม. ควรเป็นชื่อที่ใช้เรียกเด็กเป็นประจำ ถ้าเด็กไม่หัน เมื่อเรียกชื่อแล้ว ให้ประคองหน้าเด็กให้หันมามองจนเด็กสามารถทำได้เอง

คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ เจ้าหน้าที่	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ ผู้ดูแลเด็ก
7 - 8	25 ผ่าน ไม่ผ่าน	เลียนเสียงพูดคุย (EL)	ถามพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็ก หรือสังเกตระหว่างประเมินว่าเด็กทำเสียง เลียนเสียงพูดหรือไม่ ผ่าน : เด็กเลียนเสียงที่แตกต่างกัน อย่างน้อย 2 เสียง เช่น จา มา ปา ดา อุ ตา	พูดคุย เล่นกับเด็ก และออกเสียงใหม่ ๆ ให้เด็กเลียนเสียงตาม เช่น จา มา ปา ดา อุ ตา หรือออกเสียงตามทำนองเพลง หรือร้องเพลง เช่น เพลงจับปูด้า
	26 ผ่าน ไม่ผ่าน	เด็กเล่นจ๊ะเอ๋ได้และมองหา หน้าของผู้เล่นได้ถูกทิศทาง (PS) อุปกรณ์ : ผ้าขนาด 30x30 ซม. มีรูอยู่ตรงกลาง 	1. ให้เด็กมองผู้ประเมิน 2. ใช้ผ้าที่เตรียมไว้บังหน้าตนเอง 3. โผล่หน้าด้านเดียวกัน 2 ครั้งพร้อมกับ พูด “จ๊ะเอ๋” ครั้งที่ 3 ไม่โผล่หน้าแต่ให้พูด คำว่า “จ๊ะเอ๋” แล้วให้ผู้ประเมินมองผ่าน รู้ผ้าว่าเด็กจ้องมองด้านที่ผู้ประเมินเคยโผล่ หน้าได้หรือไม่ ผ่าน : เด็กจ้องมองตรงที่ผู้ประเมินโผล่ หน้าออกไป หรือเด็กรู้จักซ่อนหน้าและเล่น จ๊ะเอ๋กับผู้ประเมิน	1. เล่น “จ๊ะเอ๋” กับเด็กโดยใช้มือปิดหน้าหลังจากนั้นเปลี่ยนเป็นใช้ ผ้าปิดหน้าเล่น “จ๊ะเอ๋” กับเด็ก 2. ให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแลเด็ก ใช้ผ้าเช็ดหน้าหรือผ้าผืนเล็ก ๆ บังหน้าไว้ โผล่หน้าออกมาจากผ้าเช็ดหน้าด้านใดด้านหนึ่งพร้อมกับ พูดว่า “จ๊ะเอ๋” หยดรอจังหวะเพื่อให้เด็กหันมามองหรือยิ้มเล่นโต้ตอบ ฝึกบ่อย ๆ จนกระทั่งเด็กสามารถยื่นโผล่หน้าร่วมเล่นจ๊ะเอ๋ได้ 3. ซ่อนของเล่นไว้ใต้ผืนผ้าแล้วให้เด็กหาโดยเริ่มจากซ่อนไว้บางส่วน แล้วค่อยซ่อนทั้งชิ้น เพื่อฝึกทักษะการสังเกตและความจำ สิ่งที่ใช้แทนได้ : ผ้าขนหนู ผ้าเช็ดตัว กระดาษ วัตถุประสงค์ : เพื่อเสริมสร้างสติปัญญาและความจำ

คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ เจ้าหน้าที่	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ ผู้ดูแลเด็ก
9	27 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ลุกขึ้นนั่งได้จากท่านอน (GM) อุปกรณ์ : สิ่ง que กระตุ้นให้เด็กสนใจอยากลุกขึ้นนั่ง เช่น ลูกบอล หรือ กรังกริ่ง	1. จัดให้เด็กอยู่ในท่านอนหงายหรือนอนคว่ำ 2. กระตุ้นให้เด็กลุกขึ้นนั่ง เช่น ใช้ลูกบอล กระตุ้น หรือ ตบมือ/ใช้ท่าทางเรียก ผ่าน : เด็กสามารถลุกขึ้นนั่งจากท่านอนได้เอง	1. จัดเด็กในท่านอนคว่ำ จับเข่าทั้งสองข้าง จับมือเด็กทั้งสองข้าง 2. กอดที่สะโพกเด็กทั้งสองข้าง เพื่อให้เด็กยันตัวลุกขึ้นมาอยู่ในท่านั่ง ของเล่นที่ใช้แทนได้ : อุปกรณ์ที่มีสีและเสียง เช่น สัตว์ยางบีบ ของเล่นที่เขย่าแล้วมีเสียงดังคล้ายกรังกริ่ง ขวดพลาสติกใส่เม็ดถั่ว/ทราย พันให้แน่น

ช่วงอายุ 9 เดือน
<https://youtu.be/cabDO9uiTgE>

คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ เจ้าหน้าที่	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ ผู้ดูแลเด็ก
9	28 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ยืนอยู่ได้โดยใช้มือเกาะเครื่องเรือนสูงระดับอก (GM) อุปกรณ์ : สิ่งที่กระตุ้นให้เด็กสนใจอยากเกาะยืน เช่น ลูกบอล หรือ กรังกริ่ง	จัดเด็กยืนเกาะเครื่องเรือน พร้อมทั้งวางลูกบอล หรือกรังกริ่งไว้ให้เด็กเล่น ผ่าน : เด็กสามารถยืนอยู่ได้โดยใช้มือเกาะที่เครื่องเรือน ไม่ใช่หน้าอกพิง หรือแขนท้าวเพื่อพยุงตัว	1. จัดเด็กให้ยืนเกาะเครื่องเรือน 2. จับที่สะโพกเด็กก่อน ต่อมาเปลี่ยนจับที่เข่า แล้วจึงจับมือเด็กเกาะที่เครื่องเรือน 3. เมื่อเด็กเริ่มทำได้ ให้เด็กยืนเกาะเครื่องเรือนเอง โดยไม่ใช่หน้าอกพิง หรือแขนท้าวเพื่อพยุงตัว 4. อาจเปิดเพลงกระตุ้นให้เด็กยืนได้นานหรือเดินตามจังหวะแต่ต้องคอยอยู่ใกล้ ๆ เพื่อระวังอันตราย ของเล่นที่ใช้แทนได้ : อุปกรณ์ที่มีสีและเสียง เช่น สัตว์ยางบีบ ของเล่นที่เขย่าแล้วมีเสียงดังคล้ายกรังกริ่ง ขวดพลาสติกใส่เม็ดถั่ว/ทราย พันให้แน่น
	29 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	หยิบก้อนไม้จากพื้นและถือไว้มือละชิ้น (FM) อุปกรณ์ : ก้อนไม้สี่เหลี่ยม ลูกบาศก์ 2 ก้อน	วางก้อนไม้ลงบนพื้นพร้อมกับบอกให้เด็กหยิบก้อนไม้ หมายเหตุ : หากเด็กไม่หยิบสามารถกระตุ้นให้เด็กสนใจโดยการเคาะก้อนไม้ ผ่าน : เด็กสามารถหยิบก้อนไม้ทั้งสองก้อนขึ้นพร้อมกัน หรือทีละก้อนก็ได้ และถือก้อนไม้ไว้ในมือข้างละ 1 ก้อน ทั้งสองข้าง	1. นำวัตถุสี่เหลี่ยมขนาดประมาณ 1 นิ้ว เช่น ก้อนไม้ 2 ก้อน (ใช้วัตถุเหมือนกัน 2 ชิ้น) 2. เคาะของเล่นกับโต๊ะทีละชิ้นเพื่อกระตุ้นให้เด็กหยิบ 3. ถ้าเด็กไม่หยิบ ช่วยจับมือเด็กให้หยิบ วัสดุที่ใช้แทนได้ : กล่องเล็ก ๆ หรือวัสดุที่ปลอดภัยมีขนาดพอดีมือเด็ก ประมาณเส้นผ่านศูนย์กลาง 1 นิ้ว เช่น ลูกปิงปอง มะนาวผลเล็ก

คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ เจ้าหน้าที่	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ ผู้ดูแลเด็ก
9	30 ผ่าน ไม่ผ่าน	ใช้นิ้วหัวแม่มือ และนิ้วอื่น ๆ หยิบของขึ้นจากพื้น (FM) อุปกรณ์ : วัตถุชิ้นเล็ก ขนาด 2 ซม. 	1. วางวัตถุชิ้นเล็ก 1 ชิ้นบนพื้น โดยให้อยู่ ในระยะที่เด็กเอื้อมมือไปหยิบได้ง่าย 2. บอกเด็กให้หยิบวัตถุ หรือแสดงให้เด็ก ดูก่อน ผ่าน : เด็กหยิบวัตถุขึ้นจากพื้นได้โดยใช้ นิ้วหัวแม่มือและนิ้วอื่น ๆ (ไม่ใช่หยิบขึ้น ด้วยฝ่ามือ)	1. นำวัตถุสีสดใส เช่น ก้อนไม้ เชือก หรืออาหารชิ้นเล็ก ๆ เช่น แตงกวา ขนบึง วางตรงหน้าเด็ก 2. หยิบของให้เด็กดู แล้วกระตุ้นให้เด็กหยิบ 3. ถ้าเด็กทำไม่ได้ ช่วยจับมือเด็ก ให้หยิบสิ่งของหรืออาหาร ชิ้นเล็ก ลดการช่วยเหลือจนเด็กสามารถทำได้เอง 4. ควรระวังไม่ให้เด็กเล่นหรือหยิบของที่เป็นอันตรายเข้าปาก เช่น กระดุม เหรียญ เม็ดยา เมล็ดถั่ว เมล็ดผลไม้ เป็นต้น ของที่ใช้แทนได้ : ของกินชิ้นเล็ก ที่อ่อนนุ่ม ละลายได้ในปากไม่สำคัญ เช่น ถั่วกวน ฟักทองนึ่ง มันนึ่ง ลูกเกด ข้าวสุก
	31 ผ่าน ไม่ผ่าน	ทำตามคำสั่งง่าย ๆ เมื่อใช้ ท่าทางประกอบ (RL)	สบตาเด็ก แล้วบอกให้เด็กโบกมือหรือ ตบมือ โดยใช้ท่าทางประกอบ เช่น โบกมือ ผ่าน : เด็กสามารถทำตามคำสั่ง ง่าย ๆ ที่มีท่าทางประกอบ เช่น โบกมือ บ้ายบาย ตบมือ หรือยกมือสาธุ แม้ยังไม่สมบูรณ์	1. เล่นกับเด็กโดยใช้คำสั่งง่าย ๆ เช่น โบกมือ ตบมือ พร้อมกับทำ ท่าทางประกอบ ฝึกบ่อย ๆ จนเด็กทำได้ 2. ถ้าเด็กไม่ทำ ให้จับมือทำและค่อย ๆ ลดความช่วยเหลือลงโดย เปลี่ยนเป็นจับข้อมือ จากนั้นเปลี่ยนเป็นแตะข้อศอก เมื่อเริ่มตบมือเอง ได้แล้ว ลดการช่วยเหลือลง เป็นบอกให้ทำอย่างเดียว 3. เล่นทำท่าทางประกอบเพลง ฝึกการเคลื่อนไหวของนิ้วมือตามเพลง เช่น “แมงมุม” “นิ้ว...อยู่ไหน” วัตถุประสงค์ : เพื่อให้เด็กเข้าใจภาษาและพัฒนาความจำ

คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ เจ้าหน้าที่	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ ผู้ดูแลเด็ก
9	32 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	เด็กรู้จักการปฏิเสธด้วยการแสดงท่าทาง (EL)	สังเกต หรือถามว่าเด็กปฏิเสธสิ่งของอาหาร หรือการช่วยเหลือจากพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็กได้หรือไม่ ผ่าน : เด็กสามารถใช้ท่าทางเดิมในการปฏิเสธ เช่น ส่ายหน้า ใช้มือผลักออกไปหันหน้าหนี	1. เมื่อคนแปลกหน้ายื่นของให้ หรือขอมุม ให้พ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็ก ส่ายหน้า พร้อมกับพูดว่า “ไม่เอา” ให้เด็กเลียนแบบ เพื่อให้เด็กรู้จักปฏิเสธ โดยการแสดงท่าทาง 2. เมื่อเด็กรับประทานอาหารหรือขนมอิ่มแล้ว ถามเด็กว่า “กินอีกไหม” แล้วส่ายศีรษะพร้อมกับพูดว่า “ไม่เอา” ให้เด็กเลียนแบบตาม ทำเช่นนี้กับสถานการณ์อื่น ๆ เพื่อให้เด็กเรียนรู้เพิ่มขึ้น วัตถุประสงค์ : เพื่อรู้จักแยกแยะและสื่อความต้องการของตนได้
	33 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	เลียนเสียงคำพูดที่คุ้นเคยได้อย่างน้อย 1 เสียง (EL)	ถามพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็ก หรือสังเกตระหว่างประเมินว่าเด็กทำเสียงเลียนเสียงพูดได้หรือไม่ ผ่าน : เด็กเลียนเสียงคำพูดที่คุ้นเคยได้อย่างน้อย 1 เสียง เช่น “แม่” “ไป” “หมา” “ป(ล)า ” แต่เด็กอาจจะออกเสียงยังไม่ชัด	เปล่งเสียงที่เด็กเคยทำได้แล้ว เช่น ป๊ะ จ๊ะ จำ รอ ให้เด็กเลียนเสียงตาม จากนั้นเปล่งเสียงที่แตกต่างจากเดิมให้เด็กเลียนเสียงตาม เช่น “แม่” “ไป” “หมา” “ป(ล)า ”
	34 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ใช้นิ้วหยิบอาหารกินได้ (PS)	ถามจากพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็ก ว่าเด็กใช้นิ้วหยิบอาหารกินได้หรือไม่ ผ่าน : เด็กสามารถใช้นิ้วมือหยิบอาหารกินได้	1. วางอาหารที่เด็กชอบและหยิบง่ายขนาด 1 คำ เช่น ขนมปังกรอบ ตรงหน้าเด็ก 2. จับมือเด็กหยิบอาหารใส่ปาก แล้วปล่อยให้เด็กทำเองฝึกบ่อย ๆ จนสามารถหยิบอาหารกินได้เอง

คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ เจ้าหน้าที่	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ ผู้ดูแลเด็ก
10 - 12 (10 เดือน - 1 ปี)	35 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ยืนนาน 2 วินาที (GM)	จัดให้เด็กอยู่ในท่ายืนโดยไม่ต้องช่วยพยุง ผ่าน : เด็กสามารถยืนได้เอง โดยไม่ต้องช่วยพยุงได้นาน อย่างน้อย 2 วินาที	พยุงลำตัวเด็กให้ยืน เมื่อเด็กเริ่มยืนทรงตัวได้แล้ว ให้เปลี่ยนมาจับข้อมือเด็ก แล้วค่อย ๆ ปล่อยมือเพื่อให้เด็กยืนเอง
	36 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	จับนิ้วมือเพื่อหยิบของชิ้นเล็ก (FM) อุปกรณ์ : วัตถุขนาดเล็ก ขนาด 1 ซม. 	1. วางวัตถุชิ้นเล็กๆ ตรงหน้าเด็ก 1 ชิ้น 2. กระตุ้นความสนใจของเด็กไปที่วัตถุชิ้นเล็ก แล้วบอกให้เด็กหยิบ หรืออาจหยิบให้เด็กดู สังเกตการหยิบของเด็ก ผ่าน : เด็กสามารถจับนิ้วโดยใช้นิ้วหัวแม่มือและนิ้วชี้หยิบวัตถุชิ้นเล็กขึ้นมาได้ 1 ใน 3 ครั้ง	1. แบ่งขนมหรืออาหารเป็นชิ้นเล็ก ๆ ประมาณ 1 ซม. ไว้ในจาน แล้วหยิบอาหารหรือขนมโดยใช้นิ้วหัวแม่มือและนิ้วชี้หยิบให้เด็กดู แล้วบอกให้เด็กทำตาม 2. ถ้าเด็กทำไม่ได้ ช่วยเหลือเด็กโดยจับรวบนิ้วกลาง นิ้วนางและนิ้วก้อยเข้าหาฝ่ามือ เพื่อให้เด็กใช้นิ้วหัวแม่มือและนิ้วชี้หยิบวัตถุ 3. เล่นกิจกรรมที่เด็กต้องใช้นิ้วหัวแม่มือและนิ้วชี้แตะกันเป็นจังหวะหรือเล่นร้องเพลงแมงมุมขยุ้มหลังคาประกอบท่าทางจับนิ้ว ของที่ใช้แทนได้ : ของกินชิ้นเล็ก ที่อ่อนนุ่ม ละลายได้ในปากไม่สำคัญ เช่น ถั่วกวน ฟักทองนึ่ง มันนึ่ง ลูกเกด ข้าวสุก
	37 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	โบกมือหรือตบมือตามคำสั่ง (RL)	สบตาเด็กแล้วบอกให้เด็กโบกมือ หรือตบมือโดยห้ามใช้ท่าทางประกอบ ผ่าน : เด็กสามารถทำตามคำสั่ง แม้ไม่ถูกต้องแต่พยายามยกแขนและเคลื่อนไหวมืออย่างน้อย 1 ใน 3 ครั้ง	1. เล่นกับเด็กโดยใช้คำสั่งง่าย ๆ เช่น โบกมือ ตบมือ พร้อมกับทำท่าทางประกอบ 2. ถ้าเด็กไม่ทำ ให้จับมือทำและค่อย ๆ ลดความช่วยเหลือลง โดยเปลี่ยนเป็นจับข้อมือ จากนั้นเปลี่ยนเป็นแตะข้อศอก เมื่อเริ่มตบมือเองได้แล้ว ลดการช่วยเหลือลงเป็นบอกหรือบอกให้ทำอย่างเดียว

ช่วงอายุ 10 - 12 เดือน
<https://youtu.be/no2szvhRR9w>

คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ เจ้าหน้าที่	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ ผู้ดูแลเด็ก
10 - 12 (10 เดือน - 1 ปี)	38 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	แสดงความต้องการ โดยทำท่าทาง หรือเปล่งเสียง (EL)	ถามพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็กว่า เมื่อเด็กต้องการสิ่งต่าง ๆ เด็กทำอย่างไร ผ่าน : เด็กแสดงความต้องการด้วยการทำท่าทาง เช่น ยื่นมือให้อุ้ม ชี้ ดึงเสื้อ หรือเปล่งเสียง	นำของเล่น หรืออาหารที่เด็กชอบ 2 - 3 อย่าง วางไว้ด้านหน้าเด็ก ถามเด็กว่า “หนูเอาอันไหน” หรือถามว่า “หนูเอาไหม” รอให้เด็กแสดงความต้องการ เช่น ชี้ แล้วจึงจะให้อุ้ม ทำเช่นนี้ทุกครั้งเมื่อเด็กต้องการของเล่นหรืออาหาร
	39 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	เล่นสิ่งของตามประโยชน์ของสิ่งของได้ (PS) อุปกรณ์ : ของเล่น 4 ชนิด ได้แก่ หวี/ช้อน/แก้วน้ำ/แปรงสีฟัน 	1. ยื่นของเล่นที่เตรียมไว้ให้เด็กครั้งละ 1 ชิ้น จนครบ 4 ชนิด 2. สังเกตเด็กเล่นของเล่นทั้ง 4 ชนิดว่าตรงตามประโยชน์หรือไม่ หรือถามจากพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็ก ผ่าน : เด็กเล่นสิ่งของตามประโยชน์ได้ถูกต้องอย่างน้อย 1 ใน 4 ชิ้น เช่น เล่นหวีผสม ป้อนอาหาร ดื่มน้ำ	ฝึกในสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น การหวีผสม การแปรงฟัน การป้อนอาหารเด็ก โดยทำให้เด็กดู และกระตุ้นให้เด็กทำตาม วัสดุที่ใช้แทนได้ : ของใช้ในบ้านชนิดอื่น ๆ ที่ไม่เป็นอันตราย
13 - 15 (1 ปี 1 เดือน - 1 ปี 3 เดือน)	40 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ยืนอยู่ตามลำพังได้นานอย่างน้อย 10 วินาที (GM)	จัดเด็กอยู่ในท่ายืนโดยไม่ต้องช่วยพยุง ผ่าน : เด็กสามารถยืน โดยไม่ต้องช่วยพยุงได้นาน อย่างน้อย 10 วินาที	พยุงตัวเด็กให้ยืน เมื่อเด็กยืนได้แล้วให้เปลี่ยนมาจับข้อมือเด็กแล้วค่อย ๆ ปลอมือเพื่อให้เด็กยืนเอง และค่อย ๆ เพิ่มเวลาขึ้นจนเด็กยืนได้เอง นาน 10 วินาที

ช่วงอายุ 13 - 15 เดือน
https://youtu.be/YdE_zFi8v30

คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ เจ้าหน้าที่	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ ผู้ดูแลเด็ก
13 - 15 (1 ปี 1 เดือน - 1 ปี 3 เดือน)	41 ผ่าน ไม่ผ่าน	ขีดเขียน (เป็นเส้น) บนกระดาษได้ (FM) อุปกรณ์ : 1. ดินสอ 2. กระดาษ 	1. แสดงวิธีการขีดเขียนบนกระดาษด้วย ดินสอให้เด็กดู 2. ส่งดินสอให้เด็ก และพูดว่า “ลองวาดสิ” ผ่าน : เด็กสามารถขีดเขียนเป็นเส้นใด ๆ ก็ได้บนกระดาษ	1. ใช้ดินสอสีแท่งใหญ่เขียนเป็นเส้น ๆ บนกระดาษให้เด็กดู (อาจใช้ ดินสอ หรือปากกา หรือสีเมจิก ได้) 2. ให้เด็กลองทำเอง ถ้าเด็กทำไม่ได้ ช่วยจับมือเด็กให้จับดินสอ ขีดเขียนเป็นเส้น ๆ ไปมาบนกระดาษ จนเด็กสามารถทำได้เอง
	42 ผ่าน ไม่ผ่าน	เลือกวัตถุตามคำสั่งได้ถูกต้อง 2 ชนิด (RL) อุปกรณ์ : ชุดทดสอบการเลือก สิ่งของ เช่น บอล ตุ๊กตาผ้า ถ้วย รถ 	วางวัตถุ 2 ชนิด ไว้ตรงหน้าเด็ก แล้ว ถามว่า “...อยู่ไหน” จนครบทั้ง 2 ชนิด แล้วจึงสลับตำแหน่งที่วางวัตถุ ให้โอกาส ประเมิน 3 ครั้ง ผ่าน : เด็กสามารถชี้หรือหยิบวัตถุได้ ถูกต้องทั้ง 2 ชนิด ชนิดละ 1 ครั้ง	1. เตรียมวัตถุที่เด็กคุ้นเคย 2 ชนิด นั่งตรงหน้าเด็ก เรียกชื่อเด็ก ให้เด็กมองหน้า แล้วจึงให้เด็กดูของเล่น พร้อมกับบอกชื่อวัตถุทีละชิ้น 2. เก็บวัตถุให้พ้นสายตาเด็ก สักครู่หยิบวัตถุทั้ง 2 ขึ้นให้ดู แล้วบอก ชื่อของ หลังจากนั้นบอกชื่อวัตถุทีละชิ้น แล้วให้เด็กชี้ ถ้าชี้ได้ถูกต้อง ให้พูดชมเชย ถ้าไม่ทำให้จับมือเด็กชี้ พร้อมกับเลื่อนของไปใกล้และ ย้ายชื่อของแต่ละชิ้น 3. ถ้าเด็กชี้ไม่ถูกต้อง ให้หยิบของชิ้นนั้นออก และเลื่อนของชิ้นที่ ถูกต้อง ไปใกล้ ถ้าเด็กหยิบของนั้นให้ชมเชย 4. เมื่อเด็กทำได้ 4 ใน 5 ครั้ง ให้เปลี่ยนของเล่นคู่ต่อไป วัสดุที่ใช้แทนได้ : ของใช้ในบ้านชนิดอื่น ๆ ที่ไม่เป็นอันตราย

คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ เจ้าหน้าที่	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ ผู้ดูแลเด็ก
13 - 15 (1 ปี 1 เดือน - 1 ปี 3 เดือน)	43 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	พูดคำพยางค์เดียว (คำโดด) ได้ 2 คำ (EL)	ถามผู้ปกครองว่า “เด็กพูดเป็นคำอะไร ได้บ้าง” หรือสังเกตเด็ก ผ่าน : เด็กสามารถพูดคำพยางค์เดียว (คำโดด) ได้อย่างน้อย 2 คำ ถึงแม้จะยังไม่ชัด หมายเหตุ : ต้องไม่ใช่ชื่อคนหรือชื่อสัตว์ เลี้ยงในบ้าน	1. สอนให้เด็กพูดคำสั้น ๆ ตามเหตุการณ์จริง เช่น ในเวลารับประทาน อาหาร ก่อนป้อนข้าวพูด “หม่ำ” ให้เด็กพูดตาม “หม่ำ” 2. เมื่อแต่งตัวเสร็จ ให้พูด “ไป” ให้เด็กพูดตาม “ไป” ก่อน แล้วพา เดินออกจากห้อง 3. เมื่อเปิดหนังสือนิทานให้พูดคำว่า “อ่าน” หรือ “ดู” ให้เด็ก พูดตาม แล้วแสดงให้เด็กเข้าใจโดยอ่านหรือดู
	44 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	เลียนแบบท่าทางการทำงาน บ้าน (PS)	ถามจากพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็กว่า เด็กเคยเล่นเลียนแบบการทำงานบ้านบ้าง หรือไม่ เช่น กวาดบ้าน ถูบ้าน เช็ดโต๊ะ ผ่าน : เด็กเลียนแบบท่าทางการทำงานบ้าน ได้อย่างน้อย 1 อย่าง	ขณะทำงานบ้าน จัดหาอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับเด็ก และกระตุ้นให้เด็ก มีส่วนร่วมในการทำงานบ้าน เช่น เช็ดโต๊ะ กวาดบ้าน ถูบ้าน เก็บเสื้อผ้า เป็นต้น โดยทำงานให้เด็กดูเป็นตัวอย่าง หากเด็กทำได้ควรชมเชย เพื่อให้เด็กอยากจะทำได้ด้วยตนเอง วัตถุประสงค์ : ฝึกความรับผิดชอบ
16 - 17 (1 ปี 4 เดือน - 1 ปี 5 เดือน)	45 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	เดินลากของเล่น หรือสิ่งของ ได้ (GM) อุปกรณ์ : กล่องพลาสติก ผูกเชือก 	1. เดินลากของเล่นให้เด็กดู 2. ส่งเชือกลากของเล่นให้เด็ก และบอกให้ เด็กเดินลากของเล่นไปเอง ผ่าน : เด็กเดินลากของเล่นหรือสิ่งของ ได้ไกล 2 เมตร โดยอาจเดินไปข้างหน้าหรือ เดินถอยหลังก็ได้ พร้อมกับลากของเล่นไป โดยของเล่นอาจคว่ำได้	1. จับมือเด็กให้ลากของเล่นเดินไปข้างหน้าด้วยกัน 2. กระตุ้นให้เด็กเดินเองต่อไป โดยทำหลาย ๆ ครั้ง จนเด็กสามารถ เดินลากของเล่นไปได้เอง วัสดุที่ใช้แทนได้ : สิ่งของในบ้านที่สามารถลากได้ เช่น ตะกร้า รถของเล่น กล่องต่าง ๆ

ช่วงอายุ 16 - 17 เดือน
<https://youtu.be/OetHyVaPc9Y>

คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ เจ้าหน้าที่	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ ผู้ดูแลเด็ก
16 - 17 (1 ปี 4 เดือน - 1 ปี 5 เดือน)	46 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ขีดเขียนได้เอง (FM) อุปกรณ์ : 1. ดินสอ 2. กระดาษ 	1. ส่งกระดาษและดินสอให้เด็ก 2. บอกเด็ก “หนูลองวาดรูปสิคะ” (โดยไม่สาธิตให้เด็กดู) ผ่าน : เด็กสามารถขีดเขียนเป็นเส้นใด ๆ บนกระดาษได้เอง หมายเหตุ : ถ้าเด็กเพียงแต่เขียนจุด ๆ หรือกระแทก ดินสอกับกระดาษให้ถือว่าไม่ผ่าน	1. ใช้ดินสอสีแท่งใหญ่เขียนเป็นเส้น ๆ บนกระดาษให้เด็กดู (อาจใช้ดินสอ หรือปากกา หรือสีเมจิกได้) 2. ให้เด็กลองทำเอง ถ้าเด็กทำไม่ได้ ช่วยจับมือเด็กให้จับดินสอ ขีดเขียนเป็นเส้น ๆ ไปมาบนกระดาษ จนเด็กสามารถทำได้เอง
	47 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ทำตามคำสั่งง่าย ๆ โดยไม่มีท่าทางประกอบ (RL) อุปกรณ์ : ของเล่นเด็ก เช่น ตุ๊กตาผ้า บอล รถ 	1. วางของเล่นทุกชิ้นแล้วเล่นกับเด็ก 2. มองหน้าเด็กแล้วบอกเด็ก เช่น “กอดตุ๊กตาสิ” “ขว้างลูกบอลสิ” “ส่งรถให้ครูสิ” ผ่าน : เด็กสามารถแสดงกริยากับสิ่งของได้อย่างน้อย 1 คำสั่ง โดยผู้ประเมินไม่ต้องแสดงท่าทางประกอบ	1. ฝึกเด็ก ขณะที่เด็กกำลังถือหรือเล่นของเล่นอยู่ 2. บอกเด็กว่า “ส่งของให้แม่” และมองหน้าเด็ก 3. ถ้าเด็กทำไม่ได้ ให้จับมือเด็กหยิบของแล้วส่งให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแลเด็ก พร้อมพูดว่า “ส่งของให้แม่” ถ้าเด็กเริ่มทำได้ให้ออกคำสั่งเพียงอย่างเดียวและเปลี่ยนเป็นคำสั่งอื่น ๆ เพิ่ม 4. กระตุ้นให้เด็กรู้จักแบ่งปัน ของเล่น ขนม หรือสิ่งของอื่น ๆ ให้คนรอบข้าง เมื่อเด็กทำได้ให้ชมเชย วัสดุที่ใช้แทนได้ : ของใช้ในบ้านชนิดอื่น ๆ ที่ไม่เป็นอันตราย
	48 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ตอบชื่อวัตถุได้ถูกต้อง (EL) อุปกรณ์ : ของเล่นเด็ก เช่น ตุ๊กตาผ้า บอล รถ 	ชี้ไปที่ของเล่นที่เด็กคุ้นเคยแล้วถามว่า “นี่อะไร” ผ่าน : เด็กสามารถตอบชื่อวัตถุได้ถูกต้อง หรือออกเสียงได้ใกล้เคียง เช่น ตุ๊กตา – ตา ได้ 1 ชนิด	1. ให้ใช้สิ่งของหรือของเล่นที่เด็กคุ้นเคยและรู้จักชื่อ เช่น ตุ๊กตา บอล 2. หยิบของให้เด็กดู ถามว่า “นี่อะไร” รอให้เด็กตอบ ถ้าไม่ตอบให้บอกเด็ก และให้เด็กพูดตามแล้วถามซ้ำให้เด็กตอบเอง วัสดุที่ใช้แทนได้ : ของใช้ในบ้านชนิดอื่น ๆ ที่ไม่เป็นอันตราย

คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ เจ้าหน้าที่	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ ผู้ดูแลเด็ก
16 - 17 (1 ปี 4 เดือน - 1 ปี 5 เดือน)	49 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	เล่นการใช้อย่างถูกต้องตามหน้าที่ได้มากขึ้นด้วยความสัมพันธ์ของ 2 สิ่งขึ้นไป (PS) อุปกรณ์ : - ตุ๊กตาผ้า - หวี - ถ้วย - ช้อนเล็ก - แปรงฟัน	ยื่นของเล่นทั้งหมดให้เด็ก และสังเกตลักษณะการเล่นของเด็ก ผ่าน : เด็กสามารถเล่นการใช้อย่างถูกต้องตามหน้าที่ เช่น ใช้ช้อนตักในถ้วย หรือใช้หวีหวีผมให้ตุ๊กตา โดยเด็กเล่นได้อย่างน้อย 3 ชนิด	- เล่นสมมติกับเด็ก เช่น แปรงฟันให้ตุ๊กตา เล่นป้อนอาหารให้ตุ๊กตา หวีผมให้ตุ๊กตา - ถ้าเด็กยังทำไม่ได้ ให้จับมือเด็กทำตามจนเด็กเล่นได้เอง วัสดุที่ใช้แทนได้ : ของใช้ในบ้านชนิดอื่น ๆ ที่ไม่เป็นอันตราย

คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ เจ้าหน้าที่	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ ผู้ดูแลเด็ก
18 (1 ปี 6 เดือน)	50 ผ่าน ไม่ผ่าน	วิ่งได้ (GM) อุปกรณ์ : ลูกบอลเส้นผ่าน ศูนย์กลาง 15 - 20 เซนติเมตร 	วิ่งเล่นกับเด็ก หรืออาจลึงลูกบอล แล้วกระตุ้นให้เด็กวิ่งตามลูกบอล ผ่าน : เด็กวิ่งได้อย่างมั่นคงโดยไม่ล้ม และ ไม่ใช่การเดินเร็ว	1. จับมือเด็กวิ่งเล่น หรือร่วมวิ่งกับเด็กคนอื่น ๆ เพื่อให้เด็กสนุกสนาน 2. ลดการช่วยเหลือลง เมื่อเด็กมั่นใจและเริ่มวิ่งได้ดีขึ้นจนเด็ก สามารถวิ่งได้เอง ของเล่นที่ใช้แทนได้ : วัสดุมาทำเป็นก้อนกลม ๆ เช่น ก้อนฟาง ลูกบอลสานด้วยใบมะพร้าว
	51 ผ่าน ไม่ผ่าน	เดินถือลูกบอลไปได้ไกล 3 เมตร (GM) อุปกรณ์ : ลูกบอลเส้นผ่าน ศูนย์กลาง 15 - 20 เซนติเมตร 	1. จัดให้เด็กและพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือ ผู้ดูแลเด็กยืนหันหน้าเข้าหากันระยะห่าง 3 เมตร 2. ส่งลูกบอลให้เด็กถือ และบอกให้เด็ก เดินไปหาพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็ก ผ่าน : เด็กสามารถเดินถือลูกบอล ไปได้ไกล 3 เมตร โดยไม่ล้ม และไม่เสียการทรงตัว	1. ฝึกให้เด็กเดินโดยถือของมือเดียว 2. เมื่อเด็กทำได้แล้วให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแลเด็ก วางตะกร้า ไว้ในระยะห่าง 3 เมตร แล้วถือของที่มีขนาดใหญ่ขึ้นด้วยสองมือ และเดินเอาของไปใส่ตะกร้าให้เด็กดู แล้วบอกให้เด็กทำตาม 3. ถ้าเด็กทำไม่ได้ ให้ช่วยตะกร้าให้ใกล้ขึ้น และจับมือเด็กถือของ ช่วยพยุงหากเด็กยังทรงตัวได้ไม่ดี 4. เมื่อเด็กทรงตัวได้ดีและถือของได้ด้วยตนเองให้เพิ่มระยะทาง จนถึง 3 เมตร ของที่ใช้แทนได้ : วัสดุในบ้าน เช่น ตุ๊กตา หมอน วัตถุประสงค์ : เด็กตั้งใจควบคุมการเคลื่อนไหวของตนเอง

ช่วงอายุ 18 เดือน
https://youtu.be/XhDj_ec8LQQ

คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ เจ้าหน้าที่	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ ผู้ดูแลเด็ก
18 (1 ปี 6 เดือน)	52 ผ่าน ไม่ผ่าน	เปิดหนังสือที่ทำด้วย กระดาษแข็งที่เล่นได้เอง (FM) อุปกรณ์ : หนังสือรูปภาพทำ ด้วยกระดาษแข็ง 	วางหนังสือไว้ตรงหน้าเด็ก แสดงวิธีการ เปิดหนังสือให้เด็กดู และบอกให้เด็ก ทำตาม ผ่าน : เด็กสามารถแยกหน้าและพลิกหน้า หนังสือได้ที่แผ่นด้วยตนเองอย่างน้อย 1 แผ่น	1. เปิดหนังสือทีละหน้าแล้วชี้ให้เด็กดูรูปภาพและปิดหนังสือ 2. บอกให้เด็กทำตาม 3. ถ้าเด็กทำไม่ได้ให้ช่วยจับมือเด็กพลิกหน้าหนังสือทีละหน้า 4. เล่นนิทานประกอบรูปภาพ เพื่อเสริมสร้างจินตนาการของเด็ก หนังสือที่ใช้แทนได้ : หนังสือเด็กที่ทำด้วยพลาสติก ผ้า หรือกระดาษ หนา ๆ
	53 ผ่าน ไม่ผ่าน	ต่อก้อนไม้ 2 ชั้น (FM) อุปกรณ์ : ก้อนไม้สี่เหลี่ยม ลูกบาศก์ 4 ก้อน 	1. วางก้อนไม้ 4 ก้อน ตรงหน้าเด็ก 2. ต่อก้อนไม้ 2 ชั้นให้เด็กดูแล้วรื้อแบบ ออก 3. กระตุ้นให้เด็กต่อก้อนไม้เองให้โอกาส ประเมิน 3 ครั้ง ผ่าน : เด็กสามารถต่อก้อนไม้โดยไม่ล้ม 2 ใน 3 ครั้ง	1. ใช้วัตถุที่เป็นทรงสี่เหลี่ยม เช่น ก้อนไม้กล่องสปู วางต่อกันใน แนวตั้งให้เด็กดู 2. กระตุ้นให้เด็กทำตาม 3. ถ้าเด็กทำไม่ได้ให้จับมือเด็กวางก้อนไม้ก้อนที่ 1 ที่พื้น และวาง ก้อนที่ 2 บนก้อนที่ 1 4. ทำซ้ำหลายครั้งและลดการช่วยเหลือลง จนเด็กต่อก้อนไม้ได้เอง หากเด็กทำได้แล้วให้ชมเชย หากเด็กต่อได้ 2 ชั้น แล้วให้เปลี่ยนเป็น ต่อมากกว่า 2 ชั้น วัสดุที่ใช้แทนได้ : กล่องเล็ก ๆ เช่น กล่องสปู กล่องนม วัตถุประสงค์ : เด็กตั้งใจ ทำตามแบบจนสำเร็จ

คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ เจ้าหน้าที่	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ ผู้ดูแลเด็ก
18 (1 ปี 6 เดือน)	54 ผ่าน ไม่ผ่าน	เลือกวัตถุตามคำสั่งได้ถูกต้อง 3 ชนิด (RL) อุปกรณ์ : ตุ๊กตาผ้า บอล รถ หมายเหตุ : ในกรณีที่มีข้อ ขัดข้องทางสังคมและวัฒนธรรม ให้ใช้ถ้วยหรือหนังสือที่เป็น ชุดอุปกรณ์ DSPM แทนได้	วางวัตถุ 3 ชนิดไว้ตรงหน้าเด็กแล้วถามว่า “...อยู่ไหน” จนครบทั้ง 3 ชนิด แล้วจึงสลับ ตำแหน่งที่วางวัตถุให้โอกาสประเมิน 3 ครั้ง ผ่าน : เด็กสามารถชี้หรือหยิบวัตถุได้ถูก ต้องทั้ง 3 ชนิด อย่างน้อย 2 ครั้ง	1. เตรียมของเล่นหรือวัตถุที่เด็กคุ้นเคย 2 ชนิด และบอกให้เด็กรู้จัก ชื่อวัตถุทีละชนิด 2. ถามเด็ก “...อยู่ไหน” โดยให้เด็กชี้หรือหยิบ ถ้าเด็กเลือกไม่ถูกต้อง ให้เลื่อนของเข้าไปใกล้ และจับมือเด็กชี้หรือหยิบ 3. เมื่อเด็กสามารถเลือกได้ถูกต้อง เพิ่มของเล่นหรือวัตถุที่เด็ก คุ้นเคย เป็น 3 ชนิด และถามเช่นเดิมจนเด็กชี้หรือหยิบได้ถูกต้อง ทั้ง 3 ชนิด 4. เพิ่มวัตถุชนิดอื่นที่เด็กสนใจชี้ให้เด็กดู แล้วพูดให้เด็กชี้ เพื่อเพิ่ม การเรียนรู้ภาษาของเด็ก วัสดุที่ใช้แทนได้ : ของใช้ในบ้านชนิดอื่น ๆ ที่ไม่เป็นอันตราย เช่น แก้วน้ำ ถ้วย ช้อน แปรง หวี ตุ๊กตาจากวัสดุอื่น หรือของเล่น วัตถุประสงค์ : เพื่อให้เด็กเข้าใจภาษาและเป็นการฝึกความจำ
	55 ผ่าน ไม่ผ่าน	ชี้อวัยวะได้ 1 ส่วน (RL)	1. ถามพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็ก ก่อนว่า เด็กรู้จักอวัยวะของร่างกาย ส่วนไหนบ้าง 2. ถามเด็กว่า “...อยู่ไหน” โดยถาม เหมือนเดิม 3 ครั้ง ผ่าน : เด็กสามารถชี้อวัยวะ ได้ถูกต้อง 2 ใน 3 ครั้ง	1. เริ่มฝึกจากการชี้อวัยวะของพ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแลเด็ก ให้เด็กดู 2. หลังจากนั้นชี้ชวนให้เด็กทำตาม โดยชี้อวัยวะของตัวเองทีละส่วน 3. ถ้าเด็กชี้ไม่ได้ให้จับมือเด็กชี้ให้ถูกต้อง และลดการช่วยเหลือจน เด็กสามารถชี้ได้เอง โดยอาจใช้เพลงเข้ามาประกอบในการทำ กิจกรรม วัตถุประสงค์ : เพื่อให้เด็กเข้าใจภาษาและเป็นการฝึกความจำ

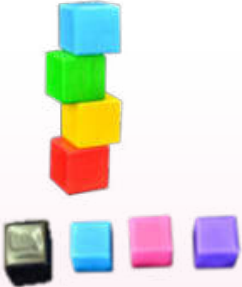
คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ เจ้าหน้าที่	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ ผู้ดูแลเด็ก
18 (1 ปี 6 เดือน)	56 ผ่าน ไม่ผ่าน	พูดเลียนคำที่เด่น หรือคำสุดท้ายของคำพูด (EL)	พูดคุยกับเด็กเป็นประโยคหรือวลีสั้น ๆ ไม่เกิน 3 คำ แล้วสังเกตการโต้ตอบของเด็ก ผ่าน : เด็กเลียนคำพูดที่เด่น หรือคำสุดท้ายของคำพูด เช่น “หนูเป็นเด็กดี” เด็กเลียนคำ “เด็ก” หรือ “ดี” ได้	1. พูดกับเด็กก่อนแล้วค่อยทำกริยานั้นให้เด็กดู เช่น เมื่อแต่งตัวเสร็จพูดว่า “ไปกินข้าว” แล้วออกเสียง “กิน” หรือ “ข้าว” ให้เด็กฟัง แล้วจึงพาไป 2. สอนให้เด็กพูดตามความจริง เช่น - ขณะแต่งตัว เมื่อเด็กให้ความร่วมมือดี ให้ชมเชยว่า “หนูเป็นเด็กดี” เพื่อให้เด็กเลียนคำ “เด็ก” หรือ “ดี” ได้ - เมื่อแต่งตัวเสร็จ พูดว่า “ไปกินข้าว” รอให้เด็กออกเสียง “กิน” หรือ “ข้าว” ก่อนแล้วจึงพาไป 3. ถ้าเด็กไม่ออกเสียงพูดตาม ให้ซ้ำคำเด่นหรือคำสุดท้ายนั้น จนเด็กสามารถเลียนคำพูดสุดท้ายนั้นได้ 4. เมื่อเด็กพูดได้แล้ว ให้ความสนใจและพูดโต้ตอบกับเด็กโดยเปลี่ยนใช้คำอื่น ๆ ตามสถานการณ์ต่าง ๆ
	57 ผ่าน ไม่ผ่าน	พูดเป็นคำๆ ได้ 4 คำ เรียกชื่อสิ่งของหรือทักทาย (ต้องเป็นคำอื่นที่ไม่ใช่คำว่าพ่อแม่ ชื่อของคนคุ้นเคย หรือชื่อของสัตว์เลี้ยงในบ้าน) (EL)	ถามพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็กว่า เด็กพูดเป็นคำ ๆ หรือรู้จักชื่อสิ่งของอะไรบ้าง ผ่าน : เด็กพูดได้อย่างน้อย 4 คำ เช่น ทักทาย - สวัสดี และเรียกชื่อสิ่งของต่าง ๆ เช่น โต๊ะ แมว	สอนให้เด็กพูดคำสั้น ๆ ตามเหตุการณ์จริง เช่น - เมื่อพบหน้าผู้ใหญ่ให้พูดทักทายคำว่า “สวัสดีค่ะ/ครับ” หรือใช้คำที่ทักทายในท้องถิ่น เช่น รู้จำ ทุกครั้ง - ขณะรับประทานอาหาร ก่อนป้อนข้าวพูด “ข้าว” ให้เด็กพูดตาม “ข้าว” - ขณะกำลังดูหนังสือฝึกให้เด็กพูดคำต่าง ๆ ตามรูปภาพ เช่น “ปลา” “โต๊ะ” “แมว” วัตถุประสงค์ : เพื่อให้เด็กสื่อภาษาและเป็นการฝึกความจำ

คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ เจ้าหน้าที่	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ ผู้ดูแลเด็ก
18 (1 ปี 6 เดือน)	58 ผ่าน ไม่ผ่าน	สนใจและมองตามสิ่งที่ผู้ใหญ่ชี้ที่อยู่ไกลออกไปประมาณ 3 เมตร (PS)	ชี้สิ่งที่อยู่ไกลประมาณ 3 เมตร เช่น หลอดไฟ นาฬิกา แล้วพูดชื่อสิ่งของ เช่น “โน้นหลอดไฟ” “โน้นนาฬิกา” แล้วสังเกตว่าเด็กมองตามได้หรือไม่ ผ่าน : เด็กหันมาสนใจและมองตาม เมื่อชี้สิ่งที่อยู่ไกลออกไป อย่างน้อย 3 เมตร	ชี้สิ่งที่อยู่ใกล้ตัวให้เด็กมองตาม หากเด็กยังไม่มองให้ประคองหน้าเด็กให้หันมองตาม แล้วค่อยชี้ของที่อยู่ไกลออกไป จนถึง 3 เมตร หมายเหตุ : ของควรจะเป็นของชิ้นใหญ่และมีสีสัน วัตถุประสงค์ : เพื่อควบคุมตนเองให้สนใจร่วมกับผู้อื่น
	59 ผ่าน ไม่ผ่าน	ตักน้ำจากถ้วยโดยไม่หก (PS) อุปกรณ์ : ถ้วยฝึกตักมีหูใส่น้ำ 1/4 ถ้วย 	ส่งถ้วยที่มีน้ำ 1/4 ของถ้วยให้เด็กแล้วบอกเด็กให้ตักน้ำ สังเกตการตักของเด็ก หรือถามพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็ก ว่า “เด็กสามารถยกถ้วยหรือช้อนน้ำขึ้นตักโดยไม่หกได้หรือไม่” ผ่าน : เด็กยกถ้วยหรือช้อนน้ำขึ้นตักโดยไม่หก (โดยไม่ใช้การดูดจากหลอดดูด)	1. ประคองมือเด็กให้ยกแก้วน้ำขึ้นตัก ค่อย ๆ ลดการช่วยเหลือจนเด็กสามารถถือแก้วน้ำยกขึ้นตักโดยไม่หก 2. ฝึกเด็กตักนมและน้ำจากแก้ว (เลิกใช้ขวดนม) ของที่ใช้แทนได้ : ช้อนน้ำ วัตถุประสงค์ : เด็กสามารถพัฒนาการดูดเป็นตักโดยยกถ้วยขึ้นตักด้วยการเม้มริมฝีปากที่ขอบถ้วยในการตักน้ำจากถ้วยที่ละน้อยโดยไม่หก

คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ เจ้าหน้าที่	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ ผู้ดูแลเด็ก
19 - 24 (1 ปี 7 เดือน - 2 ปี)	60 ผ่าน ไม่ผ่าน	เหวี่ยงขาเตะลูกบอลได้ (GM) อุปกรณ์ : ลูกบอลเส้นผ่าน ศูนย์กลาง 15 - 20 เซนติเมตร 	1. เเตะลูกบอลให้เด็กดู 2. วางลูกบอลไว้ตรงหน้าห่างจากเด็ก ประมาณ 15 ซม. และบอกให้เด็กเตะ ลูกบอล ผ่าน : เด็กสามารถยกขาเตะลูกบอลได้ (ไม่ใช่เขี่ยบอล) โดยไม่เสียการทรงตัวและ ทำได้อย่างน้อย 1 ใน 3 ครั้ง	1. ชวนเด็กเล่นเตะลูกบอล โดยเตะให้เด็กดู 2. ชวนให้เด็กทำตามโดยช่วยจับมือเด็กไว้ข้างหนึ่ง บอกให้เด็กยกขา เหวี่ยงเตะลูกบอล 3. เมื่อเด็กทรงตัวได้ดี กระตุ้นให้เด็กเตะลูกบอลเอง 4. ฝึกบ่อย ๆ จนเด็กสามารถทำได้เอง ของเล่นที่ใช้แทนได้ : วัสดุมาทำเป็นก้อนกลม ๆ เช่น ก้อนฟาง ลูกบอลสานด้วยใบมะพร้าว
	61 ผ่าน ไม่ผ่าน	ต่อก้อนไม้ 4 ชั้น (FM) อุปกรณ์ : ก้อนไม้สี่เหลี่ยม ลูกบาศก์ 8 ก้อน 	1. วางก้อนไม้ 8 ก้อนไว้บนโต๊ะ 2. ต่อก้อนไม้เป็นหอสถู 4 ชั้น ให้เด็กดู แล้วรื้อแบบออก 3. ยื่นก้อนไม้ให้เด็ก 4 ก้อน และกระตุ้น ให้เด็กต่อก้อนไม้เอง ให้โอกาสประเมิน 3 ครั้ง ผ่าน : เด็กสามารถต่อก้อนไม้เป็นหอสถู จำนวน 4 ก้อน โดยไม่ล้ม ได้อย่างน้อย 1 ใน 3 ครั้ง	1. พ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็ก ใช้วัตถุที่เป็นทรงสี่เหลี่ยม เช่น ก้อนไม้ ก่อสร้าง วางต่อกันในแนวตั้งให้เด็กดู 2. พ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็ก กระตุ้นให้เด็กทำตาม 3. ถ้าเด็กทำไม่ได้ให้จับมือเด็กวางก้อนไม้ก้อนที่ 1 ที่พื้น และวาง ก้อนที่ 2 บนก้อนที่ 1 วางไปเรื่อย ๆ จนครบ 4 ชั้น 4. ให้เด็กทำซ้ำหลายครั้งและพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็ก ลดการช่วยเหลือจนเด็กต่อก้อนไม้ได้เอง หากเด็กทำได้แล้วให้ ชมเชย 5. หากเด็กต่อได้ 4 ชั้น แล้วให้เปลี่ยนเป็นต่อมากกว่า 4 ชั้น วัสดุที่ใช้แทนได้ : ก่อสร้างเล็ก ๆ เช่น ก่อสร้าง ก่อสร้าง วัตถุประสงค์ : เด็กตั้งใจ ทำตามแบบจนสำเร็จ

ช่วงอายุ 19 - 24 เดือน
<https://youtu.be/xJd47qQBbEk>

คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ เจ้าหน้าที่	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ ผู้ดูแลเด็ก
19 - 24 (1 ปี 7 เดือน - 2 ปี)	62 ผ่าน ไม่ผ่าน	เลือกวัตถุตามคำสั่ง (ตัวเลือก 4 ชนิด) (RL) อุปกรณ์ : ของเล่นเด็ก ตุ๊กตาผ้า บอล รถ ถ้วย หมายเหตุ : ในกรณีที่มีข้อขัดข้องทางสังคมและวัฒนธรรม ให้ใช้หนังสือที่เป็นชุดอุปกรณ์ DSPM แทนได้	1. วางของเล่นทั้ง 4 ชิ้นไว้ตรงหน้าเด็ก ในระยะที่เด็กหยิบถึง 2. ถามเด็กทีละชนิดว่า “อันไหนตุ๊กตา” “อันไหนบอล” “อันไหนรถ” “อันไหนถ้วย” ถ้าเด็กหยิบของเล่นออกมาให้ผู้ประเมินนำของเล่นกลับไปวางที่เดิม แล้วจึงถามชนิดต่อไป จนครบ 4 ชนิด ผ่าน : เด็กสามารถหยิบ/ชี้ของเล่นได้ถูกต้องทั้ง 4 ชนิด	1. วางของเล่นที่เด็กคุ้นเคย 2 ชิ้น กระตุ้นให้เด็กมอง แล้วบอกชื่อของเล่นทีละชิ้น 2. บอกให้เด็กหยิบของเล่นทีละชิ้น ถ้าเด็กหยิบไม่ถูกให้จับมือเด็กหยิบพร้อมกับพูดชื่อของเล่นนั้นซ้ำ 3. ฝึกจนเด็กสามารถทำตามคำสั่งได้ถูกต้องและเพิ่มของเล่นทีละชิ้นจนครบทั้ง 4 ชิ้น 4. เมื่อทำได้แล้วให้ฝึกกับวัตถุหลากหลายมากขึ้น เช่น เครื่องดนตรี หนังสือนิทาน วัสดุที่ใช้แทนได้ : ของใช้ในบ้านชนิดอื่น ๆ ที่ไม่เป็นอันตราย วัตถุประสงค์ : เพื่อให้เด็กเข้าใจภาษาและเป็นการฝึกความจำ
	63 ผ่าน ไม่ผ่าน	เลียนคำพูดที่เป็นวลีประกอบ ด้วยคำ 2 คำขึ้นไป (EL)	ถามจากพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็ก ว่าเด็กสามารถพูด 2 คำขึ้นไป (ไม่ใช่ 2 พยางค์) ต่อกันได้หรือไม่ หรือขณะเล่นกับเด็ก พยายามให้เด็กเลียนคำพูดที่เป็นวลี 2 คำขึ้นไป เช่น อาบน้ำ ร้องเพลง อ่านหนังสือ เล่านิทาน ผ่าน : เด็กเลียนคำพูดที่เป็นวลี 2 คำขึ้นไปได้เอง เช่น อาบน้ำ ร้องเพลง อ่านหนังสือ เล่านิทาน	1. พูดคำ 2 คำ ให้เด็กฟังบ่อย ๆ และให้เด็กพูดตาม ถ้าเด็กพูดได้ทีละคำ ให้พูดขยายคำพูดเด็กเป็น 2 คำ เช่น เด็กพูด “ไป” พ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็กพูดว่า “ไปนอน” “อ่านหนังสือ” 2. ร้องเพลงเด็กที่ใช้คำพูดง่าย ๆ ให้เด็กฟังบ่อย ๆ พร้อมทำท่าทางตามเพลง เว้นวรรคให้เด็กร้องต่อ เช่น “จับ... (พูด) ขยำ... (พูด)” 3. พูดโต้ตอบกับเด็กบ่อย ๆ ในสิ่งที่เด็กสนใจหรือกำลังกระทำอยู่ วิธีพูดให้พูดชัด ๆ ช้า ๆ มีจังหวะหยุดเพื่อให้เด็กพูดตามในระหว่างชีวิตประจำวัน เช่น ระหว่างอาบน้ำ ระหว่างทานข้าว การดูรูปภาพประกอบ อ่านหนังสือร่วมกัน

คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ เจ้าหน้าที่	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ ผู้ดูแลเด็ก
19 - 24 (1 ปี 7 เดือน - 2 ปี)	64 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ใช้ช้อนตักอาหารกินเองได้ (PS)	ถามจากพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็ก “เด็กสามารถใช้ช้อนตักอาหารกินเองได้หรือไม่” ผ่าน : เด็กใช้ช้อนตักกินอาหารได้โดยอาจ หกได้เล็กน้อย (ในกรณีที่เด็กรับประทาน ข้าวเหนียวเป็นหลัก ให้เด็กทดสอบการใช้ ช้อนตักอาหาร)	เริ่มจากล้างมือเด็กให้สะอาด จับมือเด็กถือช้อนและตักอาหารใส่ปาก เด็ก ควรฝึกอย่างสม่ำเสมอในระหว่างการรับประทานอาหาร ค่อย ๆ ลดการช่วยเหลือจนเด็กสามารถตักอาหารใส่ปากได้เอง วัตถุประสงค์ : ฝึกให้มีมารยาทและมีวินัย
25 - 29 (2 ปี 1 เดือน - 2 ปี 5 เดือน)	65 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	กระโดดเท้าพื้นพื้นทั้ง 2 ข้าง (GM)	กระโดดให้เด็กดู แล้วบอกให้เด็กทำตาม โดยอาจช่วยจับมือเด็กทั้ง 2 ข้าง ผ่าน : เด็กสามารถกระโดดได้เอง อาจไม่ ต้องยกเท้าพื้นพื้นพร้อมกันทั้ง 2 ข้าง	1. จับมือเด็กไว้ทั้ง 2 ข้าง แล้วฝึกกระโดดลงจากบันไดขั้นที่ติดกับ พื้นหรือจากพื้นต่างระดับ 2. หลังจากนั้นให้เริ่มฝึกกระโดดที่พื้นโดยการจับมือทั้ง 2 ข้างของ เด็กไว้ ย่อตัวลงพร้อมกับเด็กแล้วบอกให้เด็กกระโดด ฝึกหลาย ๆ ครั้ง จนเด็กมั่นใจและสนุก จึงปล่อยให้กระโดดเล่นเอง 3. ควรระมัดระวังเรื่องความปลอดภัยในระหว่างการกระโดด
	66 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	แก้ปัญหาง่าย ๆ โดยใช้เครื่องมือด้วยตัวเอง (FM)	ถามจากพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็ก ว่าเด็กสามารถแก้ปัญหาง่าย ๆ ด้วยตนเอง โดยใช้เครื่องมือได้หรือไม่ เช่น เวลาเด็ก หยิบของไม่ถึงเด็กทำอย่างไร ใช้ไม้เขี่ย ใช้เก้าอี้ป็นไปหยิบของ เป็นต้น ผ่าน : เด็กสามารถแก้ปัญหาง่าย ๆ ด้วย ตัวเอง โดยใช้เครื่องมือ	1. ให้โอกาสเด็กแก้ปัญหาอื่น ๆ ด้วยตนเอง เช่น นำไม้เขี่ยของใต้เตียง ใต้โต๊ะออกมาหรือเล่นกิจกรรมอื่น ๆ ที่ฝึกการแก้ไขปัญหา หรือเอา เก้าอี้มาต่อเพื่อหยิบของที่อยู่สูง 2. ถ้าทำไม่ได้ ให้สอนวิธีการแก้ปัญหา โดยการทำให้เด็กดูใน สถานการณ์ต่าง ๆ เช่น เมื่อจะกินขนมรู้จักตัดถุงขนม โดยขณะฝึก ให้ดูแลฝึกสอนในเรื่องความปลอดภัย วัตถุประสงค์ : รู้จักดัดแปลงการแก้ปัญหา

ช่วงอายุ 25 - 29 เดือน
<https://youtu.be/aY1zCFWmncA>

คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ เจ้าหน้าที่	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ ผู้ดูแลเด็ก
25 - 29 (2 ปี 1 เดือน - 2 ปี 5 เดือน)	67 ผ่าน ไม่ผ่าน	ซื่อวิยะ 7 ส่วน (RL)	1. ถามพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็ก ก่อนว่า เด็กรู้จักวิยะของร่างกายส่วนไหนบ้าง 2. ถามเด็กว่า “...อยู่ไหน” โดยถาม 8 ส่วน ผ่าน : เด็กสามารถซื่อวิยะได้ถูกต้อง 7 ใน 8 ส่วน	1. เริ่มฝึกจากการซื่อวิยะของพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็ก ให้เด็กดู 2. หลังจากนั้นชี้ชวนให้เด็กทำตาม โดยซื่อวิยะของตัวเอง 3. ถ้าเด็กชี้ไม่ได้ให้จับมือเด็กชี้ให้ถูกต้อง และลดการช่วยเหลือลงจน เด็กสามารถชี้ได้เองโดยอาจใช้เพลงเข้ามาประกอบในการทำกิจกรรม
	68 ผ่าน ไม่ผ่าน	พูดตอบรับและปฏิเสธได้ (EL)	1. ถามคำถามเพื่อให้เด็กตอบรับหรือ ปฏิเสธ เช่น เอานมไหม หรือฟังนิทานไหม (ค่ะ/ครับ) 2. ถามเด็ก 3 - 4 คำถาม จนแน่ใจว่าเด็ก รู้จักความแตกต่างของคำตอบรับและ ปฏิเสธ หรือถ้าเด็กไม่ยอมตอบให้ถามจาก พ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็กว่า เด็ก สามารถพูดตอบรับและปฏิเสธได้หรือไม่ ผ่าน : เด็กสามารถพูดตอบรับและปฏิเสธได้ เช่น เอา (ค่ะ/ครับ) ฟัง (ค่ะ/ครับ) ไม่ (ค่ะ/ครับ)	1. พูดคุย เล่าเรื่องเกี่ยวกับการตอบรับหรือปฏิเสธร่วมกับเด็กเพื่อให้ เด็กเข้าใจ เช่น หากเด็กไม่ต้องการ ให้ตอบว่า ไม่ครับ ไม่เอาค่ะ 2. ถามคำถามเพื่อให้เด็กตอบรับหรือปฏิเสธ เช่น เอานมไหม เล่นรถไหม อ่านหนังสือไหม กินข้าวไหม กินขนมไหม กระตุ้นให้เด็ก ตอบรับหรือปฏิเสธคำชวนต่าง ๆ ช้าๆ รอนจนแน่ใจว่าเด็กตอบรับ หรือปฏิเสธคำชวนต่าง ๆ จึงตอบสนองสิ่งที่เด็กต้องการ ถ้าเด็กตอบ ไม่ได้ ให้ตอบนำและถามเด็กซ้ำ วัตถุประสงค์ : เพื่อฝึกเลือกสิ่งที่ทำได้และทักษะที่มีอยู่ มาใช้ สื่อความหมายได้อย่างเหมาะสม
	69 ผ่าน ไม่ผ่าน	ล้างและเช็ดมือได้เอง (PS)	ถามจากพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็ก ว่า “เด็กสามารถล้างมือและเช็ดมือได้เอง หรือไม่” ผ่าน : เด็กสามารถล้างมือและเช็ดมือ ได้เอง (โดยผู้ใหญ่อาจจะช่วยหยิบอุปกรณ์ เปิดก๊อกน้ำ หรือรดน้ำให้)	พาเด็กล้างมือก่อนรับประทานอาหารทุกครั้ง โดยทำให้ดูเป็นตัวอย่าง แล้วช่วยจับมือเด็กทำตามขั้นตอนต่อไปนี้ เปิดก๊อกน้ำหรือตักน้ำ ใส่ขัน แล้วหยิบสบู่ เอาน้ำราดที่มือและสบู่ ฟอกสบู่ให้เกิดฟอง แล้ววางสบู่ไว้ที่เดิม ถูมือที่ฟอกสบู่ให้ทั่วแล้วล้างมือด้วยน้ำเปล่า จนสะอาด นำผ้าเช็ดมือมาเช็ดมือให้แห้ง ลดการช่วยเหลือลงทีละ ขั้นตอนจนเด็กล้างและเช็ดมือได้เอง

คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ เจ้าหน้าที่	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ ผู้ดูแลเด็ก
30 (2 ปี 6 เดือน)	70 ผ่าน ไม่ผ่าน	กระโดดข้ามเชือกบนพื้นไป ข้างหน้าได้ (GM) อุปกรณ์ : เชือก 	1. วางเชือกเป็นเส้นตรงบนพื้นหน้าตัวเด็ก 2. กระโดดข้ามเชือกที่วางอยู่บนพื้นให้ เด็กดู และบอกให้เด็กทำตาม ผ่าน : เด็กสามารถกระโดดข้ามเชือกได้ โดยเท้าลงพื้นพร้อมกัน หรือเท้าไม่ต้อง ลงพื้นพร้อมกันก็ได้	1. กระโดดอยู่กับที่ ให้เด็กดู 2. จับมือเด็กไว้ทั้ง 2 ข้าง แล้วฝึกกระโดดมาจากบันไดขั้นที่ติดกับ พื้นหรือจากพื้นต่างระดับ 3. กระโดดข้ามเชือกให้เด็กดู 4. ยื่นหน้าเข้าหาเด็กโดยวางเชือกคั่นกลาง และจับมือเด็กพยุงไว้ ดึงมือให้เด็กกระโดดข้ามเชือก ฝึกบ่อย ๆ จนเด็กมั่นใจและสามารถ กระโดดข้ามเชือกได้เอง 5. พ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็ก ควรระมัดระวังไม่ให้เด็กมี อันตรายในระหว่างการกระโดด วัสดุที่ใช้แทนได้ : รีบบิ้น เชือกฟาง ไม้หรือซอล์ก ชิดเส้นตรงบนพื้น
	71 ผ่าน ไม่ผ่าน	ขว้างลูกบอลขนาดเล็กได้โดย ยกมือขึ้นเหนือศีรษะ (GM) อุปกรณ์ : ลูกบอลยาง วัสดุขนาด เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 7 เซนติเมตร 	ขว้างลูกบอลยางให้เด็กดู โดยจับลูกบอล ด้วยมือข้างเดียวยกขึ้นเหนือศีรษะไปทาง ด้านหลัง แล้วขว้างลูกบอลยางไปข้างหน้า และบอกให้เด็กทำตาม ผ่าน : เด็กสามารถขว้างลูกบอลได้โดย ยกมือขึ้นเหนือศีรษะไปทางด้านหลังแล้ว ขว้างลูกบอลไปข้างหน้า	1. ขว้างลูกบอลให้เด็กดูโดยยกมือขึ้นเหนือศีรษะไปทางด้านหลังแล้ว ขว้างลูกบอลไปข้างหน้า 2. จัดเด็กยืนในท่าที่มั่นคง จับมือเด็กข้างที่ถนัดถือลูกบอล แล้วยก ลูกบอลขึ้นเหนือศีรษะไปทางด้านหลัง เอี้ยวตัวเล็กน้อยแล้วขว้าง ลูกบอลออกไป 3. เมื่อเด็กเริ่มทำได้ ลดการช่วยเหลือลง จนเด็กขว้างลูกบอลได้เอง 4. เล่นขว้างลูกบอลกับเด็กบ่อย ๆ ของเล่นที่ใช้แทนได้ : ลูกบอลขนาดเล็กที่มีขนาดพอดีมือของเด็ก ชนิดอื่น ๆ เช่น ลูกเทนนิส

ช่วงอายุ 30 เดือน
<https://youtu.be/C6Blz5QzWfI>

คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ เจ้าหน้าที่	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ ผู้ดูแลเด็ก
30 (2 ปี 6 เดือน)	72 ผ่าน ไม่ผ่าน	ต่อก้อนไม้สี่เหลี่ยมลูกบาศก์ เป็นหอสองได้ 8 ก้อน (FM) อุปกรณ์ : ก้อนไม้สี่เหลี่ยม ลูกบาศก์ 8 ก้อน 	1. จัดให้เด็กอยู่ในท่านั่งที่ถนัดที่จะต่อ ก้อนไม้ได้ 2. วางก้อนไม้ 8 ก้อน ไว้ข้างหน้าเด็ก กระตุ้นให้เด็กต่อก้อนไม้ให้สูงที่สุด หรือ ทำให้เด็กตูก่อนได้ ผ่าน : เด็กสามารถต่อก้อนไม้ โดยไม่ล้ม จำนวน 8 ก้อน 1 ใน 3 ครั้ง	1. ใช้วัตถุที่เป็นทรงสี่เหลี่ยม เช่น ก้อนไม้ กล่องสบู่วางต่อกัน ในแนวตั้งให้เด็กดู 2. กระตุ้นให้เด็กทำตาม 3. ถ้าเด็กทำไม่ได้ให้จับมือเด็กวางก้อนไม้ก้อนที่ 1 ที่พื้น และวาง ก้อนที่ 2 บนก้อนที่ 1 วางไปเรื่อย ๆ จนครบ 8 ชั้น 4. ทำซ้ำหลายครั้งและลดการช่วยเหลือจนเด็กต่อก้อนไม้ได้เอง หากเด็กทำได้แล้วให้ชมเชย วัสดุที่ใช้แทนได้ : กล่องเล็ก ๆ เช่น กล่องสบู่วางต่อกัน วัตถุประสงค์ : เด็กตั้งใจต่อก้อนไม้ตามแบบที่ยากขึ้น จนสำเร็จ
	73 ผ่าน ไม่ผ่าน	ยื่นวัตถุให้ผู้ทดสอบได้ 1 ชิ้น ตามคำบอก (รู้จำนวนเท่ากับ 1) (FM) อุปกรณ์ : ชุดก้อนไม้สี่เหลี่ยม ลูกบาศก์ 3 ก้อน 	1. วางก้อนไม้สี่เหลี่ยมลูกบาศก์ 3 ก้อน ตรงหน้าเด็ก 2. แขนมือไปตรงหน้าเด็กแล้วพูดว่า “หยิบ ก้อนไม้ให้ครู 1 ก้อน” 3. นำก้อนไม้กลับไปวางที่เดิม แล้วพูด ซ้ำว่า “หยิบก้อนไม้ให้ครู 1 ก้อน” ผ่าน : เด็กสามารถส่งวัตถุให้ผู้ประเมิน 1 ก้อน ได้ทั้ง 2 ครั้ง โดยไม่พยายาม จะหยิบส่งให้อีก	1. วางวัตถุชนิดเดียวกัน 3 ชิ้นตรงหน้าเด็ก เช่น ช้อน 3 คัน และ พูดว่า “หยิบช้อนให้คุณพ่อ/คุณแม่ 1 คัน” 2. ถ้าเด็กหยิบให้เกิน 1 คัน ให้พูดว่า “พอแล้ว” หรือจับมือเด็กไว้ เพื่อไม่ให้ส่งเพิ่ม 3. เปลี่ยนวัตถุให้หลากหลายขึ้น เช่น ใบไม้ ดอกไม้ ผลไม้ และ ควรสอนอย่างสม่ำเสมอ ในสถานการณ์อื่น ๆ ด้วย วัสดุที่ใช้แทนได้ : กล่องเล็ก ๆ เช่น กล่องสบู่วางต่อกัน

คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ เจ้าหน้าที่	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ ผู้ดูแลเด็ก
30 (2 ปี 6 เดือน)	74 ผ่าน ไม่ผ่าน	สนใจฟังนิทานได้นาน 5 นาที (RL) อุปกรณ์ : หนังสือนิทานสำหรับเด็กที่มีรูปภาพและคำอธิบายประกอบหน้าละประมาณ 20 - 30 คำ และอ่านจบใน 5 นาที 	ชวนเด็กมองที่หนังสือแล้วอ่านหรือเล่านิทานให้เด็กฟัง หรือ สอบถามจากผู้ปกครองว่าเด็กสามารถสนใจฟังนิทานได้นานถึง 5 นาที หรือไม่ ผ่าน : เด็กสามารถสนใจฟัง มองตาม พูดตาม และ/หรือ พูดโต้ตอบตามเรื่องราวในหนังสือนิทานที่มีความยาว ประมาณ 5 นาที อย่างต่อเนื่อง	1. อ่านนิทานสั้น ๆ ให้เด็กฟังทุกวันด้วยน้ำเสียงที่สนุกสนาน 2. ให้เด็กดูรูปภาพ และแต่งเรื่องเล่าจาก รูปภาพเพื่อให้เด็กสนใจ เช่น “กระต่ายน้อยมีขนสีขาวมีหูยาว ๆ กระโดดได้ไกล และวิ่งได้เร็ว” 3. ในระยะแรกใช้นิทานสั้น ๆ ที่ใช้เวลา 2 - 3 นาที ต่อเรื่องก่อน ต่อไปจึงเพิ่มความยาวของนิทานให้มากขึ้นจนใช้เวลาประมาณ 5 นาที หนังสือที่ใช้แทนได้ : หนังสือรูปภาพ/หนังสือนิทานสำหรับเด็ก เรื่องอื่น ๆ ที่มีรูปภาพและคำอธิบายสั้น ๆ วัตถุประสงค์ : ส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาและจินตนาการ เป็นการฝึกเด็กให้คงความสนใจในการฟังได้จนจบ
	75 ผ่าน ไม่ผ่าน	วางวัตถุไว้ “ข้างบน” และ “ข้างใต้” ตามคำสั่งได้ (RL) อุปกรณ์ : ก้อนไม้สี่เหลี่ยมลูกบาศก์ 1 ก้อน 	ส่งก้อนไม้ให้เด็กแล้วพูดว่า “วางก้อนไม้ไว้ข้างบน...(เก้าอี้/โต๊ะ)” “วางก้อนไม้ไว้ข้างใต้...(เก้าอี้/โต๊ะ)” บอก 3 ครั้ง โดยสลับคำบอก ข้างบน/ข้างใต้ ทุกครั้ง ผ่าน : เด็กสามารถวางก้อนไม้ไว้ข้างบน และข้างใต้ได้ถูกต้อง 2 ใน 3 ครั้ง	1. วางของเล่น เช่น บอล ไว้ที่ตำแหน่ง “ข้างบน” แล้วบอกเด็กว่า “บอลอยู่ข้างบนโต๊ะ” 2. บอกให้เด็ก หยิบของเล่นอีกชิ้นหนึ่งมาวางไว้ข้างบนโต๊ะถ้าเด็กทำไม่ได้ ให้จับมือเด็กทำ 3. ทำซ้ำโดยเปลี่ยนเป็นตำแหน่ง “ข้างใต้” 4. ฝึกเพิ่มตำแหน่ง อื่น ๆ เช่น ข้าง ๆ ข้างใน ข้างนอก ข้างหน้า ข้างหลัง (ใช้คำที่สื่อสารในภาษาตามท้องถิ่นในบริบทที่เด็กพูดในครอบครัว) วัสดุที่ใช้แทนได้ : กล่องเล็ก ๆ เช่น กล่องสบู่ กล่องนม วัตถุประสงค์ : ฝึกทักษะการเข้าใจภาษา และนำไปปฏิบัติได้

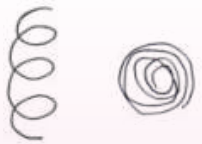
คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ เจ้าหน้าที่	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ ผู้ดูแลเด็ก
30 (2 ปี 6 เดือน)	76 ★ □ ผ่าน □ ไม่ผ่าน	พูดติดต่อกัน 2 คำขึ้นไปอย่าง มีความหมายโดยใช้คำกริยาได้ ถูกต้องอย่างน้อย 4 กริยา (EL) อุปกรณ์ : ตุ๊กตาผ้า 	จับตุ๊กตาทำกริยาต่างๆ เช่น นั่ง เดิน นอน วิ่ง แล้วถามเด็กว่า ตุ๊กตาทำอะไร หรือ สังเกตขณะประเมินทักษะข้ออื่น หมายเหตุ : ถ้ามีข้อจำกัดในการใช้ตุ๊กตา สามารถใช้ภาพแทนได้ เช่น หนังสือนิทาน เรื่อง โตโต้ ผ่าน : เด็กสามารถตอบคำถามโดยใช้วลี 2 คำ ขึ้นไปที่ใช้คำกริยาได้ถูกต้อง เช่น “ตุ๊กตา/น้อง นั่ง” “ตุ๊กตา/น้อง วิ่ง” “(ตุ๊ก) ตานอน” “น้องเดิน” “นอนหลับ”	ฝึกให้เด็กพูดตามสถานการณ์จริง เช่น ขณะรับประทานอาหารถาม เด็กว่า “หนูกำลังทำอะไร” รอให้เด็กตอบ “กินข้าว” หรือ ขณะอ่าน หนังสือ ถามเกี่ยวกับรูปภาพในหนังสือ เช่น ชี้ไปที่รูปแมว แล้วถาม ว่า “แมว ทำอะไร” รอให้เด็กตอบ เช่น “แม่วิ่ง” ถ้าเด็กตอบไม่ได้ ให้ช่วยตอบนำ และถามซ้ำ เพื่อให้เด็กตอบเองฝึกในสถานการณ์อื่น ๆ โดยเด็กต้องใช้วลี 2 คำขึ้นไป ที่ใช้คำกริยาได้ถูกต้อง เช่น ให้ตอบจาก บัตรภาพคำกริยา ได้แก่ อาบน้ำ ล้างหน้า แปรงฟัน เป็นต้น ของเล่นที่ใช้แทนได้ : ตุ๊กตาคนหรือตุ๊กตาสัตว์ที่มีอยู่ในบ้าน วัตถุประสงค์ : เพื่อฝึกความจำคำศัพท์และสามารถเลือกใช้สื่อความ หมายด้วยการพูดได้ตรงตามสถานการณ์
	77 ★ □ ผ่าน □ ไม่ผ่าน	ร้องเพลงได้บางคำหรือร้อง เพลงคลอตามทำนอง (PS)	1. ให้พ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็ก ชวนเด็กร้องเพลงที่เด็กคุ้นเคย 2. ถ้าเด็กไม่ยอมร้องเพลง ให้ถามจาก พ่อแม่ ผู้ปกครองว่าเด็กสามารถร้องเพลง บางคำหรือพูดคำคล้องจองได้หรือไม่ ผ่าน : เด็กสามารถร้องเพลงตามพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็กได้ โดยอาจร้อง ชัดแค่บางคำ หรือคลอตามทำนอง	1. ร้องเพลงง่าย ๆ ให้เด็กฟัง เช่น เพลงช้าง เพลงเป็ด โดยออกเสียง และทำนองที่ชัดเจน แล้วชวนให้เด็กร้องตาม พร้อมทั้งทำท่าทาง ประกอบ 2. ร้องเพลงเดิมซ้ำบ่อย ๆ เพื่อให้เด็กคุ้นเคย จำได้ และกระตุ้นให้ เด็กร้องตาม หรือเว้นเพื่อให้เด็กร้องต่อเป็นช่วง ๆ 3. เมื่อเด็กเริ่มร้องเพลงเองได้ ให้พ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็ก ร้องตามเด็ก เลือกเปิดเพลงที่มีเนื้อหาเหมาะสมกับเด็ก และพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็ก ร้องเพลงต่าง ๆ ร่วมกับเด็กพร้อมทั้งทำท่า ประกอบ เช่น เพลงช้าง เพลงเป็ด หรือเป็นเพลงเด็กภาษาอังกฤษด้วย วัตถุประสงค์ : ฝึกความจำและการควบคุมการสื่อความหมาย ให้เข้ากับทำนอง จังหวะ เด็กมีส่วนร่วมทำกิจกรรม เป็นการปลูกฝัง ศิลปวัฒนธรรมของครอบครัวและชุมชน

คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ เจ้าหน้าที่	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ ผู้ดูแลเด็ก
30 (2 ปี 6 เดือน)	78 ผ่าน ไม่ผ่าน	เด็กรู้จักรอให้ถึงรอบของตนเองในการเล่นโดยมีผู้ใหญ่คอยบอก (PS) อุปกรณ์ : 1. ก้อนไม้ 4 ก้อน 2. ถ้วยสำหรับใส่ก้อนไม้ 1 ใบ	1. ถือก้อนไม้ 2 ก้อน และยื่นก้อนไม้ให้เด็ก 2 ก้อน 2. วางถ้วยตรงหน้าเด็กและพูดว่า “เรามาใส่ก้อนไม้คนละ 1 ก้อน ให้ถือก้อนไม้ไว้ก่อน ให้ครูใส่ก่อน แล้วหนูค่อยใส่” 3. สังเกตการรอให้ถึงรอบของเด็ก ผ่าน : เด็กรู้จักรอให้ถึงรอบของตนเองเมื่อบอกให้รอ	1. ผลัดกันเล่นกับเด็ก จนเด็กคุ้นเคยก่อน 2. ฝึกให้เด็กเล่นเป็นกลุ่มด้วยกันโดยมีพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็ก บอกเด็ก เช่น “..(ชื่อเด็ก)..เอาห่วงใส่หลัก” “แล้วรอก่อนนะ” 3. พ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็ก บอกให้เด็กคนต่อไปเอาห่วงใส่หลัก ถ้าเด็กรอไม่ได้ ให้เตือนทุกครั้งจนเด็กรอได้เอง 4. ฝึกเล่นกิจกรรมอย่างอื่น เช่น ร้องเพลง/นับเลขพร้อมกันก่อนแล้วค่อยกินขนม หรือในสถานการณ์อย่างอื่นที่ต้องมีการรอให้ถึงรอบของตนเองกับเด็ก เช่น พ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็ก เข้าแถวรอจ่ายเงินเวลาซื้อของ วัสดุที่ใช้แทนได้ : ตะกร้าใส่ของ/กล่อง/จาน และของเล่นต่าง ๆ ที่มีในบ้าน วัตถุประสงค์ : ฝึกการควบคุมตนเองให้รอจนถึงรอบของตัวเอง มีความอดทน ทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้ตามขั้นตอน

คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ เจ้าหน้าที่	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ ผู้ดูแลเด็ก
31 - 36 (2 ปี 7 เดือน - 3 ปี)	79 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ยืนขาเดียว 1 วินาที (GM)	แสดงวิธียืนขาเดียวให้เด็กดู แล้วบอกให้ เด็กยืนขาเดียวให้นานที่สุดเท่าที่จะนานได้ ให้โอกาสประเมิน 3 ครั้ง (อาจเปลี่ยน ขาได้) ผ่าน : เด็กยืนขาเดียวได้นาน 1 วินาที อย่างน้อย 1 ใน 3 ครั้ง	1. ยืนบนขาข้างเดียวให้เด็กดู 2. ยืนหันหน้าเข้าหากัน และจับมือเด็กไว้ทั้งสองข้าง 3. ยกขาข้างหนึ่งขึ้นแล้วบอกให้เด็กทำตามเมื่อเด็กยืนได้ เปลี่ยนเป็น จับมือเด็กข้างเดียว 4. เมื่อเด็กสามารถยืนด้วยขาข้างเดียวได้ ค่อย ๆ ปล่อยมือให้เด็ก ยืนทรงตัวได้ด้วยตนเอง เปลี่ยนเป็นยกขาอีกข้างหนึ่งโดยทำซ้ำ เช่นเดียวกัน
	80 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	เลียนแบบลากเส้นเป็นวง ต่อเนื่องกัน (FM) อุปกรณ์ : 1. ดินสอ 2. กระดาษ 	1. ลากเส้นเป็นวงต่อเนื่องให้เด็กดู พร้อมกับพูดว่า “ลากเส้นเป็นวง” 2. ยืนดินสอและกระดาษ แล้วบอกให้เด็ก ทำตาม ผ่าน : เด็กสามารถลากเส้นเป็นวงต่อเนื่อง กันได้ ตัวอย่าง เส้นวงต่อเนื่อง 	1. นำดินสอมาลากเส้นเป็นวงต่อเนื่องกันให้เด็กดูเป็นตัวอย่าง 2. ส่งดินสอให้เด็กและพูดว่า “(ชื่อเด็ก) ลากเส้นแบบนี้” 3. ถ้าเด็กทำไม่ได้ ให้ช่วยจับมือเด็กลากเส้นเป็นวงต่อเนื่อง 4. เมื่อเด็กเริ่มทำเองได้ปล่อยให้เด็กทำเอง โดยใช้สีที่แตกต่างกัน เพื่อกระตุ้นความสนใจของเด็ก

ช่วงอายุ 31 - 36 เดือน
<https://youtu.be/8c1axMEbBo>

คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ เจ้าหน้าที่	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ ผู้ดูแลเด็ก
31 - 36 (2 ปี 7 เดือน - 3 ปี)	81 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	นำวัตถุ 2 ชนิดในห้องมาให้ได้ ตามคำสั่ง (RL) อุปกรณ์ : วัตถุที่เด็กรู้จัก 6 ชนิด เช่น แปรงสีฟัน หวี ช้อน ถ้วย ตุ๊กตาผ้า บอล 	1. นำวัตถุทั้ง 6 ชนิด วางไว้ในที่ต่าง ๆ ในห้อง โดยให้อยู่ห่างจากตัวเด็กประมาณ 3 เมตร 2. บอกให้เด็กหยิบวัตถุ 2 ชนิด เช่น แปรงสีฟันและหวีมาให้ (ครั้งที่ 1) 3. นำวัตถุทั้ง 2 ชนิด กลับไปวางไว้ใน ตำแหน่งใหม่ 4. ทำซ้ำในข้อ 2 และ 3 อีก 2 ครั้ง หมายเหตุ : หากคำสั่งแรกไม่ผ่านอาจ ให้เด็กหยิบวัตถุชนิดอื่น แต่ให้ทดสอบซ้ำ 3 ครั้ง ในวัตถุชนิดนั้น ผ่าน : เด็กสามารถนำวัตถุ 2 ชนิดมาให้ ได้ถูกต้องอย่างน้อย 2 ใน 3 ครั้ง	1. ฝึกเด็กในชีวิตประจำวัน โดยออกคำสั่งให้เด็กหยิบของในห้อง มาให้ทีละ 2 ชนิด เช่น หยิบแปรงสีฟัน และยาสีฟัน เสื้อและกางเกง ถ้าเด็กหยิบไม่ถูก ให้ชี้บอกหรือจูงมือเด็กพาไปหยิบของ เมื่อเด็กทำได้ แล้ว ให้เปลี่ยนคำสั่งเป็นหยิบของใช้อื่น ๆ ที่หลากหลายมากขึ้น 2. พ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็ก จัดเก็บของให้เป็นระเบียบ และอยู่ที่ประจำทุกครั้ง เพื่อฝึกให้เด็กมีระเบียบ 3. เมื่อเด็กทำได้แล้วให้เด็กเตรียมของก่อนที่จะทำกิจกรรมในชีวิต ประจำวัน เช่น ก่อนอาบน้ำ หยิบผ้าเช็ดตัว เสื้อผ้าก่อนไปโรงเรียน หยิบกระเป๋ารองเท้า ฝึกการเก็บของให้เป็นระเบียบเข้าที่เดิมทุกครั้ง ที่นำของออกมาใช้ เป็นต้น วัสดุที่ใช้แทนได้ : ของใช้ในบ้านชนิดอื่น ๆ ที่ไม่เป็นอันตราย
	82 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	พูดติดต่อกัน 3 - 4 คำได้ อย่างน้อย 4 ความหมาย (EL)	สังเกตหรือถามจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแลเด็กว่าเด็กสามารถพูด 3 - 4 คำ (ไม่ใช่ 3 - 4 พยางค์) ต่อกันได้หรือไม่ เช่น - บอกการให้ - บอกความต้องการ - บอกปฏิเสธ - แสดงความคิดเห็น ผ่าน : เด็กพูดประโยคหรือวลีที่เป็นคำ 3 - 4 คำอย่างน้อย 4 ความหมาย	1. พูดคำ 3 - 4 คำ ให้เด็กฟังบ่อย ๆ และให้เด็กพูดตาม ถ้าเด็กพูดได้ ทีละคำหรือ 2 คำ ให้พูดขยายคำพูดเด็กเป็น 3 - 4 คำ เช่น เด็กพูด “ไป” พ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็ก พูดว่า “ไปหาแม่” “ไปกินข้าว” 2. ร้องเพลงเด็กที่ใช้คำพูดง่าย ๆ ให้เด็กฟังบ่อย ๆ พร้อมทำท่าทาง ตามเพลง เน้นวรรคให้เด็กร้องต่อ เช่น “จับ...(ปูดำ) ขยำ...(ปูนา)” 3. พูดโต้ตอบกับเด็กบ่อย ๆ ในสิ่งที่เด็กสนใจหรือกำลังทำกิจกรรม อยู่ วิธีพูดให้พูดซ้ำ ๆ ซัก ๆ มีจังหวะหยุดเพื่อให้เด็กพูดตามในระหว่าง ชีวิตประจำวัน เช่น ระหว่างอาบน้ำ ระหว่างทานข้าว การดูรูปภาพ ประกอบ อ่านหนังสือร่วมกัน

คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ เจ้าหน้าที่	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ ผู้ดูแลเด็ก
31 - 36 (2 ปี 7 เดือน - 3 ปี)	83 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ใส่กางเกงตัวเอง (PS)	ถามจากพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแล เด็กว่า “เด็กสามารถใส่กางเกงเอวยางยืด ได้เองหรือไม่” ผ่าน : เด็กใส่กางเกงเอวยางยืดได้เองโดย ไม่ต้องช่วย และไม่จำเป็นต้องถูกดัน	1. เริ่มฝึกเด็กโดยใช้กางเกงขาสั้นเอวยืด มีขั้นตอนดังนี้ 2. สอนให้เด็กรู้จักด้านนอกและด้านใน ด้านหน้าและด้านหลัง ของกางเกง 3. จัดให้เด็กนั่ง จับมือเด็กทั้ง 2 ข้าง จับที่ขอบกางเกง และดึงขอบกางเกง ออกให้กว้าง สอดขาเข้าไปในกางเกงที่ละข้างจนขาของกางเกงพันข้อเท้า 4. ให้เด็กยืนขึ้น จับมือเด็กดึงขอบกางเกงให้ถึงระดับเอว 5. ถ้าเด็กเริ่มทำได้ให้ลดการช่วยเหลือลงทีละขั้นตอนและปล่อยให้ เด็กทำเอง
37 - 41 (3 ปี 1 เดือน - 3 ปี 5 เดือน)	84 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ยืนขาเดียว 3 วินาที (GM)	แสดงวิธียืนขาเดียวให้เด็กดู แล้วบอกให้ เด็กยืนขาเดียวให้นานที่สุดเท่าที่จะนานได้ ให้โอกาสประเมิน 3 ครั้ง (อาจเปลี่ยนขาได้) ผ่าน : เด็กยืนขาเดียวได้นาน 3 วินาที อย่างน้อย 1 ใน 3 ครั้ง	1. ยืนบนขาข้างเดียวให้เด็กดู 2. ยืนหันหน้าเข้าหากัน และจับมือเด็กไว้ทั้งสองข้าง 3. ยกขาข้างหนึ่งขึ้นแล้วบอกให้เด็กทำตาม เมื่อเด็กยืนได้เปลี่ยนเป็น จับมือเด็กข้างเดียว 4. เมื่อเด็กสามารถยืนด้วยขาข้างเดียวได้ค่อย ๆ ปล่อยมือให้เด็กยืน ทรงตัวได้ด้วยตนเอง เปลี่ยนเป็นยกขาอีกข้างหนึ่งโดยทำซ้ำเช่นเดียวกัน
	85 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	เลียนแบบวาดรูปวงกลม (FM) อุปกรณ์ : 1. ดินสอ 2. กระดาษ	วาดรูปวงกลมขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ประมาณ 5 ซม. ให้เด็กดูและพูดว่า “ครูวาดรูปวงกลม” และให้เด็กทำตาม ผ่าน : เด็กสามารถวาดรูปวงกลมโดยไม่มี เหลี่ยม ไม่ว่า และเส้นที่มาเชื่อมต่อซ้อน กันไม่เกิน 2 ซม. ได้อย่างน้อย 1 ใน 3 ครั้ง	1. สอนให้เด็กวาดวงกลมโดยเริ่มจากจุดที่กำหนดให้และกลับมาเส้น สุดท้ายที่จุดกำหนดเดิม พร้อมออกเสียง โดยวาดเป็นวงกลมจากซ้ายไปขวา พร้อมออกเสียง “วงกลม..หยุด” ยกมือขึ้นเพื่อให้เด็กเข้าใจคำว่า หยุด 2. จับมือเด็กวาดวงกลมและยกมือเด็กขึ้นเมื่อออกเสียง “วงกลม.... หยุด” โดยยกมือขึ้น ให้ตรงกับคำว่า หยุด 3. เมื่อเด็กทำได้ดีขึ้นค่อย ๆ ลดการช่วยเหลือลง จนสามารถหยุด ได้เองเมื่อลากเส้นมาถึงจุดสิ้นสุด

ช่วงอายุ 37 - 41 เดือน
<https://youtu.be/PUknPn8GdE>

คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ เจ้าหน้าที่	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ ผู้ดูแลเด็ก
37 - 41 (3 ปี 1 เดือน - 3 ปี 5 เดือน)	86 ผ่าน ไม่ผ่าน	ทำตามคำสั่งต่อเนื่องได้ 2 กริยากับวัตถุ 2 ชนิด (RL) อุปกรณ์ : ของเล่น เช่น หวี ตุ๊กตาผ้า บอล ซ้อน 	1. วางวัตถุ 4 ชนิด ตรงหน้าเด็กในระยะ ที่เด็กหยิบได้แล้วพูดกับเด็ก เช่น “หยิบหวี ให้ครูแล้วชี้ตุ๊กตาซิ” 2. วางสลับวัตถุทั้ง 4 ชนิดใหม่ 3. กรณีที่เด็กไม่ผ่านคำสั่งแรกให้เปลี่ยน เป็นคำสั่งอื่นได้อีก 2 คำสั่ง โดยอาจเปลี่ยน กริยาหรือวัตถุได้ ผ่าน : เด็กสามารถทำตามคำสั่งต่อเนื่อง ได้อย่างน้อย 1 ใน 3 ครั้ง	1. ฝึกเด็กในชีวิตประจำวัน โดยออกคำสั่ง เน้นคำที่เป็นชื่อสิ่งของ และการกระทำ เช่น ขณะอาบน้ำ “เอาเสื้อใส่ตะกร้าแล้วหยิบ ผ้าเช็ดตัวมา” / ขณะแต่งตัว “ใส่กางเกงแล้วไปหวีผม” / ขณะรับ ประทานอาหาร “เก็บจานแล้วเอาผ้าไปเช็ดโต๊ะ” 2. ถ้าเด็กทำได้เพียงคำสั่งเดียว ให้ชี้ไปที่สิ่งของที่ไม่ได้ทำแล้วบอกซ้ำ หรือพูดกระตุ้นเตือนความจำเด็ก เช่น “ต่อไปทำอะไรอีกนะ?” หรือ “เมื่อกลับบอกอะไรอีกนะ?” ฝึกซ้ำ ๆ จนเด็กสามารถทำตามคำสั่งได้ ถูกต้อง วัสดุที่ใช้แทนได้ : ของใช้ในบ้านชนิดอื่น ๆ ที่ไม่เป็นอันตราย
	87 ผ่าน ไม่ผ่าน	ถามคำถามได้ 4 แบบ เช่น ใคร อะไร ที่ไหน ทำไม (EL)	1. สังเกตขณะเด็กเล่นของเล่นหรือ ประเมินทักษะอื่น 2. ถามจากพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแล เด็กว่า เด็กเคยถามคำถาม “ใคร” “อะไร” “ที่ไหน” “ทำไม” หรือไม่ ผ่าน : เด็กสามารถใช้คำถาม ถามต่างกัน 4 แบบ	1. ตั้งคำถามให้เด็กตอบบ่อย ๆ เช่น “นี่อะไร” “ร้องเพลง อะไร” “หนังสืออยู่ที่ไหน” “ทำไมต้องไป” ในชีวิตประจำวัน 2. เมื่อเด็กถามให้ตอบเด็กทุกครั้งด้วยความเอาใจใส่ และพูดคุยกับ เด็กในเรื่องที่เด็กถาม 3. อ่านนิทานให้เด็กฟัง ตั้งคำถามจากเนื้อเรื่องในนิทานให้เด็กตอบ และกระตุ้นให้เด็กเป็นผู้ถาม พ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็ก เป็นผู้ตอบบ้าง วัสดุประสงค์ : เพื่อฝึกความจำคำศัพท์และสามารถเลือกใช้ สื่อความหมายด้วยการพูดอย่างเหมาะสมกับสถานการณ์

คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ เจ้าหน้าที่	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ ผู้ดูแลเด็ก
37 - 41 (3 ปี 1 เดือน - 3 ปี 5 เดือน)	88 ผ่าน ไม่ผ่าน	ทำตามกฎในการเล่นเป็นกลุ่ม ได้โดยมีผู้ใหญ่แนะนำ (PS)	ถามจากพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็ก ว่าเด็กสามารถเล่นด้วยกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ได้หรือไม่ ผ่าน : เด็กสามารถเล่นในกลุ่มตามกฎ โดยไม่ต้องแนะนำเป็นรายบุคคล	1. ร่วมเล่นกิจกรรมง่าย ๆ กับเด็กเริ่มจากกลุ่มเล็ก ๆ เช่น เล่นซ่อนหา ต๋อปลอก สร้างบ้าน เล่นขายของ เป็นต้น โดยตั้งกฎกติการ่วมกัน และส่งเสริมให้เด็กเล่นกับเพื่อน โดยคอยดูแลขณะกำลังเล่น 2. ถ้าเด็กยังไม่สามารถเล่นตามกฎกติกาได้ให้คอยกำกับกับเด็กจนเล่น ตามกฎกติกาได้เอง 3. ฝึกเด็กให้รู้จักแพ้ชนะในการเล่นกิจกรรมต่าง ๆ เช่น เล่นซ่อนหา เป็นต้น วัตถุประสงค์ : เพื่อฝึกการปฏิบัติตามกติกาการเล่นร่วมกับผู้อื่น
	89 ผ่าน ไม่ผ่าน	ช่วยทำงานขั้นตอนเดียว ได้เอง (PS)	ถามจากพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็ก ว่า “เด็กสามารถช่วยทำงานง่าย ๆ เช่น ยกของ เก็บของ ได้เอง โดยผู้ใหญ่ไม่ต้อง ช่วยได้หรือไม่” ผ่าน : เด็กสามารถช่วยทำงานขั้นตอนเดียว ได้เอง	ชวนให้เด็กทำงานบ้านด้วยกัน เช่น เก็บของเล่น ล้างจาน กวาดบ้าน ช่วยเก็บเสื้อผ้า หยิบของ ฝึกทุกครั้งที่มีโอกาส เพื่อให้เด็กสามารถ ทำงานบ้านง่าย ๆ ได้ วัตถุประสงค์ : ส่งเสริมความภาคภูมิใจ

คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ เจ้าหน้าที่	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ ผู้ดูแลเด็ก
42 (3 ปี 6 เดือน)	90 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ยืนขาเดียว 5 วินาที (GM)	แสดงวิธียืนขาเดียวให้เด็กดู แล้วบอกให้ เด็กยืนขาเดียวให้นานที่สุดเท่าที่จะนานได้ ให้โอกาสประเมิน 3 ครั้ง (ให้เปลี่ยนขาได้) โดยไม่ยึดเกาะ ผ่าน : เด็กยืนขาเดียวได้นาน 5 วินาที อย่างน้อย 1 ใน 3 ครั้ง	1. ยืนบนขาข้างเดียวให้เด็กดู 2. ยืนหันหน้าเข้าหากัน และจับมือเด็กไว้ทั้งสองข้าง 3. ยกขาข้างหนึ่งขึ้นแล้วบอกให้เด็กทำตาม เมื่อเด็กยืนได้ให้เปลี่ยน เป็นจับมือเด็กข้างเดียว 4. เมื่อเด็กสามารถยืนด้วยขาข้างเดียวได้ค่อย ๆ ปล่อยมือให้เด็กยืน ทรงตัวได้ด้วยตนเอง เปลี่ยนเป็นยกขาอีกข้างหนึ่งโดยทำซ้ำเช่น เดียวกัน
	91 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ใช้แขนรับลูกบอลได้ (GM) อุปกรณ์ : ลูกบอลขนาด เส้นผ่านศูนย์กลาง 15 - 20 เซนติเมตร 	1. ยืนห่างจากเด็ก 2 เมตร 2. บอกให้เด็กยื่นแขนออกมารับลูกบอล แล้วโยนลูกบอลไปที่เด็ก ผ่าน : เด็กสามารถยื่นแขนมารับและ ถือลูกบอลไว้ได้ 1 ใน 3 ครั้ง	1. จับมือเด็กรับลูกบอลโดยหงายมือ งอข้อศอก ใช้แขนโอบรับ ลูกบอล 2. ลดการช่วยเหลือจากจับมือเป็นจับแขนจนเด็กรับลูกบอลได้เอง 3. เพิ่มระยะห่างที่จะรับลูกบอลเป็น 1 - 2 เมตร เล่นโยนลูกโป่ง หรือตุ๊กตาผ้ากับเด็ก โดยโยนลูกโป่งหรือตุ๊กตาผ้าขึ้นไปแล้วบอกให้เด็ก รับให้ได้ เด็กก็จะรับลูกโป่งได้ง่ายเพราะมีเวลาเตรียมตัวนานก่อนที่ ลูกโป่งจะตกลงมาถึงทำให้สามารถปรับตัวและปรับการทำงานของ มือกับตาได้ทัน ของเล่นที่ใช้แทนได้ : ลูกโป่ง ตุ๊กตาผ้า ผ้ามัดเป็นก้อน

ช่วงอายุ 42 เดือน
<https://youtu.be/VJ1zr-KkDFc>

คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ เจ้าหน้าที่	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ ผู้ดูแลเด็ก
42 (3 ปี 6 เดือน)	92 ผ่าน ไม่ผ่าน	แยกรูปทรงเรขาคณิตได้ 3 แบบ (FM) อุปกรณ์ : รูปทรงเรขาคณิต ที่มีสีเดียวกันทั้งหมด ได้แก่ 1. รูปทรงกระบอกสี 3 ชิ้น 2. รูปทรงสามเหลี่ยม 3 ชิ้น 3. รูปทรงสี่เหลี่ยม 3 ชิ้น 	1. วางรูปทรง ทั้ง 9 ชิ้นคละกัน ไว้ตรงหน้าเด็ก 2. แสดงวิธีแยกรูปทรงให้เด็กดู แล้วรื้อออก และพูดว่า “ครูจะวางรูปทรงกระบอกสีไว้ด้วยกัน ทรงสี่เหลี่ยมไว้ด้วยกัน และทรงสามเหลี่ยมไว้ด้วยกัน” 3. ยื่นรูปทรงทั้งหมดให้เด็กและบอกเด็กว่า “ลองทำเหมือนครู ซิคะ/ครับ” ผ่าน : เด็กสามารถแยกรูปทรงชนิดเดียวกันเป็นกลุ่มได้ถูกต้องทั้ง 3 แบบ	1. สอนให้เด็กรู้จักรูปทรง โดยหยิบรูปทรงกระบอกสีวางไว้ในจานที่ 1 รูปทรงสามเหลี่ยมวางไว้ในจานที่ 2 รูปทรงสี่เหลี่ยมวางไว้ในจานที่ 3 2. บอกให้เด็กหยิบรูปทรงวางไว้ในจานที่มีรูปทรงนั้น จนครบทั้งหมด 3. ลดการช่วยเหลือลงจนเด็กสามารถทำตัวเอง วัสดุที่ใช้แทนได้ : สิ่งของในบ้านชนิดอื่น ๆ ที่ไม่เป็นอันตราย - รูปทรงกระบอกสี - รูปทรงสี่เหลี่ยม เช่น กล่อง - รูปทรงสามเหลี่ยม เช่น ขนมเทียน พับใบตองเป็นสามเหลี่ยม วัตถุประสงค์ : ฝึกความจำ ความเข้าใจ วิเคราะห์และแก้ปัญหา การแยกหมวดหมู่รูปทรงได้
	93 ผ่าน ไม่ผ่าน	ประกอบชิ้นส่วนของรูปภาพที่ถูกตัดออกเป็น 3 ชิ้นได้ (FM) อุปกรณ์ : รูปภาพตัดออกเป็น 3 ชิ้น 1 รูป 	ให้เด็กดูภาพประกอบชิ้นส่วนที่สมบูรณ์ จากนั้นแยกชิ้นส่วนของภาพออกจากกัน วางไว้ตรงหน้าเด็ก แล้วบอกให้เด็กประกอบชิ้นส่วนของภาพเข้าด้วยกัน ผ่าน : เด็กสามารถต่อชิ้นส่วนของภาพเข้าด้วยกันได้เองถูกต้องอย่างน้อย 1 ใน 3 ครั้ง โดยต่อลงในกรอบ	1. วางรูปที่ตัดออกเป็น 3 ชิ้น ตรงหน้าเด็ก และวางอีกภาพต้นแบบไว้ให้เด็กสังเกตรูปภาพนั้น 2. แยกรูปภาพทั้ง 3 ชิ้น ออกจากกันโดยการขยายรอยต่อให้กว้างขึ้น ช่วยกันกับเด็กต่อเป็นภาพเหมือนเดิม 3. เพิ่มความยากโดยคละชิ้นส่วนของภาพทั้งหมด ช่วยกันกับเด็กต่อเป็นภาพเหมือนเดิม ถ้าเด็กเริ่มทำได้แล้วปล่อยให้เด็กต่อภาพด้วยตนเอง ของที่ใช้แทนได้ : รูปภาพ รูปการ์ตูน ปฏิทิน ปกสมุด ปกหนังสือ ที่เหมือนกันทั้ง 2 ชิ้น ตัดชิ้นส่วนเป็น 3 ชิ้น วัตถุประสงค์ : ฝึกเข้าใจปัญหา การสังเกต วิเคราะห์ และแก้ปัญหาได้

คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ เจ้าหน้าที่	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ ผู้ดูแลเด็ก
42 (3 ปี 6 เดือน)	94 ผ่าน ไม่ผ่าน	เขียนรูปวงกลมตามแบบได้ (FM) อุปกรณ์ : 1. ดินสอ 2. กระดาษ 3. กระดาษที่มีรูปวงกลมขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 2.5 ซม. ตามแบบ (ใช้สีเส้นวงกลมต่างๆ บนกระดาษขาว) 	ยื่นกระดาษที่มีรูปวงกลมให้เด็กดูพร้อมพูดคำว่า “นี่คือรูปวงกลม หนูลองวาดรูปวงกลม (ตามตัวอย่าง) ให้ดูซิ” พร้อมกับส่งดินสอให้เด็กโดยไม่แสดงท่าทางการวาดให้เด็กดู ผ่าน : เด็กสามารถวาดรูปวงกลมที่บรรจบกันตามแบบได้ โดยไม่มีเหลี่ยม ไม่เว้า เกยกันไม่เกิน 2 ซม. (ไม่จำกัดเส้นผ่านศูนย์กลาง)	1. วาดรูปวงกลมให้เด็กดู 2. บอกให้เด็ก วาดรูปวงกลมตาม 3. ถ้าเด็กวาดไม่ได้ ให้ช่วยจับมือเด็กวาด 4. เมื่อเด็กเริ่มวาดรูปวงกลมได้แล้ว พ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็ก วาดรูปวงกลมลงในกระดาษ โดยไม่让孩子เห็น แล้วส่งกระดาษที่พ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็กวาดให้เด็กและบอกว่า “หนูลองวาดรูปวงกลมแบบนี้ซิคะ/ครับ”
	95 ผ่าน ไม่ผ่าน	วางวัตถุไว้ข้างหน้าและข้างหลังได้ตามคำสั่ง (RL) อุปกรณ์ : 1. ตุ๊กตาผ้า 1 ตัว 2. ก้อนไม้สี่เหลี่ยมลูกบาศก์ 2 ก้อน หมายเหตุ : หากมีข้อจำกัดการใช้ตุ๊กตาสามารถใช้อุปกรณ์อื่นแทน เช่น รถของเล่น	1. วางตุ๊กตาในตำแหน่งตรงหน้าเด็ก 2. ส่งก้อนไม้ให้เด็กแล้วพูดว่า “วางก้อนไม้ไว้ข้างหน้าตุ๊กตา” แล้วบอกต่อไปว่า “วางก้อน ไม้ไว้ข้างหลังตุ๊กตา” 3. เก็บก้อนไม้ออกให้โอกาสประเมิน 3 ครั้ง ผ่าน : เด็กสามารถวางได้ถูกต้องตำแหน่งทั้งข้างหน้าและข้างหลังอย่างน้อย 2 ใน 3 ครั้ง	1. ของเล่นหลาย ๆ ชนิด ที่สามารถวางของข้างหน้าและข้างหลังได้ เช่น แก้วไอ้โตะ ถ้วย ก้อนไม้ แสดงวิธีให้เด็กดูพร้อมอธิบาย และชวนให้ทำตาม เช่น “ดูซิก้อนไม้อยู่ข้างหน้าโตะ ก้อนไม้อยู่ข้างหลังโตะ” บอกเด็กให้ “วางก้อนไม้ ไว้ข้างหน้า” 2. ถ้าเด็กไม่ทำตามหรือทำตามไม่ถูก ให้แสดงให้ดูซ้ำ พร้อมทั้งช่วยจับมือเด็กทำหรือชี้ พร้อมกับพูดเน้น “ข้างหน้า” และ “ข้างหลัง” 3. ขณะเล่นกับเด็กให้วางของเล่นที่คล้าย ๆ กันไว้ข้างหน้า 1 ชิ้น และข้างหลัง 1 ชิ้น พูดบอกให้เด็กหยิบ เช่น “หยิบรถที่อยู่ข้างหลัง แก้วไอ้โตะ/ครับ” วัตถุประสงค์ : ฝึกความจำและ การเข้าใจภาษา และนำไปปฏิบัติได้

คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ เจ้าหน้าที่	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ ผู้ดูแลเด็ก
42 (3 ปี 6 เดือน)	96 ผ่าน ไม่ผ่าน	เลือกจัดกลุ่มวัตถุตามประเภท ภาพเสื้อผ้าได้ (RL) อุปกรณ์: ชุดจัดประเภทสิ่งของ - บัตรภาพสัตว์ 3 ชนิด - บัตรภาพอาหาร 3 ชนิด - บัตรภาพเสื้อผ้า 3 ชนิด	วางวัตถุทั้งหมด 3 ประเภท คละกัน ลงตรงหน้าเด็ก แล้วพูดว่า “เลือกอันที่เป็นเสื้อผ้าส่งให้ ผู้ประเมิน” (ให้เด็กหยิบเพียง 3 ชิ้น) ผ่าน : เด็กสามารถเลือกภาพเสื้อผ้าได้ถูกต้อง อย่างน้อย 2 ใน 3 ชิ้น	- วางเสื้อผ้าทั้งหมดให้เด็กดูแล้วบอกให้รู้จัก เสื้อผ้าที่ละชิ้น เช่น “นี่คือเสื้อผ้า มีกางเกง เสื้อ ถุงเท้า ...” - บอกให้เด็กเลือกเสื้อผ้าที่ละชิ้นตามคำบอก จนเด็กสามารถเลือกได้ ทั้ง 3 ชิ้น - นำเสื้อผ้าไปรวมกับวัตถุประเภทอื่น โดยเริ่มจากให้เด็กเลือกวัตถุ 2 ประเภท เช่น เสื้อผ้าและสัตว์ เมื่อเด็กเลือกได้ถูกต้อง แล้วจึงเพิ่มประเภทวัตถุเป็น 2 และ 3 ประเภท ของที่ใช้แทนได้ : - รูปเสื้อผ้า/อาหาร/สัตว์ โดยวาดหรือตัดมาจากหนังสือ นิตยสาร แผ่นพับ - สอนจากของจริง วัตถุประสงค์ : ฝึกความจำ การแยกประเภทและนำมาประยุกต์เพื่อการเลือก และจัดหมวดหมู่
	97 ผ่าน ไม่ผ่าน	พูดถึงเหตุการณ์ที่เพิ่งผ่านไป ใหม่ ๆ ได้ (EL)	ถามเด็กว่า “ก่อนมาที่นี่ หนูทำอะไรบ้างจ๊ะ” ผ่าน : เด็กสามารถเล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นที่ผ่านมาให้ผู้ใหญ่หรือเด็กด้วยกันฟังได้ อย่างน้อย 1 ครั้ง	- ถามคำถามที่เกี่ยวข้องกับกิจวัตรประจำวันที่เกิดขึ้นในช่วง เช่น กินข้าวเสร็จ, ล้างหน้า แปรงฟัน, เข้าห้องน้ำ, กินขนม, ดื่มนม ฯลฯ ทั้งระยะเวลาสักครู่หนึ่ง แล้วถามเด็กว่า “เมื่อไหร่หนูไปทำอะไรมาคะ” - ถามถึงเหตุการณ์ที่ผ่านมาระยะเวลานานขึ้น แต่ไม่เกิน 10 นาที บ่อย ๆ และกระตุ้นให้เด็กตอบ ถ้าเด็กตอบไม่ได้ให้ตอบนำหรือทำท่าทางประกอบและถามซ้ำ วัตถุประสงค์ : ฝึกความจำเรียงเรียงความคิด นำมาสื่อสารด้วยการเล่า

คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ เจ้าหน้าที่	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ ผู้ดูแลเด็ก
42 (3 ปี 6 เดือน)	98 ผ่าน ไม่ผ่าน	พูด “ขอ” หรือ “ขอบคุณ” หรือ “ให้” ได้เอง (EL)	- ถามจากพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็กว่า “ถ้าเวลาที่เด็กต้องการหรือได้รับจากผู้อื่น เด็กจะพูด “ขอ” หรือ “ขอบคุณ” หรือ “ให้” ได้หรือไม่ - ก่อนยื่นของให้เด็ก รอดูการตอบสนองว่าเด็กพูด “ขอ” หรือไม่ - เมื่อเด็กได้รับของแล้ว เด็กพูดคำว่า “ขอบคุณ” หรือไม่ - เมื่อเด็กมีของอยู่ในมือ สังเกตหรือถามจากผู้ปกครองว่าเด็กเคยพูดและให้ของคนอื่นหรือไม่ ผ่าน : เด็กสามารถพูด “ขอ” หรือ “ขอบคุณ” หรือ “ให้” ได้เอง 2 ใน 3 ความหมาย	- พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแลเด็ก ทำตัวอย่างการพูด “ขอ” “ขอบคุณ” “ให้” ให้เด็กได้ยินบ่อย ๆ เช่น - พ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็ก พูดคำว่า “ขอ.....ให้แม่/พ่อนะจ๊ะ” กับลูกก่อนเวลาที่จะเอาของเล่นหรือขนมจากมือลูก โดยที่ไม่แย่งของจากมือเด็กก่อน - เมื่อเด็กยื่นของที่อยู่ในมือให้แล้ว พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแลเด็ก พูดคำว่า “ขอบใจจ๊ะ เป็นเด็กดีมากที่รู้จักแบ่งของให้คนอื่น” - เวลาพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็ก มีขนมต้องการแบ่งให้ลูกรับประทาน ให้พูดกับเด็กว่า “วันนี้แม่/พ่อซื้อขนมมาด้วย จะแบ่งให้หนูและพี่ ๆ กินด้วยกันนะจ๊ะ กินด้วยกันหลายคนสนุกดี” - สอนและกระตุ้นให้เด็กพูด “ขอ” “ขอบคุณ” “ให้” เช่น - ฝึกลูกไม่ให้แย่งของ เช่น ก่อนจะให้ของ ให้เด็กแบมือพูด “ขอ” แล้วจึงให้ของกับเด็ก - ให้เด็กพูด “ขอบคุณ” ทุกครั้ง เมื่อมีคนให้ความช่วยเหลือหรือให้ของ - ฝึกเด็กให้รู้จักการแบ่งปันและการให้ เช่น แบ่งขนมของเล่น ให้เพื่อน ๆ หรือคนรอบข้าง แล้วบอกให้เด็กพูดว่า “ให้”, เวลาทำขนมหรืออาหารให้ชวนเด็กนำอาหารเหล่านี้ไปแบ่งปันเพื่อนบ้าน, ชวนเด็กเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล เป็นต้น วัตถุประสงค์ : รู้จักเลือกใช้คำพูดที่เหมาะสมกับสถานการณ์ เพื่อฝึกมารยาทที่ดีทางสังคม

คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ เจ้าหน้าที่	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ ผู้ดูแลเด็ก
42 (3 ปี 6 เดือน)	99 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	บอกเพศของตนเองได้ถูกต้อง (PS)	1. ถามเด็กว่า “หนูเป็นผู้ชายหรือผู้หญิง” ใช้เพศของเด็กขึ้นต้นก่อน เพื่อหลีกเลี่ยง การที่เด็กพูดตามคำสุดท้าย 2. เมื่อเด็กตอบแล้วให้ถามกลับไปกลับมา 3 ครั้ง โดยสลับเพศทุกครั้งทีถาม ผ่าน : เด็กสามารถตอบถูกต้องทั้ง 2 ใน 3 ครั้ง	1. สอนให้เด็กรู้ความแตกต่างของเพศชายและหญิง จากการแต่งตัว ทรงผม 2. บอกให้เด็กรู้ถึงเพศของสมาชิกในครอบครัว เช่น แม่เป็นผู้หญิง พ่อเป็นผู้ชาย หนูเป็นผู้หญิง วัตถุประสงค์ : การรู้จักตนเอง และนำสิ่งที่จดจำได้มาใช้ในการ ตอบคำถาม
	100 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ใส่เสื้อผ้าหน้าตัวเองโดยไม่ต้อง ติดกระดุม (PS)	แสดงหรือถามจากพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือ ผู้ดูแลเด็กว่า “เด็กสามารถใส่เสื้อผ้าหน้า ตัวเองหรือไม่” ผ่าน : เด็กสามารถใส่เสื้อผ้าหน้าได้ด้วย ตนเองโดยไม่ต้องติดกระดุม (เสื้อมีแขน หรือไม่มีแขนก็ได้) และไม่ใช้การใส่เสื้อให้ ตุ๊กตา	1. ใส่เสื้อผ้าหน้าให้เด็กดู 2. นำเสื้อผ้าหน้าคลุมไหล่ของเด็กไว้และจับมือขวาของเด็ก จับคอ ปกเสื้อด้านซ้ายยกขึ้น 3. ให้เด็กสอดแขนซ้ายเข้าไปในแขนเสื้อด้านซ้าย 4. จับมือซ้ายของเด็ก จับคอปกเสื้อด้านขวา แล้วยกขึ้น 5. ให้เด็กสอดแขนขวาเข้าไปในแขนเสื้อด้านขวาเมื่อเด็กเริ่มทำได้ ลดการช่วยเหลือลง จนเด็กสามารถ ทำได้เองทุกขั้นตอน วัตถุประสงค์ : ฝึกความจำ และทักษะมาใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่าง เหมาะสม

คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ เจ้าหน้าที่	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ ผู้ดูแลเด็ก
43 - 48 (3 ปี 7 เดือน - 4 ปี)	101 ผ่าน ไม่ผ่าน	กระโดดขาเดียวได้ อย่างน้อย 2 ครั้ง (GM)	บอกให้เด็กกระโดดขาเดียวไปข้างหน้า หรือกระโดดให้เด็กดูก่อนแล้วบอกให้เด็ก ทำตาม ผ่าน : เด็กสามารถกระโดดขาเดียวไปข้างหน้า หน้าต่อเนื่องได้อย่างน้อย 2 ครั้ง	1. กระโดดขาเดียวให้เด็กดู แล้วบอกให้ทำตาม 2. ถ้าเด็กทำไม่ได้ให้จับมือเด็ก แล้วบอกให้เด็กยืนทรงตัวบนขา ข้างหนึ่ง และให้เด็กกระโดด เมื่อเด็กกระโดดได้แล้ว ให้ปล่อยมือ และบอกให้เด็กกระโดดอยู่กับที่ 3. ขยับห่างจากตัวเด็ก 1 ก้าว แล้วบอกให้เด็กกระโดดมาหา เมื่อทำได้แล้วให้เพิ่มระยะห่างเป็น 2 ก้าว 4. ชวนเด็กเล่นกระโดดขาเดียว ตามการละเล่นในแต่ละภาค เช่น เล่นต๊ะเต เป็นต้น 5. พ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็ก ควรระมัดระวังในระหว่างการ กระโดด
	102 ผ่าน ไม่ผ่าน	ตัดกระดาษรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ขนาด 10 ซม. ออกเป็น 2 ชิ้น (โดยใช้กรรไกรปลายมน) (FM) อุปกรณ์ : 1. กรรไกรปลายมนสำหรับเด็ก 2. กระดาษสี่เหลี่ยมจัตุรัส ขนาด 10 ซม. 	1. แสดงวิธีตัดกระดาษรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ออกจากกันเป็น 2 ชิ้น ให้เด็กดู โดยตัดจาก ด้านหนึ่งไปยังอีกด้านหนึ่งที่อยู่ตรงข้าม 2. ยื่นกรรไกรให้กับมือข้างที่ถนัดของเด็ก และยื่นกระดาษให้กับมืออีกข้างหนึ่ง พูดกับเด็กว่า “หนูลองตัดกระดาษนี้ซิ” ให้โอกาสประเมิน 3 ครั้ง ผ่าน : เด็กใช้กรรไกรตัดกระดาษออกเป็น 2 ชิ้น โดยตัดจากด้านหนึ่งไปยังอีกด้าน หนึ่งที่อยู่ตรงข้าม อย่างน้อย 1 ใน 3 ครั้ง	1. ใช้กรรไกรตัดกระดาษให้เด็กดูแล้วบอกให้เด็กทำตาม 2. ถ้าเด็กไม่สามารถทำได้ สอนเด็กให้ใช้กรรไกรมือเดียวโดยสอดนิ้ว ให้ถูกต้องและฝึกขยับนิ้ว 3. เมื่อเด็กขยับนิ้วเป็นแล้วให้เด็กฝึกตัดกระดาษขนาด 5 ซม. เมื่อเด็กทำได้ให้เพิ่มขนาดกระดาษเป็น 10 ซม. 4. ชวนเด็กเล่นตัดกระดาษเป็นรูปต่าง ๆ

ช่วงอายุ 43 - 48 เดือน
<https://youtu.be/hmYir2zyoUo>

คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ เจ้าหน้าที่	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ ผู้ดูแลเด็ก
43 - 48 (3 ปี 7 เดือน - 4 ปี)	103 ผ่าน ไม่ผ่าน	เลียนแบบวาดรูป + (กากบาท) (FM) อุปกรณ์ : 1. ดินสอ 2. กระดาษ 	วางกระดาษตรงหน้าเด็ก แล้ววาดรูป + (กากบาท) ขนาดอย่างน้อย 4 ซม. ส่งดินสอให้เด็กและพูดว่า “หนูลองทำซิ” ให้เด็กวาด 3 ครั้ง โดยแต่ละครั้งให้แสดง การวาดรูป + (กากบาท) ให้เด็กดูก่อน ทุกครั้ง ผ่าน : เด็กสามารถวาดรูปโดยมีเส้นแนวตั้ง ตัดกับเส้นแนวนอนได้เอง อย่างน้อย 1 ใน 3 ครั้ง (ไม่จำเป็นต้องมีขนาดเท่ากับแบบ)	1. วาดรูป + (กากบาท) ให้เด็กดูเป็นตัวอย่าง บอกให้เด็กทำตาม 2. ถ้าเด็กทำไม่ได้ให้ทำเส้นประเป็นรูป + (กากบาท) แล้วจับมือเด็ก ลากเส้นตามแนว 3. เมื่อเด็กเริ่มทำได้ให้ลากเส้นตามเส้นประด้วยตัวเอง จากนั้นให้ วาดโดยไม่มีเส้นประ จนเด็กสามารถวาดรูป + (กากบาท) ได้เอง 4. ชวนเด็กเล่นลากเส้นต่อจุดเป็นรูปต่าง ๆ
	104 ผ่าน ไม่ผ่าน	เลือกวัตถุที่มีขนาดใหญ่กว่า และเล็กกว่า (RL) อุปกรณ์ : ชุดวัตถุ 3 ขนาด สี เดียวกัน จำนวน 3 ชุด (ทรง กระบอกสั้น สีเหลี่ยม และ สามเหลี่ยม) 	1. วางวัตถุนับได้ทีละชุด โดยไม่ต้อง เรียงขนาด 2. ชี้วัตถุชิ้นที่มีขนาดกลาง แล้วถามว่า “อันไหนใหญ่กว่าอันนี้” “อันไหนเล็กกว่า อันนี้” ทำให้ครบทั้ง 3 ชุดโดยเริ่มจาก ทรงกระบอกสั้น สีเหลี่ยมและสามเหลี่ยม ผ่าน : เด็กสามารถเลือกวัตถุที่มีขนาดใหญ่ กว่า และเล็กกว่าได้ถูกต้อง 2 ใน 3 ชุด	1. ฝึกเด็กในชีวิตประจำวัน เช่น ขณะรับประทานอาหาร สอนเด็ก ให้รู้จักถ้วยใบใหญ่ ถ้วยใบกลาง ถ้วยใบเล็ก 2. ชี้ที่ถ้วยใบกลาง พร้อมกับชี้ที่ถ้วยใบใหญ่แล้วบอกเด็กว่า “ถ้วยนี้ใหญ่กว่าอันกลาง” และชี้ไปที่ถ้วยใบเล็ก แล้วบอกว่า ถ้วยนี้ เล็กกว่าอันกลาง” 3. ทดสอบความเข้าใจ โดยชี้ไปที่ถ้วยใบกลาง แล้วถามเด็กว่า “อันไหนใหญ่กว่าอันนี้” “อันไหนเล็กกว่าอันนี้” ฝึกเด็กบ่อยๆ โดยเปลี่ยนอุปกรณ์ให้หลากหลายมากขึ้น วัสดุใช้แทนได้ : ของใช้ในบ้านชนิดอื่น ๆ ที่ไม่เป็นอันตราย โดยเป็น ชนิดเดียวกันแต่มีขนาดต่างกัน เช่น ถ้วย จาน ช้อน

คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ เจ้าหน้าที่	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ ผู้ดูแลเด็ก
43 - 48 (3 ปี 7 เดือน - 4 ปี)	105 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	พูดเป็นประโยค 3 คำ ติดต่อกัน โดยมีความหมาย และเหมาะสมกับโอกาสได้ (EL)	สังเกตขณะทดสอบ หรือถามจากพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็กว่าเด็กสามารถพูดเกี่ยวกับคำพูด 5 ความหมายต่อไปนี้ได้แก่ 1. การบอกเล่า เช่น “หนูไปก่อนนะคะ” 2. การทักทาย เช่น “สวัสดีค่ะแม่” 3. การขอบคุณ เช่น “ขอบคุณค่ะคุณครู” 4. การแสดงความคิดเห็น เช่น “หนูว่าอันนี้สวยกว่า” 5. การขอโทษ เช่น “หนูขอโทษค่ะพ่อ” ผ่าน : เด็กสามารถพูดติดต่อกัน ได้ 3 คำ ได้ครบทั้ง 5 ความหมาย และเหมาะสมกับโอกาส	1. สอนให้เด็กพูดในโอกาสต่าง ๆ โดยพูดให้เด็กฟังเป็นตัวอย่าง แล้วบอกให้เด็กพูดตาม - สอนให้เด็กยกมือไหว้และกล่าวขอบคุณทุกครั้งที่ได้รับของจากผู้ใหญ่ เช่น “ขอบคุณครับน้า” - สอนให้เด็กยกมือไหว้และกล่าวสวัสดีที่พบผู้ใหญ่หรือแขกของผู้ปกครองมาเยี่ยมที่บ้าน เช่น “สวัสดีครับลุง” - สอนให้เด็กกล่าวคำขอโทษทุกครั้งที่ทำผิด เช่น “ขอโทษครับพ่อ” - กระตุ้นให้เด็กพูดแสดงความคิดเห็นด้วยคำถาม เช่น “หนูว่าอันนี้เป็นอย่างไร” - สอนให้เด็กบอกเล่า เช่น “หนูลานะคะ” 2. เตือนเมื่อเด็กลืมกล่าวคำขอบคุณ สวัสดี ขอโทษ และบอกเล่าทุกครั้ง วัตถุประสงค์ : ฝึกการปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับโอกาส
	106 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ใส่กระดุมขนาดใหญ่อย่างน้อย 2 ซม. ได้เอง 3 เม็ด (PS) อุปกรณ์ : ตุ๊กตาผ้าที่มีกระดุมขนาดใหญ่ อย่างน้อย 2 ซม. 	ใส่กระดุมให้เด็กดู และถอดกระดุมออก แล้วบอกให้เด็กทำตาม ผ่าน : เด็กสามารถใส่กระดุมได้เอง 3 เม็ด	1. แสดงวิธีใส่กระดุมให้เด็กดู แล้วบอกให้เด็กทำตาม 2. ถ้าเด็กทำได้ให้จับมือทำโดยใช้นิ้วหัวแม่มือและนิ้วชี้ของมือข้างหนึ่งจับสายเสื้อที่ด้านที่มีรังดุม ดึงรังดุมให้กว้าง และใช้มืออีกข้างหนึ่งจับกระดุมตะแคงลง ดันใส่รังดุมครึ่งเม็ด 3. เปลี่ยนมือที่จับสายเสื้อมาดึงกระดุมให้หลุดจากรังดุมทั้งเม็ด 4. ค่อย ๆ ลดการช่วยเหลือลง จนสามารถทำได้เองทุกขั้นตอน ของที่ใช้แทนได้ : เสื้อที่มีกระดุมเม็ดใหญ่

คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ เจ้าหน้าที่	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ ผู้ดูแลเด็ก
49 - 54 (4 ปี 1 เดือน - 4 ปี 6 เดือน)	107 ผ่าน ไม่ผ่าน	กระโดดสองเท้าพร้อมกันไป ด้านข้างและถอยหลังได้ (GM)	กระโดดไปด้านข้างทีละข้าง และกระโดด ถอยหลัง ให้เด็กดู แล้วบอกให้เด็กทำตาม ผ่าน : เด็กสามารถกระโดดไปด้านข้างได้ ทั้ง 2 ข้าง และกระโดดถอยหลังได้โดยเท้า ทั้ง 2 ข้างไปพร้อมกัน	1. กระโดดไปทางด้านซ้าย ด้านขวา ถอยหลัง ให้เด็กดู 2. ยืนตรงข้ามเด็กจับมือเด็กไว้ พร้อมกับบอกว่า “กระโดดไป ทางซ้าย กระโดดไปทางขวา กระโดดถอยหลัง” พร้อมกับประคอง มือเด็กให้กระโดดไปในทิศทางตามที่บอก 3. ชวนเด็กเล่นกระโดดที่ไม่เป็นอันตราย 4. พ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็ก ควรระมัดระวังในระหว่างการ กระโดด
	108 ผ่าน ไม่ผ่าน	ประกอบชิ้นส่วนของรูปภาพ ที่ตัดออกเป็นส่วน ๆ 8 ชิ้นได้ (FM) อุปกรณ์ : รูปภาพที่มีส่วน ต่อกัน 8 ชิ้น 1 รูป 	1. วางรูปภาพที่ต่อแล้วไว้ตรงหน้าเด็ก แล้วพูดกับเด็กว่า “หนูดูรูปภาพนี้” 2. นำชิ้นส่วนรูปภาพวางคละกันแล้วบอก กับเด็กว่า “ต่อให้เป็นรูปภาพนะคะ” ผ่าน : เด็กประกอบชิ้นส่วนรูปภาพได้ถูก ต้องทั้งหมด 8 ชิ้น	1. วางรูปที่ตัดออกเป็น 6 ชิ้น ตรงหน้าเด็กให้เด็กสังเกตรูปภาพนั้น 2. แยกรูปภาพทั้ง 6 ชิ้น ออกจากกันโดยการขยายรอยต่อให้ กว้างขึ้น ช่วยกันกับเด็กต่อเป็นภาพเหมือนเดิม 3. แยกภาพที่ต่อออกจากกัน โดยการสลับตำแหน่งภาพบน - ล่าง ช่วยกันกับเด็กต่อเป็นภาพเหมือนเดิม 4. แยกภาพที่ต่อออกจากกัน โดยการสลับตำแหน่งภาพซ้าย - ขวา ช่วยกันกับเด็กต่อเป็นภาพเหมือนเดิม 5. เพิ่มความยาก โดยคละชิ้นส่วนของภาพทั้งหมด ช่วยกันกับเด็ก ต่อเป็นภาพเหมือนเดิม ถ้าเด็กเริ่มทำได้แล้วปล่อยให้เด็กต่อภาพด้วย ตนเอง 6. หากเด็กต่อภาพได้คล่องแล้วให้เปลี่ยนเป็นภาพที่ตัดแบ่งเป็น 8 ชิ้น ของที่ใช้แทนได้ : รูปภาพ รูปการ์ตูนอื่น ๆ ตัดออกเป็น 8 ชิ้น

ช่วงอายุ 49 - 54 เดือน
<https://youtu.be/RaVBw9yri3k>

คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ เจ้าหน้าที่	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ ผู้ดูแลเด็ก
49 - 54 (4 ปี 1 เดือน - 4 ปี 6 เดือน)	109 ผ่าน ไม่ผ่าน	เลือกรูปภาพที่แสดงเวลา กลางวัน กลางคืน (RL) อุปกรณ์ : รูปภาพ 1. เวลากลางวัน 3 รูป 2. เวลากลางคืน 3 รูป 	1. วางรูปกลางวัน 1 รูป กลางคืน 1 รูป ตรงหน้าเด็กแล้วบอกเด็กว่า “ชี้รูปที่เป็น เวลากลางวัน” “ชี้รูปที่เป็นเวลากลางคืน” 2. ให้เด็กชี้ภาพทีละชุด จนครบ 3 ชุด ทำทีละชุดโดยวางภาพสลับที่กัน ผ่าน : เด็กสามารถชี้ภาพกลางวันและ กลางคืนได้ถูกต้องอย่างน้อย 2 ใน 3 ชุด	1. นำรูปภาพที่แสดงเวลากลางวัน และกลางคืนอย่างละ 1 รูป ให้เด็กดูพร้อมกับอธิบายรูปกลางวัน กลางคืนทีละรูป 2. บอกให้เด็กชี้ทีละภาพ ถ้าเด็กชี้ไม่ถูกต้อง ให้จับมือเด็กชี้พร้อมกับ ย้ำชื่อรูปภาพแต่ละภาพจนเด็กชี้ภาพได้ถูกต้อง ให้ลดการช่วยเหลือลง 3. ฝึกให้เด็กรู้จักกลางวัน กลางคืน ในสถานการณ์จริง ของที่ใช้แทนได้ : - สภาพแวดล้อมหรือสถานการณ์จริง - รูปภาพกลางวัน กลางคืนทั่วไป
	110 ผ่าน ไม่ผ่าน	ตอบคำถามได้ถูกต้อง เมื่อถามว่า “ถ้ารู้สึกร้อน” “ไม่สบาย” “หิว” จะทำอะไร (EL) วัตถุประสงค์ : ฝึกการแก้ปัญหา เพื่อให้ดูแลตนเองได้	ถามเด็กว่า “ถ้าหนูรู้สึกร้อนหนูจะทำ อย่างไร” “ถ้าหนูไม่สบายหนูจะอย่างไร” “ถ้าหนูหิวหนูจะอย่างไร” ผ่าน : เด็กสามารถตอบถูก 2 ใน 3 คำถาม เช่น ร้อน ตอบว่า ไปอาบน้ำ เปิดพัดลม ไม่สบาย ตอบว่า ไปนอน ไปหาหมอ กินยา หิว ตอบว่า กินข้าว กินขนม	1. ฝึกเด็กในชีวิตประจำวัน เมื่อเด็กมาบอกความต้องการ เช่น หิว ร้อน ปวดหัว ให้พ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็ก ถามเด็กว่า “แล้วหนู จะอย่างไร” เพื่อกระตุ้นให้เด็กคิดก่อน 2. ถ้าเด็กตอบไม่ได้ ให้พูดอธิบาย เช่น ถ้าหนูหิวน้ำต้องไปดื่มน้ำ ถ้าหนูร้อนหนูต้องไปอาบน้ำหรือเปิดพัดลม ถ้าหนูปวดหัวหนูก็ต้อง ทานยาหรือไปหาหมอ 3. ชวนเด็กพูดคุยและกระตุ้นให้ตอบคำถามในสถานการณ์อื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น เก็บของผู้อื่นได้จะอย่างไร เห็นเพื่อนหกล้มจะทำ อย่างไร เห็นขยะตกที่พื้นจะอย่างไร ถ้าเด็กตอบไม่ได้ ให้สอนวิธี ที่ถูกต้องเหมาะสมให้เด็ก

คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ เจ้าหน้าที่	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ ผู้ดูแลเด็ก
49 - 54 (4 ปี 1 เดือน - 4 ปี 6 เดือน)	111 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ทำความสะอาดตนเองหลังจากอุจจาระได้ (PS)	ถามจากพ่อแม่ ผู้ปกครองว่า “เมื่อเด็กอุจจาระแล้วเด็กสามารถทำความสะอาดตนเองได้โดยการล้างก้นและล้างมือได้หรือไม่” ผ่าน : เด็กสามารถทำความสะอาดตนเองโดยการล้างก้น ล้างมือ หลังจากขับถ่ายอุจจาระได้	1. ฝึกเด็กล้างก้น โดยจับมือข้างที่ถนัดของเด็กให้ถือสายชำระฉีดน้ำ หรือใช้ขนาน้ำราดน้ำที่ก้นของเด็กพร้อมกับจับมืออีกข้างของเด็กให้ถูกันจนสะอาด 2. ตักน้ำราดโถส้วมหรือกดชักโครกทำความสะอาดส้วม 3. พาเด็กไปเช็ดก้นให้แห้ง และล้างมือให้สะอาด โดยจับมือเด็กทำทุกขั้นตอน จนเด็กสามารถทำได้เอง
55 - 60 (4 ปี 7 เดือน - 5 ปี)	112 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	เดินต่อส้นเท้า (GM)	ก้าวเดินโดยให้ส้นเท้าข้างหนึ่งไปต่อชิดกับปลายเท้าอีกข้างหนึ่งให้เด็กดูแล้วบอกให้เด็กทำตาม ผ่าน : ถ้าเด็กสามารถเดินโดยส้นเท้าต่อกับปลายเท้าได้ 4 ก้าว โดยไม่เสียการทรงตัว	1. เดินก้าวสลับเท้าโดยให้ส้นเท้าต่อกับปลายเท้าอีกข้างให้เด็กดู 2. บอกให้เด็กทำตาม โดยช่วยพยุงและกระตุ้นให้เด็กใช้ส้นเท้าต่อกับปลายเท้าอีกข้าง เมื่อเด็กเริ่มทำได้ ลดการช่วยเหลือลง จนเด็กสามารถเดินได้เอง 4 - 5 ก้าว โดยไม่เสียการทรงตัว
	113 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	จับดินสอได้ถูกต้อง (FM) อุปกรณ์ : 1. ดินสอ 2. กระดาษ	ยื่นกระดาษและดินสอให้เด็ก และบอกว่า “หนูลองใช้ดินสอเขียนดูนะ” ผ่าน : เด็กสามารถจับดินสอ โดยจับสูงกว่าปลายประมาณ 1 - 2 ซม. และดินสออยู่ระหว่างนิ้วหัวแม่มือ นิ้วชี้ และนิ้วกลาง	1. จับดินสอให้เด็กดูเป็นตัวอย่าง แล้วชวนให้เด็กจับดินสอขีดเขียน 2. ถ้าเด็กทำไม่ได้ช่วยจับมือเด็กโดยให้ดินสออยู่ระหว่างส่วนปลายของนิ้วหัวแม่มือ นิ้วชี้ นิ้วกลาง และสูงกว่าปลายดินสอประมาณ 1 - 2 ซม. จนเด็กทำได้เอง

ช่วงอายุ 55 - 60 เดือน
<https://youtu.be/OfUyuzKEVs>

คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ เจ้าหน้าที่	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ ผู้ดูแลเด็ก
55 - 60 (4 ปี 7 เดือน - 5 ปี)	114 ผ่าน ไม่ผ่าน	เลือกสีได้ 8 สี ตามคำสั่ง (RL) อุปกรณ์ : ก้อนไม้ 10 สี 10 ก้อน 	วางก้อนไม้ 10 ก้อน ตรงหน้าเด็ก แล้วบอก เด็กว่า “หยิบก้อนไม้สีฟ้า” ผู้ประเมินนำ ก้อนไม้ที่เด็กหยิบกลับไปวางที่เดิม บอกให้ เด็กหยิบสีอื่น ๆ จนครบ 8 สี (สีฟ้า สีเขียว สีชมพู สีดำ สีขาว สีแดง สีเหลือง สีส้ม) ผ่าน : เด็กสามารถหยิบก้อนไม้ได้ถูกต้อง 8 สี ตามคำสั่งแต่ละครั้ง	1. สอนให้เด็กรู้จักสีจากสิ่งของที่มีอยู่ในบ้าน เช่น ผัก ผลไม้ เสื้อผ้า ของใช้ โดยพูดบอกเด็กในแต่ละสี แล้วให้เด็กพูดตาม 2. นำของที่มีอยู่ใกล้ตัวสีละ 1 ชิ้น โดยเริ่มต้นจาก 4 สี ได้แก่ สีแดง สีฟ้า สีเขียว สีเหลือง มาคละรวมกัน แล้วถามเด็ก “อันไหนสี...” 3. หากเด็กรู้จักสีทั้ง 4 สี แล้ว ให้เพิ่มจำนวนสีขึ้นเรื่อย ๆ จนครบ ทั้ง 8 สี (สีฟ้า สีเขียว สีชมพู สีดำ สีขาว สีแดง สีเหลือง สีส้ม) วัสดุที่ใช้แทนได้ : - สีเทียน/สีไม้ - สิ่งของในบ้านที่มีสีต่างกัน เช่น ดอกไม้ เสื้อผ้า

คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ เจ้าหน้าที่	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ ผู้ดูแลเด็ก
55 - 60 (4 ปี 7 เดือน - 5 ปี)	115 ผ่าน ไม่ผ่าน	ผลัดกันพูดคุยกับเพื่อนในกลุ่ม (EL)	ถามจากพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็กว่า “เด็กสามารถพูดคุยกับเพื่อนโดยผลัดกันได้หรือไม่” ผ่าน : เด็กสามารถผลัดกันพูดโต้ตอบในกลุ่มได้	1. ให้เด็กมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น เช่น ถามเด็กว่า “วันนี้เราจะกินอะไรกันดี” “เดี๋ยวเราจะอ่านหนังสืออะไรดี” 2. ถ้าเด็กพูดแทรกให้บอกเด็กว่า “หนุรอก่อนนะ เดี๋ยวแม่ขอพูดให้จบก่อน แล้วหนุค่อยพูดต่อ” ทำทุกครั้งที่เด็กพูดแทรก 3. คอยกระตุ้นให้เด็กพูดคุย หรือโต้ตอบกันขณะเล่นด้วยกัน เช่น เล่นขายของเล่น เป็นหมอบกับคนไข้ ครูกับนักเรียน 4. เล่นนิทานให้เด็กฟัง โดยให้เด็กมีส่วนร่วมในการเลือกนิทานด้วยกัน และถามคำถามเกี่ยวกับนิทาน ฝึกให้เด็กยกมือขึ้นก่อนตอบคำถาม 5. เปิดโอกาสให้เด็ก ฝึกพูดคุยกันในกลุ่ม เพื่อแบ่งหน้าที่ในการทำงานร่วมกัน เช่น ขออาสาสมัครในการช่วยแจกนมให้กับเพื่อน ๆ ช่วยเก็บขยะ เก็บของเล่น จัดโต๊ะ เก้าอี้ วัตถุประสงค์ : ฝึกการพูดโต้ตอบ และการควบคุมตนเองให้อดทนรอในเวลาที่เหมาะสม ยืดหยุ่นทางความคิด พูดในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่กลุ่มพูด และเป็นการสร้างทักษะการเข้าสังคม
	116 ผ่าน ไม่ผ่าน	เล่นเลียนแบบบทบาทของผู้ใหญ่ได้ (PS)	ถามจากพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็กว่า “เด็กเคยเล่นเลียนแบบบทบาทอาชีพของผู้ใหญ่โดยเล่นกับเพื่อนได้หรือไม่” ผ่าน : เด็กสามารถเล่นเลียนแบบผู้ใหญ่ได้อย่างน้อย 1 บทบาท เช่น พ่อ แม่ ครู แพทย์ พยาบาล หัวหน้ากลุ่ม โดยเลียนแบบผ่านทางน้ำเสียงท่าทางการแต่งตัวกับเพื่อนได้	1. ร่วมเล่นบทบาทสมมติกับเด็ก เช่น เล่นเป็นครู เล่นเป็นหมอ เล่นเป็นหัวหน้า เล่นเป็นพ่อค้า โดยให้เด็กเลือกเองว่าอยากเล่นเป็นใคร 2. ให้เด็กเล่นร่วมกับเด็กอื่น ช่วยหาอุปกรณ์เพื่อให้เด็กนำไปประกอบการเล่น เช่น ของใช้ในบ้าน เสื้อผ้า โดยเลือกของให้เหมาะสมกับบทบาทและปลอดภัย 3. มอบหมายให้เด็กได้มีโอกาสผลัดเปลี่ยนการเป็นผู้นำและผู้ตามในสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น เป็นหัวหน้าทีมในการเก็บของเล่น จัดโต๊ะ เก้าอี้

วิธีส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยตามช่วงอายุ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแลเด็ก

เมื่อลูกอายุ	วิธีเล่นกับลูก	วิธีพูดคุยกับลูก
แรกเกิด – 1 สัปดาห์	• ให้โอกาสลูกมอง ฟัง และขยับแขนขาตามใจชอบ กอดลูกและอุ้มลูกบ่อย ๆ • อย่าห่อตัวลูกแน่นเกินไปจนลูกขยับตัวไม่ได้	• สบตา ยิ้ม พูดคุยกับลูกบ่อย ๆ ไม่ว่าจะเป็นช่วงลูกดูนมแม่ หรือช่วงเปลี่ยนเสื้อผ้าลูก
1 สัปดาห์ - 6 เดือน	• ลูกยังชอบมอง ฟัง และขยับแขนขาตามใจชอบ กอดลูกและอุ้มลูกบ่อย ๆ • ขณะตื่นให้ลูกนอนในท่าคว่ำบ้าง ส่งเสียงเรียกหรือเขย่าของเล่นให้ลูก เงยหน้ามองเพื่อฝึกชันคอ (ที่นอนต้องไม่นุ่มเกินไป) • ให้ลูกดูของสีสดใส หรือรูปร่าง ลูกจะได้ฝึกมองตาม ฟังเสียง และคว่ำของ • ลูกชอบอมของ เพราะลูกอยากรู้ว่ามันนุ่มหรือแข็ง อุ่นหรือเย็น • ลูกชอบเล่นข้าวของในบ้านที่สีสันสดใส ไม่จำเป็นต้องซื้อของเล่นแพง ๆ แต่ต้องสะอาด และปลอดภัย	• สบตา ยิ้ม หัวเราะ พูดคุยกับลูกบ่อย ๆ แล้วลูกจะคุยด้วย • เลียนเสียงลูก และเล่นกับลูก ทำให้ลูกสนุกและมีความสุข • อ่านและเล่าเรื่องจากหนังสือที่มีภาพสวย ๆ และสดใสให้ลูกฟังบ่อย ๆ ลูกชอบมาก • ถึงแม้ว่าลูกยังพูดไม่ได้ แต่ลูกรู้ว่า พ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็ก เข้าใจเสียง อุ - อา ของลูกว่าลูกต้องการอะไร • ปกป้องด้วยความนุ่มนวลเมื่อลูกร้องไห้หรือหวาดกลัว
6 เดือน – 9 เดือน	• ลูกชอบเล่นข้าวของในบ้านที่สีสันสดใสที่สะอาด และปลอดภัย ลูกจะเอามา เขย่า ตี เคาะ ทำเสียงต่าง ๆ หรือปล่อยลงพื้น พ่อแม่ ผู้ปกครอง อย่าดุลูก เพราะลูกกำลังเรียนรู้ • จัดที่โล่งกว้าง ปลอดภัยให้ลูกคลาน • ฝึกลูกเหี่ยวตัวลุกขึ้นยืน โดยให้เกาะตัวพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็ก • ไม่ควรใช้รถหัดเดิน เพราะลูกจะไม่พยายามทรงตัวยืนด้วยตนเอง และเกิดอุบัติเหตุได้เพราะรถพลิกคว่ำง่าย • ลูกชอบเล่นจ๊ะเอ๋มาก ทำให้ลูกหัวเราะ และมีความสุข	• พูดคุยกับลูก เมื่อลูกทำเสียงต่าง ๆ หรือเรียกชื่อลูก ลูกจะได้จำชื่อตัวเองได้ • ลูกอยากให้พ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็ก อ่านหนังสือภาพให้ลูกฟังทุกวัน • พูดคุยกับลูกเกี่ยวกับสิ่งของรอบตัว ด้วยคำพูดที่สั้น กระชับ ได้ใจความ เว้นจังหวะให้ลูกได้ตอบเสมอ
9 เดือน - 12 เดือน	• เล่นซ่อนของกับลูก ลูกอยากรู้ว่ามันหายไปไหน • ชี้ชวนให้ลูกใช้นิ้วหยิบขนมฝั ง หรือผลไม้เนื้อนิ่มกินเอง	• ลูกกำลังจดจำคำต่าง ๆ สอนลูกเรียกชื่อสิ่งต่าง ๆ รอบตัวหนูด้วย • สอนลูกให้สวัสดี และบ๊ายบาย • ลูกชอบเสียงอ่าน และเล่านิทานของพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็กมาก อ่านหนังสือภาพให้ลูกฟังทุกวัน • อย่าทิ้งลูกอยู่คนเดียว ลูกจะรู้สึกปลอดภัยหากได้เห็นหรือได้ยินเสียง พ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็ก • ชมเชยเมื่อลูกทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งสำเร็จ

วิธีส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยตามช่วงอายุ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแลเด็ก

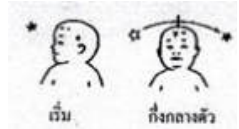
เมื่อลูกอายุ	วิธีเล่นกับลูก	วิธีพูดคุยกับลูก
12 เดือน - 2 ปี	• ลูกชอบเล่นซ้อนของขนาดต่าง ๆ กัน ลูกเรียนรู้เรื่องขนาด รูปร่าง และสีต่าง ๆ ไปด้วยกัน • พ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็ก ใช้ของเล่นในบ้านที่สะอาด และปลอดภัย ให้ลูกเล่นได้ ไม่จำเป็นต้องซื้อของเล่นที่แพง ๆ ให้ลูก • ลูกกำลังหัดเดิน วิ่ง ฝึกสิ่งใหม่ ๆ ช่วยสอนลูกด้วย และให้กำลังใจลูก • ชวนลูกขีดเขียน วาดรูปต่าง ๆ ระบายสี • ให้โอกาสลูกช่วยทำงานบ้านง่าย ๆ	• ลูกพูดได้แล้ว พ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็กคุยกับลูกบ่อย ๆ สอนคำต่าง ๆ ให้ลูกเรียนรู้จากสิ่งรอบ ๆ ตัวลูก • ใช้คำสุภาพพูดกับเด็ก • ขณะเล่นกับลูก พูดคุยและสอนคำต่าง ๆ ให้ลูกด้วย • อ่านหนังสือภาพให้ลูกทุกวันเพราะลูกชอบมาก • ชวนลูกร้องเพลงและเคลื่อนไหวตามจังหวะ • สอนให้ลูกรู้จักขอบคุณ ขอโทษ
2 ปีขึ้นไป	• สอนลูกนับหนึ่ง สอง สาม • สอนลูกเรียนรู้เรื่องขนาด รูปร่าง และสีของสิ่งต่าง ๆ และเปรียบเทียบกัน • ลูกชอบของเล่นที่พ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็ก ทำให้มากที่สุด • ชวนเด็กวิ่งเล่น ออกกำลังกาย ฝึกการทรงตัว • สร้างสุขนิสัย เช่น การล้างมือ การใช้ห้องน้ำ การแปรงฟัน การสวมรองเท้า • ฝึกทักษะการกินอาหารด้วยตนเอง • ให้โอกาสเด็กช่วยทำงานบ้านง่าย ๆ • ชวนเด็กวาดรูปและเล่าถึงสิ่งที่วาด พ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็กรับฟังอย่างตั้งใจ ตั้งคำถามต่อยอดจินตนาการเด็ก ไม่ตำหนิหรือขัดแย้งในสิ่งที่เด็กเล่า • สอนให้รู้จักแบ่งปัน เกื้อของเล่นเข้าที่หลังเลิกเล่น	• ลูกพูดได้เยอะแยะแล้ว และลูกชอบถามอยากรู้คำถามลูก เพราะลูกกำลังอยากรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัวลูก • พูดคุย อ่านหนังสือภาพ เล่านิทาน ร้องเพลง ท่องบทกลอน และเล่นกับลูกบ่อย ๆ • ใช้คำสุภาพพูดกับเด็ก • ชวนเด็กเล่นสนุกโดยตั้งคำถามให้เด็กคิดและคาดเดาจากเนื้อเรื่องในนิทานหรือชีวิตประจำวัน • หากลูกทำผิดพลาดอย่าซ้ำเติมลูก ให้กำลังใจลูกแทน และสอนลูกว่าอะไรถูกอะไรไม่เหมาะสม • ลูกชอบเลียนแบบ ดังนั้นพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็กต้องเป็นตัวอย่างที่ดีให้ลูก

แบบบันทึกการเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ตามช่วงอายุ โดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

Developmental Surveillance and Promotion Record By Health Personal

ชื่อ.....นามสกุล.....ชื่อเล่น.....วัน เดือน ปี เกิด.....อายุ.....

คำชี้แจง : เด็กทำได้ ใส่เครื่องหมาย ✓ ☐ ผ่าน เด็กทำไม่ได้ ใส่เครื่องหมาย ✓ ☐ ไม่ผ่าน

ด้าน อายุ	ด้านการเคลื่อนไหว Gross Motor (GM)	ด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก และสติปัญญา Fine Motor (FM)	ด้านการเข้าใจภาษา Receptive Language (RL)	ด้านการใช้ภาษา Expressive Language (EL)	ด้านการช่วยเหลือตัวเองและสังคม Personal and Social (PS)
แรกเกิด - 1 เดือน	1. ท่านอนคว่ำยกศีรษะ และหันไปข้างใดข้างหนึ่ง ได้ ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	2. มองตามถึงกึ่งกลางลำตัว ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	3. สะดุ้งหรือเคลื่อนไหว ร่างกาย เมื่อได้ยินเสียงพูด ระดับปกติ ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	4. ส่งเสียงอ้อแอ้ ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	5. มองจ้องหน้าได้นาน 1 - 2 วินาที ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน
1 - 2 เดือน	6. ท่านอนคว่ำ ยกศีรษะ ตั้งขึ้นได้ 45 องศา นาน 3 วินาที ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	7. มองตามผ่านกึ่งกลางลำตัว ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	8. มองหน้าผู้พูดคุย ได้นาน 5 วินาที ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	9. ทำเสียงในลำคอ (เสียง “อู” หรือ “อา” หรือ “อือ”) อย่างชัดเจน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	10. ยิ้มตอบหรือส่งเสียงตอบได้ เมื่อ พ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ประเมิณยิ้มและ พูดคุยด้วย ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน
3 - 4 เดือน	11. ท่านอนคว่ำยกศีรษะ และอกพ้นพื้น ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	12. มองตามสิ่งของที่เคลื่อนที่ได้ เป็นมุม 180 องศา ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	13. หันตามเสียงได้ ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	14. ทำเสียงสูง ๆ ต่ำ ๆ เพื่อ แสดงความรู้สึก ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	15. ยิ้มทักคนที่คุ้นเคย ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน
5 - 6 เดือน	16. ยันตัวขึ้นจากท่านอน คว่ำโดยเหยียดแขนตรง ทั้งสองข้างได้ ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	17. เอื้อมมือหยิบ และถือวัตถุไว้ ขณะอยู่ในท่านอนหงาย ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	18. หันตามเสียงเรียก ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	19. เลียนแบบการเล่นทำ เสียงได้ ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	20. สนใจฟังคนพูดและสามารถมองไป ที่ของเล่นที่ผู้ทดสอบเล่นกับเด็ก ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน

แบบบันทึกการเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ตามช่วงอายุ โดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

Developmental Surveillance and Promotion Record By Health Personal

ด้าน อายุ	ด้านการเคลื่อนไหว Gross Motor (GM)	ด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็ก และสติปัญญา Fine Motor (FM)	ด้านการเข้าใจภาษา Receptive Language (RL)	ด้านการใช้ภาษา Expressive Language (EL)	ด้านการช่วยเหลือตัวเองและสังคม Personal and Social (PS)
7 - 8 เดือน	21. นั่งได้มั่นคง และเอี้ยวตัวใช้มือ เล่นได้อย่างอิสระ (sit stable) ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน 22. ยืนเกาะ เครื่องเรือนสูงระดับอกได้ ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	23. จ้องมองไปที่หนังสือ พร้อมกับผู้ใหญ่ นาน 2 - 3 วินาที ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	24. เด็กหันตามเสียงเรียกชื่อ ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	25. เลียนเสียงพูดคุ้ย ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	26. เด็กเล่นจะเอื้อมได้และมองหาหน้า ของผู้เล่นได้ถูกทิศทาง ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน
10 - 12 เดือน (10 เดือน - 1 ปี)	35. ยืนนาน 2 วินาที ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	36. จีบนิ้วมือเพื่อหยิบของ ชิ้นเล็ก ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	37. โบกมือหรือตบมือตาม คำสั่ง ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	38. แสดงความต้องการโดย ทำท่าทางหรือเปล่งเสียง ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	39. เล่นสิ่งของตามประโยชน์ของ สิ่งของได้ ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน
13 - 15 (1 ปี 1 เดือน - 1 ปี 3 เดือน)	40. ยืนอยู่ตามลำพังได้นาน อย่างน้อย 10 วินาที ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	41. ชีดเขียน (เป็นเส้น) บนกระดาษได้ ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	42. เลือกวัตถุตามคำสั่งได้ ถูกต้อง 2 ชนิด ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	43. พูดคำพยางค์เดียว (คำโดด) ได้ 2 คำ ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	44. เลียนแบบท่าทางการทำงานบ้าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน
16 - 17 (1 ปี 4 เดือน - 1 ปี 5 เดือน)	45. เดินลากของเล่น หรือสิ่งของ ได้ ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	46. ชีดเขียนได้เอง ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	47. ทำตามคำสั่งง่าย ๆ โดย ไม่มีท่าทางประกอบ ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	48. ตอบชื่อวัตถุได้ถูกต้อง ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	49. เล่นการใช้สิ่งของตามหน้าที่ ได้มาก ขึ้นด้วยความสัมพันธ์ของ 2 สิ่งขึ้นไป ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน
19 - 24 (1 ปี 7 เดือน - 2 ปี)	60. เหยียดขาเตะลูกบอลได้ ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	61. ต่อก้อนไม้ 4 ชั้น ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	62. เลือกวัตถุตามคำสั่ง (ตัวเลือก 4 ชนิด) ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	63. เลียนคำพูดที่เป็นวลี ประกอบด้วยคำ 2 คำขึ้นไป ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	64. ใช้ช้อนตักอาหารกินเองได้ ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน
25 - 29 (2 ปี 1 เดือน - 2 ปี 5 เดือน)	65. กระโดดเท้าพื้นพื้นทั้ง 2 ข้าง ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	66. แก้ปัญหาง่าย ๆ โดยใช้ เครื่องมือด้วยตัวเอง ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	67. ซื่อวัยวะ 7 ส่วน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	68. พูดตอบรับและปฏิเสธได้ ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	69. ล้างและเช็ดมือได้เอง ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน

แบบบันทึกการเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ตามช่วงอายุ โดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

Developmental Surveillance and Promotion Record By Health Personal

ด้าน อายุ	ด้านการเคลื่อนไหว Gross Motor (GM)	ด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็ก และสติปัญญา Fine Motor (FM)	ด้านการเข้าใจภาษา Receptive Language (RL)	ด้านการใช้ภาษา Expressive Language (EL)	ด้านการช่วยเหลือตัวเองและสังคม Personal and Social (PS)
31 - 36 (2 ปี 7 เดือน - 3 ปี)	79. ยืนขาเดียว 1 วินาที ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	80. เลียนแบบลากเส้นเป็นวง ต่อเนื่องกัน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	81. นำวัตถุ 2 ชนิด ในห้อย มาให้ได้ตามคำสั่ง ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	82. พูดติดต่อกัน 3 - 4 คำได้ อย่างน้อย 4 ความหมาย ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	83. ใส่กางเกงได้เอง ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน
37 - 41 (3 ปี 1 เดือน - 3 ปี 5 เดือน)	84. ยืนขาเดียว 3 วินาที ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	85. เลียนแบบวาดรูปวงกลม ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	86. ทำตามคำสั่งต่อเนื่องได้ 2 กริยากับวัตถุ 2 ชนิด ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	87. ถามคำถามได้ 4 แบบ เช่น ใคร อะไร ที่ไหน ทำไม ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	88. ทำตามกฎในการเล่นเป็นกลุ่ม ได้โดยมีผู้ใหญ่แนะนำ ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน 89. ช่วยทำงานขั้นตอนเดียวได้เอง ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน
43 - 48 (3 ปี 7 เดือน - 4 ปี)	101. กระโดดขาเดียวได้ อย่างน้อย 2 ครั้ง ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	102. ตัดกระดาษรูปสี่เหลี่ยม จัตุรัสขนาด 10 ซม. ออกเป็น 2 ชิ้น (โดยใช้กรรไกรปลายมน) ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน 103. เลียนแบบวาดรูป+(กากบาท) ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	104. เลือกวัตถุที่มีขนาด ใหญ่กว่า และเล็กกว่า ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	105. พูดเป็นประโยค 3 คำ ติดต่อกัน โดยมีความหมายและเหมาะสมกับ โอกาสได้ ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	106. ใส่กระดุมขนาดใหญ่อย่างน้อย 2 ซม. ได้เอง 3 เม็ด ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน
49 - 54 (4 ปี 1 เดือน - 4 ปี 6 เดือน)	107. กระโดดสองเท้าพร้อมกัน ไปด้านข้างและถอยหลังได้ ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	108. ประกอบชิ้นส่วนของรูปภาพ ที่ตัดออกเป็นส่วน ๆ 8 ชิ้นได้ ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	109. เลือกรูปภาพที่แสดง เวลากลางวัน กลางคืน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	110. ตอบคำถามได้ถูกต้อง เมื่อถามว่า “ถ้ารู้สึกร้อน” “ไม่สบาย” “หิว” จะทำอะไร ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	111. ทำความสะอาดตนเองหลัง จากอุจจาระได้ ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน
55 - 60 (4 ปี 7 เดือน - 5 ปี)	112. เดินต่อส้นเท้า ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	113. จับดินสอได้ถูกต้อง ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	114. เลือกสีได้ 8 สี ตามคำสั่ง ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	115. ผลัดกันพูดคุยกับเพื่อนในกลุ่ม ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	116. เล่นเลียนแบบบทบาทของ ผู้ใหญ่ได้ ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน

หมายเหตุ: อายุที่ประเมิน หมายถึง อายุที่เต็มเดือนจนถึงอีก 29 วัน เช่น ช่วงอายุ 7 - 8 เดือน หมายถึง อายุตั้งแต่ 7 เดือน จนถึง 8 เดือน 29 วัน/ อายุ 18 เดือน หมายถึง อายุตั้งแต่ 18 เดือน จนถึง 18 เดือน 29 วัน

แบบบันทึกการคัดกรองและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ตามช่วงอายุ โดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

Developmental Screening and Promotion Record By Health Personal

ชื่อ.....นามสกุล.....ชื่อเล่น.....วัน เดือน ปี เกิด.....อายุ.....
 คำชี้แจง : เด็กทำได้ ใส่เครื่องหมาย ✓ ☐ ผ่าน เด็กทำไม่ได้ ใส่เครื่องหมาย ✓ ☐ ไม่ผ่าน

ด้าน อายุ	ด้านการเคลื่อนไหว Gross Motor (GM)	ด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็ก และสติปัญญา Fine Motor (FM)	ด้านการเข้าใจภาษา Receptive Language (RL)	ด้านการใช้ภาษา Expressive Language (EL)	ด้านการช่วยเหลือตัวเองและสังคม Personal and Social (PS)
9 เดือน	27. ลูกขึ้นนั่งได้จากท่านอน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... 28. ยืนอยู่ได้โดยใช้มือเกาะ เครื่องเรือนสูงระดับอก ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป.....	29. หยิบก้อนไม้จากพื้นและ ถือไว้มีละชิ้น ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... 30. ใช้นิ้วหัวแม่มือ และนิ้ว อื่น ๆ หยิบของขึ้นจากพื้น ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป.....	31. ทำตามคำสั่งง่าย ๆ เมื่อใช้ ท่าทางประกอบ ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป.....	32. เด็กรู้จักการปฏิเสธด้วยการ แสดงท่าทาง ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... 33. เลียนเสียงคำพูดที่คุ้นเคยได้ อย่างน้อย 1 เสียง ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป.....	34. ใช้นิ้วหยิบอาหารกินได้ ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป.....
18 เดือน (1 ปี 6 เดือน)	50. ริ้งได้ ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... 51. เดินถือลูกบอลไปได้ไกล 3 เมตร ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป.....	52. เปิดหน้าหนังสือที่ทำด้วย กระดาษแข็งทีละแผ่นได้เอง ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... 53. ต่อก้อนไม้ 2 ชั้น ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป.....	54. เลือกวัตถุตามคำสั่งได้ ถูกต้อง 3 ชนิด ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... 55. ซื่อวัยวะได้ 1 ส่วน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป.....	56. พูดเลียนคำที่เด่นหรือคำสุดท้าย ของคำพูด ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... 57. พูดเป็นคำ ๆ ได้ 4 คำ เรียกชื่อ สิ่งของหรือทักทาย (ต้องเป็นคำอื่น ที่ไม่ใช่คำว่าพ่อแม่ ชื่อของคน คุ้นเคย หรือชื่อของสัตว์เลี้ยงในบ้าน) ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป.....	58. สนใจและมองตามสิ่งที่ผู้ใหญ่ชี้ ที่อยู่ไกลออกไปประมาณ 3 เมตร ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... 59. ดื่มน้ำจากถ้วยโดยไม่หก ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป.....

แบบบันทึกการคัดกรองและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ตามช่วงอายุ โดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

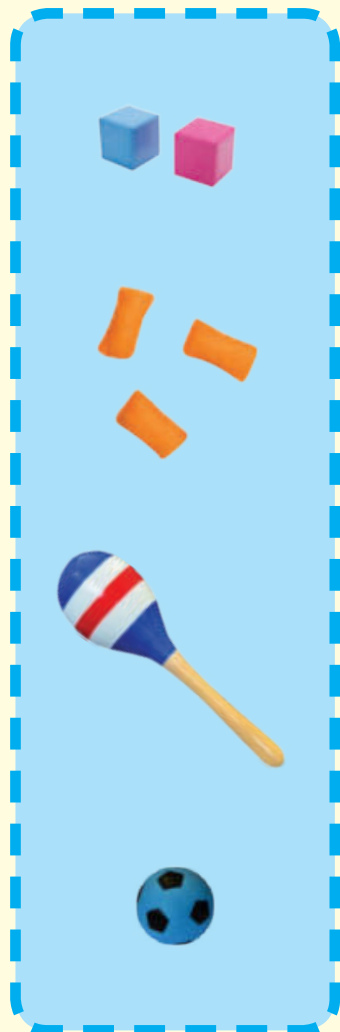
Developmental Screening and Promotion Record By Health Personal

ด้าน อายุ	ด้านการเคลื่อนไหว Gross Motor (GM)	ด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก และสติปัญญา Fine Motor (FM)	ด้านการเข้าใจภาษา Receptive Language (RL)	ด้านการใช้ภาษา Expressive Language (EL)	ด้านการช่วยเหลือตัวเองและสังคม Personal and Social (PS)
30 เดือน (2 ปี 6 เดือน)	70. กระโดดข้ามเชือกบนพื้นไปข้างหน้าได้ ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... 71. ขว้างลูกบอลขนาดเล็กได้โดยยกมือขึ้นเหนือศีรษะ ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป.....	72. ต่อก้อนไม้สี่เหลี่ยมลูกบาศก์เป็นหอสองได้ 8 ก้อน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... 73. ยื่นวัตถุให้ผู้ทดสอบได้ 1 ชิ้นตามคำบอก (รู้จำนวนเท่ากับ 1) ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป.....	74. สนใจฟังนิทานได้นาน 5 นาที ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... 75. วางวัตถุไว้ “ข้างบน” และ “ข้างใต้” ตามคำสั่งได้ ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป.....	76. พูดติดต่อกัน 2 คำขึ้นไปอย่างมีความหมายโดยใช้คำกริยาได้ถูกต้องอย่างน้อย 4 กริยา ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป.....	77. ร้องเพลงได้บางคำหรือร้องเพลงคลอตามทำนอง ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... 78. เด็กรู้จักรอให้ถึงรอบของตนเองในการเล่นโดยมีผู้ใหญ่คอยบอก ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป.....
42 เดือน (3 ปี 6 เดือน)	90. ยืนขาเดียว 5 วินาที ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... 91. ใช้แขนรับลูกบอลได้ ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป.....	92. แยกรูปทรงเรขาคณิตได้ 3 แบบ ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... 93. ประกอบชิ้นส่วนของรูปภาพที่ถูกตัดออกเป็น 3 ชิ้นได้ ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... 94. เขียนรูปวงกลมตามแบบได้ ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป.....	95. วางวัตถุไว้ข้างหน้าและข้างหลังได้ตามคำสั่ง ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... 96. เลือกจัดกลุ่มวัตถุตามประเภทภาพเสื้อผ้าได้ ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป.....	97. พูดถึงเหตุการณ์ที่เพิ่งผ่านไปใหม่ ๆ ได้ ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... 98. พูด “ขอ” หรือ “ขอบคุณ” หรือ “ให้” ได้เอง ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป.....	99. บอกเพศของตนเองได้ถูกต้อง ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... 100. ใส่เสื้อผ้าหน้าได้เองโดยไม่ต้องติดกระดุม ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป.....

อุปกรณ์สำหรับคัดกรองและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

อายุ 9 เดือน

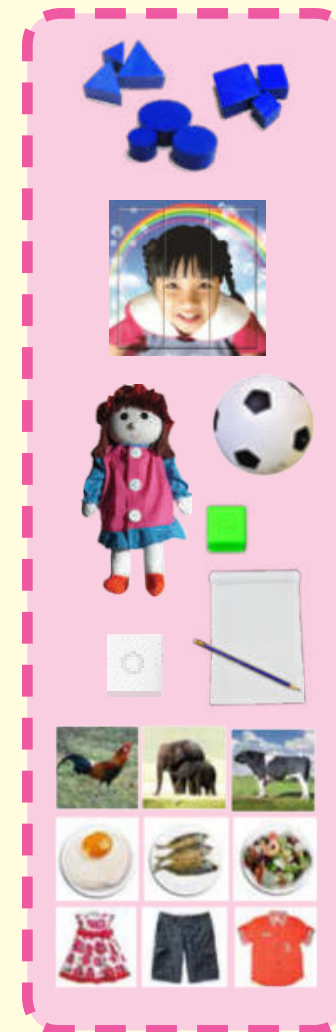
อายุ 18 เดือน
(1 ปี 6 เดือน)

อายุ 30 เดือน
(2 ปี 6 เดือน)

อายุ 42 เดือน
(3 ปี 6 เดือน)

คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

Developmental Surveillance and Promotion Manual (DSPM)

สถาบันพัฒนาอนามัยเด็กแห่งชาติ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

โทร. 02-590-4579 www.nich.anamai.moph.go.th

App Khunlook